

SOSYAL HİZMET MAGAZİN

AYLIK MESLEKİ ETKİLEŞİM DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR E-DERGİSİ

SOSYAL HİZMET
ÖĞRENCİSİ OLMAK

Dr. Aslihan Aykara

SOSYAL HİZMETLERDE
SOSYAL İNOVASYON

Dr. Buğra Yıldırım

ÖZELEŞTİRİ VE
ÖZDEĞERLENDİRME
NEDEN ZARURİDİR?

Arş. Gör. Hande Albayrak

ARZULANAN
MÜRACAATÇI

Mehmet Yaşar Sönmez

SOSYAL HİZMET YAPMAK
İÇİN NE KADAR SOSYAL
OLMAK GEREKİR?

Dr. Nurullah Çalış

SOSYAL HİZMETİN
YASAKLILARI

Dr. Serhat Tek

GÜNCEL
MESLEKİ
ONTOLOJİ

RETROSPEKTİF:
YÜREĞİME SİGMAYAN ÇOCUK

Dr. Zeki Karataş

Bir Nobel Barış Ödülü
Hikayesi: Nadia Murad (II)
Nur İncetahtacı-Günel

SÖYLEŞİ

Prof. Dr. Muammer Çetingök

FELSEFE VE SOSYAL
HİZMET İLİŞKİSİ

Sara Nilgün Aldoğan

BİR ÖNCÜ:
BARBARA B.
SOLOMON

Arş. Gör. Adem Kılıç

ABD'DE
LİSANSÜSTÜ
EĞİTİM

Burcu Öztürk

ÜNİVERSİTE PDR
BİRİMİNDE SOSYAL
ÇALIŞMACININ
BİR GÜNÜ

Ayşe Kızıltaş

TEKNOLOJİ:
NİTEL VERİ ANALİZ
PROGRAMLARI

Arş. Gör. Görkem Kelebek

AKADEMİK
Selçuk Üniversitesi

Sosyal Hizmet Bölümü

SİVİL TOPLUM
YURT AY DER

SİNEMA
Kış Uykusu

DÜŞÜNCE
Acımasız Dünyaya
Meydan Okumak

GEZİ
Kuş Evleri

İçindekiler

03

Editörden

• Prof. Dr. İlhan Tomanbay

05

Genel Yayın Yönetmeninden

• Prof. Dr. Tarık Tuncay

GÜNCEL

08

Nadia Murad Ya Da Bir Zihniyet
Kırılmasının Hikâyesi (II)

• Nur İncetahtacı Günal

11

Sosyal Hizmet Öğrencisi Olmak

• Dr. Aslıhan Aykara

14

Sosyal Hizmetlerde Sosyal İnovasyon

• Dr. Buğra Yıldırım

17

Özeleştir ve Özdeğerlendirme Sosyal
Hizmet Uzmanları İçin Neden Zaruridir?

• Arş. Gör. Hande Albayrak

19

Arzulanan Müracaatçı

• Mehmet Yaşar Sönmez

21

Sosyal Hizmet Yapmak İçin Ne Kadar
Sosyal Olmak Gerekir?

• Dr. Nurullah Çalış

24

Sosyal Hizmetin Yasaklıları - Kendi Aile
Üyelerimizle Çalışmamız Neden Etik
Dışıdır?

• Dr. Serhat Tek

DİSİPLİNERARASI

26

Felsefe ve Sosyal Hizmet İlişkisi: Şefkatli Annenin
İlkeli Çocuğu Olmak

• Sara Nilgün Aldoğan

SÖYLEŞİ

28

• Prof. Dr. Muammer Çetingök

BİR ÖNCÜ

33

Barbara B. Solomon

• Arş. Gör. Adem Kılıç

RETROSPEKTİF

36

Yüreğime Sığmayan Çocuk

• Dr. Zeki Karataş

SOSYAL ÇALIŞMACININ BİR GÜNÜ

38

Üniversite Psikolojik Danışma ve Rehberlik
Merkezleri

• Öğr. Gör. Ayşe Kızıltaş

ÖĞRENCİ DENEYİMLERİ

41

Amerika'da Yüksek Lisans ve Doktora
Yapmak

• Burcu Öztürk

SİVİL TOPLUM

45

YURT AY DER (Yetiştirme Yurdundan
Ayrılanlar Derneği)

• Kudret Bulut

AKADEMİ

48

Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü

TEKNOLOJİ

50

Sosyal Hizmet Araştırmasında Nitel Veri
Analiz Programları

• Arş. Gör. Görkem Kelebek

BU AY

60

9 Şubat Dünya Sigarayı Bırakma Günü

• Tahir Güneş

Kültür ve Sanat

SİNEMA

52

Kış Uykusu (2014)
• Selver Albayrak

GEZİ

54

Kuş Evleri
• Veli Yalçın

DÜŞÜNCE KİTAPLIĞI

56

Brene Browne - Acımasız Dünyaya
Meydan Okumak (Braving The
Wilderness)
• Elif Topçu

SOSYAL ÇALIŞMA KİTAPLIĞI

58

Arş. Gör. Merve Deniz Pak: Tıbbi Sosyal
Hizmet Perspektifinden
"Behçet Hastalarının Sesi"

HAKKINDA

Sosyal Hizmet Magazin elektronik dergisinin temel amacı; sosyal hizmet alanlarını yansıtan güncel yazıları, haberleri, gelişme ve tartışmaları, bilimsel derlemeleri, araştırmaları ve kültür-sanat yazılarını öğrenciler, uygulayıcılar, akademisyenler ve araştırmacılarla paylaşmaktır.

Sosyal çalışma mesleğinin akademisyenleri, uygulayıcıları, öğrencileri ile sosyal hizmet alanlarındaki temel ve destekleyici diğer mesleklerin profesyonelleri tarafından yazılan yazılar yayınlanır. Sosyal Hizmet Magazin, sosyal çalışma ve sosyal hizmetlerin popüler bilim ve uygulama dergisidir. Günceldir, canlıdır.

Yazılar; geniş ölçekte çalışma alanlarından güncel bilgi-beceri aktarımı, mesleki uzmanlık konuları, etik-hukuksal tartışmalar, öğrenci deneyimleri, teknoloji gibi her sosyal çalışmacıyı ilgilendiren konuları içerir. Sinema, edebiyat, akademik eser incelemeleri yer alır. Sosyal hizmet alanlarının öncü ve dikkat çekici kişilikleriyle röportajlar yayımlanır.

E-dergi; Ekim, Kasım, Aralık, Şubat, Mart, Nisan aylarında yılda altı sayı yayımlanır.

Dergide yayınlamasını istediğiniz yazılarınızı

sosyalhizmetmagazin@gmail.com adresine iletiniz. Güncel yazılar 750-1000 kelime, tanıtım, haber, film, belgesel, kitap (edebiyat, düşünce, akademik sosyal hizmet türlerinde) incelemesi türündeki yazılar ise 500-750 kelime arasında olmalıdır. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek alıntılanabilir. Yayınlanma tarihi 15 Şubat 2019. Sayı 04.

Editör

Prof. Dr. İlhan Tomanbay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Tarık Tuncay

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Tarık Tuncay

Yardımcı Editör

Arş. Gör. Görkem Kelebek

Sayfa Sorumluları

Dr. Melih Sever

Arş. Gör. Harun Aslan

Arş. Gör. Mustafa Çağrı Ayalp

Elif Topçu

Arş. Gör. Hakan Sakarya

Derya Akkurt

www.sosyalhizmetmagazin.com

Prof. Dr. İlhan Tomanbay

EDİTÖRDEN

2019'UN İLK SOSYAL HİZMET MAGAZİN DERGİSİ

Bugün bu dergiyi okuyan binlerce kişiye merhaba, SOSYAL HİZMET MAGAZİN'in 2019 yılının ilk sayısını, Şubat sayısını ayrı bir heyecanla çıkarıyoruz. Gene dolu dolu yazılar var.

2019'un, Türkiye'nin her tarafındaki, her köşesindeki sosyal çalışmacısıyla, sosyal hizmet alanlarında görev yapan, katkı veren diğer meslekleriyle, psikoloğuyla, sosyoloğuyla, öğretmeniyle, askeri, polisi ve tüm güvenlik güçleriyle, bu alanda katkı veren hekimi, yargıcı, savcısıyla, adli tıp elemanlarıyla ve bunların tüm tamamlayıcı meslek elemanlarıyla, yardımcı elemanlarıyla, ilgili bakanlıkların, genel müdürlüklerin, daire başkanlıklarının... kurum kuruluş çalışanlarıyla, bürokratlarıyla; yerel yönetimlerin sosyal hizmet birimlerinde çalışanlarıyla, Türkiye'nin her tarafındaki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının tüm emekçileriyle, ayrıca, sosyal sorunlar yaşayan ve kendi güçleriyle çözen velileriyle, anababalarıyla, refakatçileriyle, gönüllüleriyle, özel güvenlik elemanlarıyla, sosyal hizmeti hareketli kılan şoförleriyle, yardımsever tüm katılımcılarıyla, sivil toplum örgütlerinde, yani dernek ve vakıflarda yöneticilik yapanlar ve bu dernek ve vakıflarda ve çeşitli sosyal hizmet projelerinde çalışanlarıyla, akla gelen gelmeyen herkesiyle... Türkiye'nin geniş sosyal hizmet ailesine sağlıklar, esenlikler ve başarılar getirmesini diliyorum.

Tabii bu çalışanların dışında kalmaması gereken, Türkiye'nin her tarafında gerek lisans gerek önlisans yükseköğretim kurumlarında okuyan sosyal çalışma öğrencilerine, ilerde sosyal hizmet emekçisi olarak çalışacak yaşlı bakım elemanı, engelli bakım elemanı vb. adaylarına, daha adları konmayan, öğretimleri başlamamış olan sosyal sekreterlere, gençlik danışmanlarına, kadın destek elemanlarına vb. gibi birçok alanda kendilerinden hizmet beklenecek olan sosyal hizmet alanının farklı mesleklerden katkı verecek olanlarına daha öğrenciliklerinde başladıkları bu heyecanlı serüvenlerinin sadece 2019 yılında değil, aynı heyecan içinde yıllar ve yıllarca sürmesini dilerim.

Sosyal çalışmacısından bir kısmının adlarını yukarıda anabildiğim ana ve yardımcı mesleklerden birçok meslek elemanı ve öğrencileri yarın Türkiye'nin her tarafında bir sosyal hizmet alanında bir yaralının, bir hastanın, bir çaresizin, bir düşkünün, bir yalnızın, bir yaşlının, bir engellinin, bir tutuklunun, bir hükümlünün, bir bağımlının, bir alkoliğin, bir şiddet görenin, bir mağdurun, bir yanlışa sürüklendirildiği, cezaevine kapatıldığı için sosyal çalışmacı desteğine gereksinim duyan insanının, mesleki düzlemde ve mesleki boyutta elinden tutacak, onu sosyal yaşama, çevresine, yakınlarına yakınlaştıracak, sosyal sağlığına kavuşturarak toplumla kaynaştıracak başta sosyal çalışmacılar olmak üzere herkese güçlü, görkemli, doyumlu ve verimli nice yıllar ve yıllar diliyorum.

**Onlar sesli sosyal hizmetler
dünyasının diplomalı, sessiz
kahramanlarıdır.**

Geniş sosyal hizmet alanlarının çok farklı boyutlarında, örneğin, adları bilinmeyen evlerde, adları ve sayıları bilinmeyen, pasaportlarını emanete vererek dolar üzerinden yaşlı ve hasta bakan diplomatsız yabancı uyruklu sigortasız çalışanlarına, inanç ve sevap duygusuyla insan olmanın erdem ve değerlerini harmanlayarak kendi yoksul evlerinde diğer adsız yoksullarla ekmeğini paylaşan; evsizlere, sokakta kağıt toplayanlara birer parça katkı verebilmek için kendine pişirdiği çorbasını paylaşanlara, evlerinde hastalarının başında sessiz gözyaşlarıyla dişlerini sıkarak akıbet bekleyenlere, ellerindekini karşılıksız vermeyi alışkanlık edinen tüm iyilik sahiplerine 2019'da dertlerine çözüm, içlerine sabır, yüreklerine metanet diliyorum. Bunlar sessiz sosyal hizmetler dünyasının sessiz kahramanlarıdır.

Günümüz Türkiye'sinin yıpratıcı toplumsal çalkantılarının dengeli bir gelişim sürecine oturduğu bir Türkiye'ye hızla dönüşerek sosyal çalışmacılar tarafından birey, grup, aile, topluluk (mahalle, köy, gecekondulu...) düzleminde mesleki görevlerini gündelik gerilimleri aşmayan bir dinginlikle yapabildikleri; sosyal ilişkilerin sağlandığı, gündelik sosyal sorunlarının çözülmeye başlandığı, sosyal yaraların sarıldığı, sosyal tedavilerin yapıldığı, yalnızların yalnızlıklarının giderildiği bir meslek ortamının yaratıldığı bir Türkiye özlüyorum.

Sosyal çalışmacıların, birlikte, elele, karşılıklı etkileşim içinde, sorunları tartışarak, yeni yöntemler, yeni çözümler bularak hem gözleri hem içleri ağlayanların sosyal açmazlarını gidermeye çalıştıkları, verimli, yaratıcı, üretici mesleki etkinlikler diliyorum. 2019'da ve daha uzun ve sonsuz nice yıllarda. Sadece sosyal sorunlara sosyal çözümler üreten ve uygulayan sosyal çalışmacıların değil, sosyal hizmet alanlarında diğer çözüm üreten mesleklerle çözümleri gerçekleştiren ve çözümlere yardımcı olan diğer birçok mesleğin oda, dernek gibi örgütlenmelerinde daha çok sayıda üyeye, daha birliktelikle, daha elele, daha güçlü olarak örgüt çatıları altında biraraya gelmelerini diliyorum. Mesleki anlamda daha mücadeleci olarak, daha farklı, bilimsel, toplumsal ve kültürel özelliklerimize uygun çözümler üreten, yeni açılımlara imza atan sosyal çalışmacılar ve diğer sosyal hizmet meslek elemanlarının ilgilendikleri sosyal hizmet alanlarında daha verimli olabileceklerine inanıyorum.

Türkiye'nin bu tür gelişmelere gereksinimi var. Sosyal çalışmacılar ve diğer benzer disiplinler arasında daha çok mesleki tartışma, daha bilimsel temelli ve kanıta dayalı uygulama, uygulamalarına dayalı olarak yazılmış daha çok makale, daha çok sosyal sorunları irdeleyen ve çözüm öneren kitap üretimi diliyorum. Sosyal Hizmet Magazin dergisi bu gelişmeye yönelik olarak sosyal hizmet alanından gelecek ne kadar çok farklı düşünce, farklı ürün, farklı yöntem, farklı çözüme yönelik farklı yazılar yayınlarsa tarihsel görevini o kadar çok yapmış olacaktır.

Bu sayıda bu anlayışla gene zevkle yayınladığımız birçok güzel yazı var. Güncel yedi yazı birbiriyle yarışan güzellikte ve ilginçlikte. Okuyunuz derim. Söyleşi konduğumuz aynı dönemlerden arkadaşım olmasıyla gurur duyduğum Prof. Dr. Muammer Çetingök. 1970'li yıllarda mezun olunca bizleri bırakıp sevgili eşi ve meslektaşı Ayten'i alıp ABD'ye gitti. Kendisi Türkiye'de Sosyal Hizmetler Akademisinden çıkıp ABD'de doktora yapan ilk meslektaşımızdır. Oralarda yükseldi ve profesör olarak yıllarca çalıştı. Öyküsünü kendisinden dinleyiniz. Şimdiki gençler neden kendisini örnek almasın? Sivil toplum örgütlerinden Yurt-Ay-Der'i dernek başkanı ve yetiştirme yurtları emekçisi Kudret Bulut tanıtıyor bu sayıda. Sessiz kahramanlardan bir örgüt.

Şubat ayı birçok anlamlı güne evsahipliği yapıyor. Bunların içinden Tahir Güneş Dünya Sigaray Bırakma Gününü seçerek tanıtım masasına aldı. Tüm toplum için sinsi tehlike sigara, acı sonucu görülene kadar bırakılmayan, bırakıldığı zaman da çok geç kalınmış olunabilen bir tehlike. Bir yandan sosyal ilişkilerde yoldaş olarak görülürken öteyandan sosyal ilişkiler sıcaklığında üfürülen ve solunan dumanıyla yakınlarına ölüm savurtan bir afet.

Bu sayıda kendini tanıtan Sosyal Hizmet Bölümü Konya'dan Selçuk Üniversitesinden. Diğerlerinden de tanıtım yazıları neden gelmesin? Haydi diğer yazıları da siz okuyarak keşfediniz. Hepsini birbirinden çekici yazılar. Özellikle gençler, bu yazıları merak ederek ve ilgi duyarak okuyunuz. Böylece hem evrensel ve mesleki ufkunuz açılacak ve kendinizi daha güçlü hissedeceksiniz; hem birbirinden renkli sosyal hizmet alanlarına ilgi duyacak, hem bu alanlarda estetik ve sanatsal güzellikte dans eden, dans ederek insanları yaşama bağlayan sosyal çalışma mesleğini seveceksiniz. Bu sayıda düşünce ve yazılarıyla katkı verenlerle birlikte merak edip okuyanlara teşekkürler.

Prof. Dr. Tarık Tuncay

GENEL YAYIN YÖNETMENİNDEN

Hangi Sosyal Çalışma? Mesleğin Siyaseti Üzerine Bir Akıl Yürütme

**Barbara, Lucas ve İrfan.
Üçü de meslektaş, üçünün
de lisans eğitimi sosyal
hizmet bölümlerinden,
sosyal çalışmacılar.**

Barbara, lisans eğitimi tamamladıktan hemen sonra yüksek lisans eğitime başladı. Üç yıl süren klinik sosyal çalışma yüksek lisansının ardından, uygulayıcı lisans sınavına girdi. Sınavı geçti. Lisanslı klinik sosyal çalışmacı unvanı aldı. Bir hastanenin psikososyal hizmetler biriminde çalışmaya başladı. Ülkesi ABD genelinde 700 bine yakın sosyal çalışmacı var. Yaklaşık 500 kişiye bir profesyonel düşüyor. Sosyal çalışma eğitimi 1900'lerin başında başlamıştı. Bugün sosyal çalışmacıların yarıya yakını ruh sağlığı hizmetlerinde çalışıyor. Bunu aile ve çocuk hizmetleri, tıbbi alan ve okul sosyal hizmeti izliyor.

Lucas, sosyal çalışma lisans eğitimi tamamladıktan sonra bir okulda çalışmaya başladı. Bir yandan da çocuklarla ve ergenlerle çalışmalarını destekleyen sertifika eğitimleri alıyor. Ülkesi İsveç genelinde 30 binden fazla sosyal çalışmacı bulunuyor. 300 kişiye bir profesyonel düşüyor. 1920'lerden beri sosyal çalışma eğitimi veriliyor. Sosyal çalışmacılar bir meslek odasına tâbi olarak görev yapıyor. Odanın mesleki etik kurallarına uymakla yükümlüler. Sosyal çalışmacılar genelde, aile-çocuk refahı alanlarında, sosyal bakım hizmetlerinde, alkol-madde bağımlılığı tedavisinde ve sosyal yardım hizmetlerinde çalışıyor.

İskandinav modeli bireyden ziyade aile merkezli olarak yapılandırıldığı için tüm hizmetlerde aile sistemini güçlendirmeye çalışıyorlar. Tüm bireylerin sosyal refah haklarının korunması ve geliştirilmesini sağlayan çok sayıda sivil toplum örgütlenmesinde aktif roller üstleniyorlar. Ayrıca büyük oranda yerel yönetimlerin kuruluşlarındalar.

İrfan, sosyal çalışma lisans eğitimi, bir devlet üniversitesinin sosyal hizmet bölümünde bitirdi. Mezuniyetinden önce ülke genelinde tüm lisans eğitimi alanların girdiği genel bir sınava girdi, kamu personelini seçme sınavı. Yüksek bir puan aldığı için atanmayı başardı. Aile Bakanlığı'na bağlı bir sosyal hizmet merkezinde çalışmaya başladı. Sıklıkla sosyal inceleme yapıyor. Ekonomik yoksunluğu olan gruplara ayni ve nakdi yardım ve destekler planlıyor. Ülkesi Türkiye genelinde 15 bin civarında sosyal çalışmacı bulunuyor. Ülke nüfusuna oranla bakıldığında 5500 kişiye bir sosyal çalışmacı düşüyor. Sosyal çalışma eğitimi 1961'den beri veriliyor. Sosyal çalışmacıların tamamına yakını kamu hizmetlerinde; Aile, Sağlık ve Adalet Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda çalışıyorlar. Sosyal hizmet bürokrasisinin uygulayıcısı konumundalar.

Üç Farklı Yönelim

Barbara, Lucas ve İrfan. Üçünü, aynı mesleğin farklı çalışma alanlarındaki uygulayıcıları olarak görmek yeterli mi? Üçünün de aldığı sosyal hizmet lisans eğitimi içerik yönünden aynı uluslararası standartlara göre yapılandırılmış. Ne var ki ülkelerindeki sosyal politika ve sosyal hizmet kavrayışı her birinin mesleki kimliğini farklı biçimlerde şekillendirmiş. Barbara tipik bir ruh sağlığı çalışanı; kişilerin bireysel ve bireylerarası ilişki dinamiklerine ve başatme kapasitelerine müdahale ediyor. Lucas bir çocuk koruma profesyoneli; okul sistemindeki çocukların psikososyal ve pedagojik gelişimlerini destekleyen farklı müdahaleler yapılandırıyor. İrfan ise bir sosyal yardım-destek profesyoneli; aileleri mutlak yoksulluktan ve sosyal risklerden koruyan yardım ve destek hizmetleri için sıklıkla sosyal inceleme yapıyor.

Tanınmış İngiliz sosyal çalışma profesörü Malcolm Payne, dünya genelinde yirmiden fazla dile tercüme edilen "Modern Sosyal Çalışma Teorisi" (2015, Oxford Yay.) başlıklı kitabında sosyal çalışmanın her ülkedeki farklı görünümünü o ülkede hakim olan siyasi paradigmanın izdüşümü olarak okur.

Üç dünya görüşü sosyal çalışmanın rollerini şekillendirir: Sosyal demokrat, (neo)liberal-muhafazakar ve sosyalist.

Sosyal demokrasi sosyal çalışma mesleğine hümanist-reformcu ilkeyle iz bırakır. Devletin demokrasiyi ve insan haklarını koruyarak güç ve yetki ilişkilerinin olumsuz etkilerini sınırlandırma çabası genel bir amaçtır. Refahın hedefi, sosyal reformdur.

(Neo)liberalizm sosyal çalışmayı bireycilik ilkesiyle etkiler. Bireylerin özgürlükleri sürekli teşvik edilirken, yaşamın sorumluluğu kendilerine yüklenir. Kısaca, "özgürsün çünkü hayatından sorumlusun!" denilir. Bu söz bir miktar ironi içerir. Ayrıca verilen bu özgürlükler sayesinde, herkesin ekonomik büyümeye katkı sağlaması beklenir. Muhafazakarlık ise birçok ülkede (neo)liberalizmin tamamlayıcı unsurudur. Sosyal çalışmaya yansması tipik bir otoriteryanizmdir. Geleneksel sosyal grupların gücünün korunması esastır. Sosyal hijyen temel bir meseledir. Her ikisinde de refahın hedefi, toplumsal düzen ve kontroldür.

Sosyalizm sosyal çalışmaya kolektivizmle yansır. Bireyciliğin karşı kutbudur, toplumsal kalkınmanın bireysel alandaki fedakârlıklarla mümkün olacağına inanılır. İnsanların ortak iyilik haline katılımını planlama genel bir amaçtır. Refahın hedefi ise, sosyal değişimdir.

Siyasi İklimin Etkisi

Ülkenin siyasi iklimi sosyal demokrasiye yakınlaştıkça, mesleki uygulamalar güçlendirmeci ve terapötik/destekleyici çizgide daha çok konumlanıyor. Ülkenin siyasi iklimi (neo)liberal-muhafazakar yapıya yakınlaştıkça, mesleki uygulamalar toplumsal düzeni koruyan-sürdüren, sorun çözmeye, uyuma odaklanan bir nitelik yansıtıyor. Ülkenin siyasi iklimi sosyalist paradigmaya yakınlaştığında ise, mesleki uygulamaların odağı toplumsal değişmeye kayıyor. Savunmasız ve dezavantajlı kişilerin haklarını geliştirme temel bir meseleye dönüşüyor.

Barbara, Lucas ve İrfan. Her birinin kendi ülkelerindeki mesleki konumlarını siz tahmin edin!

Şunu unutmamalıyız: Bu bir konstelasyon halidir. Yani, yıldızların birbirleriyle olan ilişkileri ve birbirlerine olan mesafeleri gibi, üç paradigma arasında belirli bir yerde konum alma durumu söz konusudur. Çünkü sosyal çalışma akademik bir disiplin ve meslektir. Herhangi bir siyasi ideolojinin doğrudan uygulaması veyahut yansması değildir. Fakat hepsinden izler de taşır. Bireyci olduğu kadar kolektivist olmalı, terapötik olduğu kadar sosyal değişimci olmaya çalışmalıdır.

Son tahlilde, sosyal çalışma, ihtiyaçlara göre toplumsal olarak inşa edilir. Psikoloji, sosyoloji, antropoloji gibi disiplinlerin uygulamaları için de geçerlidir bu hal. Örneğin bireyci değerleri yansıtan self-determinasyon da, onun karşı kutbu, kolektivist değerleri yansıtan sosyal adalet de mesleğin temel değerleri arasındadır. Ama bu bir çelişki değildir.

Sosyal çalışmacıdan beklenen hizmet alanın gereksinimlerine göre ikisi arasında bir denge kurmaktır. Kimi vakada yüksek yarar, kimi vakada ise seçim özgürlüğü. Hassas bir denge.

Zaten sosyal çalışmanın bir ideolojinin uygulaması olduğunu nasıl düşünebiliriz? Eğer öyle olursa, meslek bilimsel kimliğini yitirir. Cemil Meriç'in dediği gibi; "İzmler (siyasi ideolojiler) idrâkimize giydirilmiş deli gömlekleridir". Hem düşünce özgürlüğüne ket vuran hem de tarafsız düşünmeye açıkça engel olan dramatik bir etkisi vardır izmlerin. O yüzden sosyal çalışmanın hem bir meslek hem de akademik bir disiplin olduğu vurgusunu sıklıkla tekrarlamalıyız. Her türlü siyasi sapma ve indirgemeye karşı mesleğimizi korumalıyız.

NADIA MURAD YA DA BİR ZİHNİYET KIRILMASININ HİKÂYESİ (II)

NUR İNCETAHTACI GÜNAL

Bir önceki sayıda (Aralık–Ocak 2018/19), savaş ve şiddetin 'sıradanlaştırılmış' bir parçası haline gelen, kadın bedenine yönelik saldırı ve istismara karşı çıkışın günümüz dünyasındaki simge isimlerinden biri olan Nadia Murad'ın Nobel Barış Ödülü'ne uzanan yolculuğundan kısaca bahsetmiştim. Nadia Murad'ın içinde doğup büyüdüğü, kapalı, ataerkil değerlere sahip bir toplumda bu türden, baş etmesi, müdahale etmesi ve hatta itiraf etmesi dahi çok zor olan bu vahşeti pek çok platformda bizzat dile getirmesi, kendisiyle aynı kaderi paylaşan kadınlara yardım elinin uzanması için sayısız girişimlerde bulunması kendisine bu ödülü getirmiştir.

Nobel Barış Ödülü'ne uzanan bu trajik hikâyeden yola çıkarak, militarizmin kadın bedenini işgalinden ve tecavüzün terörizm taktiği olarak kullanılmasına karşı verilen diğer mücadelelerden de kısaca bahsetmiş, sonuç olarak Nadia Murad'ın anonim bir kişilik olarak değil, bir aktör olarak, kendi hikâyesinden yola çıkıp kendisiyle aynı kaderi paylaşan diğer kadınların hayatını değiştirme çabasının da ödüllendirildiği çıkarımını yapmıştım. Bu hikâyeden yeni ve farklı daha pek çok çıkarım yapılabilir elbette, ben bu sayıda sosyal hizmet bağlamında ne gibi çıkarımlar yapılabileceğinden, sosyal medyanın gücünden ve de uluslararası örgütlerin yerelin güçlenmesindeki rolünden bahsetmek istiyorum.

Ezidi ve kadın olmanın bile tek başına, çok katmanlı ötekileştirme ve dışlama nedeni olmaya yettiği bir bölgede yaşanmış bu olay, etkili bir sosyal hizmet müdahalesiyle, toplumun kılcal damarlarına, nasıl ulaşabileceğini, hangi kurum, kişi ve enstrümanların nereye kadar etkin olabileceğini bizlere göstermiş, aynı zamanda, bu tür vakalarda sonuç almak ve fark yaratmak için yerel, bölgesel ve küresel görünürlüğün önemini bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü doktora öğrencisidir ve aynı zamanda Gaziantep Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi'nde görev yapmaktadır. Suriyeli ailelerin yaşadığı psikososyal sorunlar, geçici koruma altındaki engellilerin yaşadığı sorunlar ve göçmenlerin uyumu ile ilgili çalışmalar yapmaktadır. nurincetahtaci@yahoo.com

Yine Nadia Murad'ın hikâyesi, sosyal hizmet için her olayın nasıl kendi özgüllüğünü barındırdığını, aslında kendi içinde tekil olduğunu, dolayısıyla müdahale sürecinde alışagelmış yöntem ve araçlar yerine, her daim farklı ve özgün imkânlara ihtiyaç duyulduğunu da bizlere bir kez daha göstermiştir.

Karşımızda üç farklı düzeyde, birden çok enstrüman ve imkanın kullanıldığı, sonucu, başarısı ve görünürlüğü bakımından ders niteliğinde bir vaka duruyor!

Şu hususun altının çizmek isterim: Bu yazıda Nadia Murad'ın hikâyesindeki tekil örnekte olduğu gibi, dönüşüme uğratılan, esnetilen katı kültürel değerler siteminden de söz edeceğim. Kadın bedeni üzerinde kendini, her an ve her dönemde yeniden inşa eden ataerkillik, aynı zamanda, tecavüz gibi, her koşulda alenen ya da zımnen kadını "suçlu" veya "kusurlu" gösterebilecek kadar 'stratejik' davranıp politik olabilen, şiddet failinin aleni haksızlık ve zorbalığını görmezden gelebilen, kendi erkek değerler sisteminin güçsüzlüğünü ve yetersizliğini gizlemek adına, kadını her türden potansiyel saldırıya karşı daha açık ve savunmasız bırakan kültürel kodlar dizgesinin de adıdır. Dolayısıyla, öncelikle bu hikâyede sosyal hizmetin, daha doğrusu feminist sosyal hizmetin, ataerkilliği ve eşitsiz sosyal ilişkileri yapılandıran baskıyı sona erdirmedeki etkisini görmeliyiz.

Kadınlar için alışlagelmiş, uygun görülen, ideal yaşamın sınırlarının nasıl genişlediğini gördüğümüz bu hikâyede, üç düzeyde de sosyal hizmet müdahalesi üzerinde durmak mümkündür. Mikro düzey, hiç kuşkusuz, Nadia Murad'ın kişisel özelliklerinin ön planda olduğu, tecavüz gibi bir insanın ya da kadının karşılaşılabileceği en ağır acıyı gizlemeyip haykırmasını teşvik eden sosyal hizmet müdahalesidir. İlk yazıda da bahsettiğim gibi, gazetelere anonim olarak değil, yaşadıklarını alenen anlatmayı tercih etmesi ve bu tavrını destekleyen uluslararası örgütlerin ve sivil toplum kuruluşlarının onu cesaretlendirici rol üstlenmelerinin bu vahşeti görünür kılmadaki rolü hem bir savunuculuk hem de güçlendirme çalışması olarak kabul edilmelidir. Nadia'nın bir kurban olarak değil, kendi gücüyle değerlendirildiği özgürleştirici bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu feminist sosyal hizmet uygulamasının bir ilkesidir.

Yaşananlar karşısındaki sessizliğe her seferinde, failleri mahkum eden konuşmalar yaparak cevap vermesi, alışlagelmiş kolaycı tepkileri asıl hedefine yönelmiş, Nadia'nın haklı çılgınlıkları nihayet duyulmaya başlamış olsa da bunun asıl hızlandırıcısı yerel (mezo) ve küresel (makro) ölçekteki desteğin üçlü düşünümüllüğü olmuştur. Bu düşünümüllük sayesinde Nadia Murad ataerkil değerlerce "doğru" kabul edilen sessizliğe uyumlandırılmaktan (adjustment) kurtulmuş, mecburiyetlerine meydan okumak için güçlendirilmiştir (empowerment). Nadia'nın hikâyesi bir enstrümana dönüşmüş ve benzer hikâyelerin mağdurları Nadia'yla ortak bir seste buluşmuşlardır.

Bu ses sosyal medya aracılığıyla Kocho'dan çıkan sessiz bir haykırış olarak kulaklarımızda yankılanmış, görsel medyayla bizi çepeçevre sarmış ve artık bu soruna çözüm üretilmesi için itici bir güce dönüşmüştür. Aynı zamanda Şengalli, Nepalli, Perulu, Ugandalı isimsiz binlerce kadına umut olmuştur.

Bu hikâyede daima dışlanmış bir tarihsel kültürel hafızaya sahip Ezidilerin ileri gelenleriyle iletişim kurulması, şiddet sarmalından çıkmış kadınlara ikinci bir şiddetin yaşatılmaması için çaba sarf edilmesi de iyi bir sosyal hizmet uygulamasına örnektir. Toplumda mevcut güçlü kurum ve aktörlerin (ileri gelen saygın kişiler) sürece dâhil edilmesiyle, doğrudan başka bir şiddetin (kadınların dışlanması veya reddedilmesi) önüne geçilmesini sağlamış ve potansiyel olumsuz tepkileri zamana yayarak bir empatinin gelişmesine kapı aralamıştır. Ezidi cemaatinin küresel ölçekte görünür olması, muhatap alınmaları, kapalı toplumlara özgü çözüm! yollarına karşı bir seddin inşa edilmesini sağlamıştır.

Bu olayın makro boyutu ise, küresel anlamda Nadia Murad'a sahip çıkan bütün STK'ların, kurumların ve kuruluşların yarattığı etkidir. Bu etki, dünyanın gözünü Ezidilere çevirmesini ve savaş mağdurları üzerine çalışan sayısız kuruluşun olaya dâhil olmasını sağlamıştır. Makro boyutun en önemli başarısı, yereldeki güçlerin, kişilerin veya kurumların önemini kavrayarak, onlarla birlikte (onlara karşı değil) onların da içinde olduğu bir süreç inşa edebilmesidir. Bu uygulama, 'çevresi içinde birey' bakış açısıyla, durumu bütün olarak değerlendiren ve müdahale stratejilerinde genelci yaklaşımı uygulayan sosyal hizmet perspektifine uygun bir örnektir. Yerel dinamikleri dikkate almayan ya da yerelin değerler sistemine bütünüyle meydanı terk eden bir yaklaşım yerine, sosyal çevrenin etkilerinin de içerildiği bir diyalog çerçevesi inşa edilmiş olmasının, Nadia Murad'ın kişisel özellikleriyle de birleşmesiyle, ortaya böyle bir hikâye çıkarttığını sosyal hizmet açısından söylemek mümkündür. Bu başarıda, bu etkenlerle birlikte, sosyal hizmet çalışanlarının, yerelin etkisini ve gücünü nasıl ve nereye kadar kullanılabileceği, imkân ve sınırlılıklarını bilerek hareket etmelerinin payı büyüktür. Bu hikâye sosyal hizmet çalışanlarının bilgi ve beceri temelini değerler sistemiyle bulduğunda neleri başarabileceklerinin göstergesi olmuştur.

SOSYAL HİZMET ÖĞRENCİSİ OLMAK

DR. ASLIHAN AYKARA

Başlarken

Eğitim yalnızca belirli bir ortamda ve belirli bir zaman aralığında gerçekleşip sona eren bir eylem midir? Şüphesiz ki değil. Eğitim-öğretim süreci kapsamında, okul ya da eğitim alınan yer, eğitim öğretimi yılı, ders müfredatı, okula başlama yaşı, okul forması gibi bazı olgular, zihinlerde eğitimin de öğretim gibi insan yaşamının belirli bir evresini kapsayıp sona erdiği algısını yaratmaktadır. Oysa insan davranışlarında istendik yönde kalıcı değişiklik yaratma çabası olan eğitim ve bununla birlikte öğrenme yalnızca örgün eğitim yıllarını kapsamaz ve tüm yaşamımız boyunca sürer. Yaşam boyu öğrenme kavramı öğrenmenin yaşam sonlanana kadar bitmeyeceği farkındalığını kazandırır. Bu yazıda, sosyal hizmet eğitimi süreci içerisinde yer alan bir bireyin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin farkındalık kazanması açısından eğitim ortamı ile öğrenci arasındaki etkileşimin nasıl olması gerektiği, öğrencinin kendini geliştirmesinin nasıl mümkün olabileceği üzerinde durmaya çalıştım.

Sosyal Hizmet Disiplini ve Mesleğinin Ayırt Edici Özellikleri

Sosyal hizmetin temelinde bireyin onuruna saygı ve bireyin uygun koşullar sağlandığında değişip gelişebileceğine dair inanç yatmaktadır. Buradan hareketle, bu eğitim sürecinin içine giren birey, öncelikle kendisinin, sonra da çevresindeki diğer insanların değerli olduklarını ve aslında kendilerini geliştirebileceklerini zamanla görmeye başlar. Sosyal hizmetin bilgi, değer ve beceri temelleri vardır. Derslerde ele alınan sorunları ve çözüm yollarını, kendi yaşamı açısından anlamlandırmaya çalışır; kendisinin ve yakın çevresinin sahip olduğu sorunların çözümünde edindiği bilgileri kullanmaya başlar.

2002 yılında girdiği Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü Lisans Programından 2007 yılında mezun olmuştur. 2007 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev yapmaya başlamıştır ve halen doktor öğretim üyesi kadrosunda devam etmektedir. Yine 2007 yılında başlamış olduğu Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programını 2010 yılında tamamlamış olup, yüksek lisans tez çalışmasını engellilik alanında yapmıştır. 2010 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Doktora Programına başlamış olup, yine engellilik alanında yapmış olduğu doktora tez çalışmasını 2015 yılında tamamlayarak doktor unvanını almıştır. Akademik çalışma alanları ağırlıklı olarak engellilik, farklılıklara saygı, hak temelli yaklaşım, toplumsal cinsiyet, çocuk ve gençlik refahı, sosyal hizmet eğitimidir. aaykara@gmail.com

Edinilen bu bilgiler sosyal hizmetin bilgi temelini oluşturmaktadır. Edinilen bilgilerin hangi ilkeler doğrultusunda uygulamaya aktarılması gerektiğini ifade eden sosyal hizmetin değer temeli ve bu değerlerin ve bilgilerin uygulamaya nasıl aktarılacağına ilişkin beceri temeli yol göstericidir. Sosyal hizmetin bilgi, beceri ve değer boyutları, bir yandan mesleki donanım kazanmak açısından önem taşıırken, bir yandan da bireyin kendi kişisel gelişimine katkı sağlar.

Sosyal hizmet disiplini ve mesleğini oluşturan en önemli ve ayırt edici özelliklerden biri 'çevresi içinde birey' bakışıdır. Bu doğrultuda, sosyal hizmet uzmanları hiçbir zaman bireyin yaşadığı sorunların nedenini doğrudan bireyin kendisinde aramazlar ve her zaman bu sorunun ortaya çıkmasında çevresel etkenlerin de olduğunu ve yalnızca bu etkenlerin de göz önünde bulundurulmasıyla sorunun çözülebileceğini bilirler. Bunun yanında, 'bireyin bulunduğu yerden başlama' ilkesine göre danışanın öncelikli olarak uzmana getirdiği sorun, üzerinde ağırlıklı olarak durulması gereken sorundur. Burada dikkat edilmesi gereken, söz konusu soruna müdahale ederken, her sorunun her zaman aynı yolla çözülebileceği yanlış inancıyla kaçınmak ve 'her bireyin eşsiz olduğu' ilkesinden hareketle her bir bireyin farklı yaşantılarının ve farklı algılama biçimlerinin olduğu bilinciyle müdahalede bulunmaktır. 'Kendi kaderini tayin hakkı' ilkesi ise, bireyin herhangi bir tehdit altında bulunmadığı ve zihinsel bir engelinin bulunmadığı koşullarda, kendi yaşamına ilişkin kararları kendisinin verebilmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları danışanlarına kendi doğrularını uygulatabırlar ve yalnızca yaşanan sorunun çözümüne yönelik çözüm yolları sunabilirler. Bu seçenekler arasında uygun çözüm yolunu seçecek olan ise danışanın kendisidir.

Söz edilen bu temel ilkeler açısından baktığımızda, sosyal hizmet eğitimi sürecinde bu bilgileri edinen öğrencilerin, bunları aynı zamanda kendi yaşamlarında gerek gördükleri yerlerde devreye sokmaları söz konusudur. Önce yakın çevrelerine bakışlarında, sonra da toplumla ilişkilerinde, bireyin eşsizliğini, çevresi içinde bireyi, bireyin bulunduğu yerden başlamayı, kendi kaderini tayin hakkını gözetmeyi öğrenen ve uygulayan sosyal hizmet öğrencileri, örneğin bir arkadaşları bir paylaşımında bulunmak istediğinde bu paylaşımı küçümsemeyecek, bu paylaşım ile ilgili geribildirim verirken genelleme yapmak yerine doğrudan o kişinin özelliklerini ve sosyal çevresini de göz önünde bulunduracak ve ona nasihat vermek yerine kendi yolunu bulmasını kolaylaştıracak geribildirimler verecektir.

Etkili iletişim becerileri, tıpkı empati, işbirliği gibi, sosyal hizmet uzmanlarının sahip olması gereken önemli becerilerdir. Sosyal hizmet öğrencileri, görüşme ilke ve tekniklerini, etkin dinleme becerilerini, empatik geribildirim verebilmeyi, danışanların getirdikleri sorunlara yönelik yaratıcı çözüm önerileri geliştirebilmeyi, bir konu hakkında eleştirel düşünebilmeyi ve analiz yapabilmeyi, mesleki uygulamalarını gerçekleştirirken diğer meslek elemanlarıyla ve farklı disiplinlerle işbirliği içerisinde çalışmayı öğrenirler. Sözünü ettiğimiz tüm bu beceriler sosyal hizmetin temelini oluşturan önemli unsurlar olmakla birlikte, aslında bir yandan sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmek açısından da sahip olunması gereken becerilerdir. Karşımızdaki kişinin anlattıklarını dikkatle dinlediğimizi ve onu anlamaya çalıştığımızı gösteren sözlü ifadeler ve beden dili, karşımıza gelen konu hakkında fikir geliştirebilme, ailemizle, arkadaşlarımızla, meslektaşlarımızla, danışanlarımızla ve tüm sosyal çevremizle etkileşimlerimizi olumlu yönde etkileyen becerilerdir.

Sosyal hizmetin, sözünü ettiğimiz bu değer ve beceri boyutlarının yanında, bilgi boyutu yine bu eğitimin olmazsa olmazlarından. Sosyal hizmet nedir, sosyal hizmet uzmanı kimdir ve ne yapar sorularının yanı sıra başlayan bu boyutta, sosyal hizmet uzmanlarının mesleki uygulamalarını yürütürken üstlendikleri rollerin anlaşılması önemlidir.

Sosyal hizmet uzmanlarının savunuculuk, arabuluculuk, eğiticilik, kolaylaştırıcılık, değişim ajanı gibi çeşitli rolleri bulunur. Bu roller, danışanların bilgi edinmeleri gereken konularda bilgilendirilmeleri, gereksinim duydukları kaynaklarla buluşturulmaları, haklarının korunması ve gerektiğinde kendi yaşamlarının savunucusu haline gelebilmeleri, sorunların ortadan kaldırılabilmesi için bir değişimin başlatılması gibi konularda sosyal hizmet uzmanlarının üstlendikleri görevleri ifade eder. Sosyal hizmet öğrencileri, eğitim sürecinde sosyal hizmetin bilgi temeli bağlamında, bu ve bunun gibi pek çok bilgiyi öğrenir ve hayata geçirmeye çalışırlar.

Öğrencinin Önceki Bilgi ve Deneyimlerini Eğitim Sürecine Dahil Etme

Sosyal hizmet eğitim süreci içinde sosyal hizmet disiplininin değinilen tüm unsurlarıyla birlikte, öğrencilerin kişisel özellikleri ve yaşam deneyimleri de, gözardı edilmemesi gereken önemli bir unsurdur.

Öğrencilerin, çeşitli yaşam deneyimlerini ilgili konularla bağlantı kurarak öğretim elemanlarıyla ve diğer öğrenci arkadaşlarıyla paylaşmaları, hem ele alınan konuların verimliliğini artıracak, hem de kendilerinin de aktif olarak katılım gösterdiklerini hissetmelerini sağlayacaktır. Yaşantısal öğrenme olarak da ifade edebileceğimiz bu öğrenme biçimiyle, öğrenciler sahip oldukları önceki bilgi ve deneyimlerle yeni bilgileri harmanlama becerisi kazanacaklar, bu harmanlamanın hayata geçirilmesi sağlanacak, yani kendi bilgilerini de kullanma ve başkalarına öğretme deneyimini yaşayacaklardır. Bu öğrenme biçimi aynı zamanda empati becerisinin gelişmesi açısından da etkilidir.

Sonuç Olarak

Sosyal hizmet eğitimi, bireye öğrenmenin belirli bir zaman dilimiyle sınırlı olmayan, yaşam boyu süren bir eylem olduğu bilincini kazandırır. Sosyal hizmet mezunları, yaşamları boyunca kendilerini geliştirmeye, bilgilerini güncellemeye ve becerilerini geliştirmeye devam ederler. Sosyal hizmette edinilen bilgilerin, öğrenciler tarafından ilk önce kendi hayatlarına uygulanması, yaşadıkları sorunların bu bilgiler kullanılarak çözülmeye çalışılması da bu yaşam boyu öğrenme bilincini pekiştiren bir özelliktir.

SOSYAL HİZMETLERDE SOSYAL İNOVASYON

DR. BUĞRA YILDIRIM

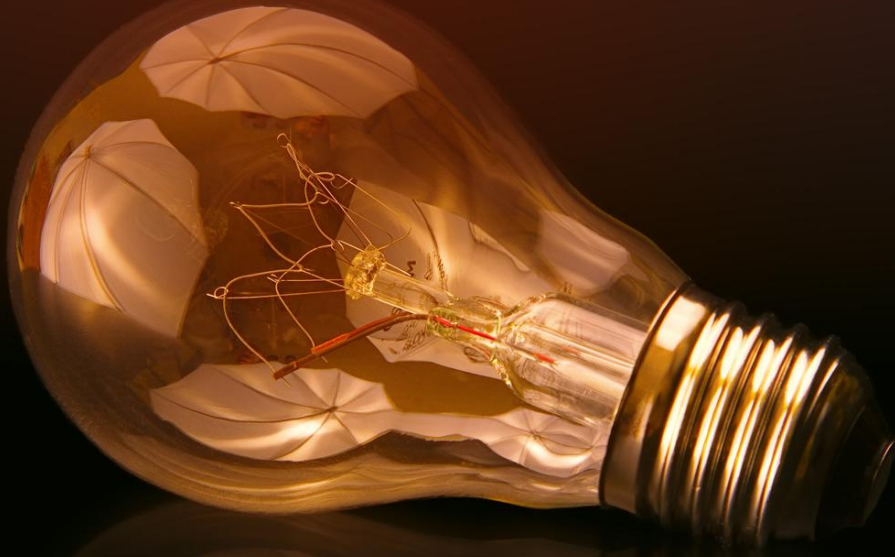
Sosyal inovasyon hakkında konuşurken öncelikle bazı değerler ile sohbete başlamak gerektiği kanısındayım. İlk olarak şunu ifade etmeliyim ki bir sorun görürseniz ve o sorun sizi rahatsız ediyor ise sorunun çözümünün bir parçası olmanız gerekir. Başka birinden; bir arkadaştan, eşinizden, dostunuzda, ailenizden sizi rahatsız eden sorunun çözümü olmasını ya da sizlere çözümler sunmasını beklemeniz yersiz olur. Dünya için bir şeyler yapmak istiyorsak, değişimin tam odağında, yani değişimin kendisi olmalıyız. Belki de değişim unsuru olmalıyız!

Aslında sosyal inovasyonu tecrübe etmek için değişim unsuru olmak sosyal hizmetin temel felsefesine de uygundur. Değişim unsuru rolümüze bürünürsek bizi rahatsız eden sorunları çözmek için herkesle işbirliği yaparız. İşbirliği yapmamız birbirine güvenen ve beraber çalışabilen bir topluma kavuşma arzumun göstergesidir. Özetle bunlar biz sosyal hizmet uzmanlarının başlangıç değerleridir sosyal inovasyon konusunda...

Bu başlangıç değerleri ile birlikte sosyal inovasyon hakkında birçok yöntem bulunmaktadır. Pek çok açıdan inovasyonun nasıl yapıldığı ve yayıldığı noktasında büyük bir değişim sürecinin parçasıyız. Sadece bilim, yatırım, donanım, teknoloji, elimizdeki akıllı telefonlar, altımızdaki araçlar değil sosyal inovasyonun artık hizmetlerle de ilgili olduğunu anlamak zorundayız. Kamu sektöründe inovasyon, kullanıcı odaklı inovasyon, sanayide inovasyon, tarımsal inovasyon ve tabii ki sosyal hizmetlerde inovasyon. Sosyal hizmetlerde inovasyon demişken özellikle sosyal meseleler ve sorunlar için kullanılacak bir yöntem ya da eğilim patlaması yaşıyoruz farkında mıyız acaba?

1986 Erzurum doğumlu olan Dr. Yıldırım 2010 yılında Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal Hizmet Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamıştır. 2012 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak akademik yaşamına başlamış ve 2017 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden "Pediatrik Astım Hastalarına Bakım Veren Annelerin Psikososyal Özellikleri İle Astım Yönetimi Öz - Yeterlilikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" başlıklı doktora tezi ile mezun olmuştur. Dr. Yıldırım'ın temel ilgi alanları arasında tıbbi ve psikiyatrik sosyal hizmet, sağlığın ve kronik hastalıkların psikososyal ve sosyoekonomik boyutları, incinebilir gruplara yönelik sosyal refah ve sosyal bakım hizmetleri, sosyal sorunlar, kadın sorunları, sosyal hizmet eğitimi, sosyal hizmet teorileri ve uygulamaları ile sosyal hizmet araştırması yer alır. Halen Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde Dr. Öğr. Üyesi olarak görev yapan Dr. Yıldırım'ın ulusal ve uluslararası bilimsel kongrelerde sunulmuş, ulusal ve uluslararası bilimsel dergilerde yayımlanmış, tercüme ve ulusal kitaplarda yer almış 40'a yakın akademik yayını mevcuttur. bugrayildirim58@gmail.com

Farkında olsak da olmasak da asıl sorun şu: Sosyal hizmet alanında para, fikir, iş ve kaynak gücünü nereye, nasıl yönlendiriyoruz?

Genelde sosyal hizmeti göz ardı edersek başka alanlardaki profesyoneller bu kalemlerin orduya, milli savunmaya, pazarlamaya, ilaç sektörüne ve tıbbi alanlara yöneldiğini biliyoruz diyebilir. Peki, sosyal hizmeti göz önünde bulundurursak söz konusu kalemler biz sosyal hizmet uzmanlarının temas halinde olduğu dezavantajlı, hassas, incinebilir nüfus gruplarına yine bizler tarafından yönlendiriliyor mu? Sosyal hizmet sunumunda durum nedir? Profesyoneller olarak çocuk alanına mı, kadın alanına mı, yoksa sosyal yardımlara mı inovatif yaklaşıyoruz. Bu dört kalemin ağırlığını aynı anda sosyal hizmetin ilgi duyduğu alanlara mı yönlendiriyoruz? Yanıtımız basit olsa gerek: Belki...

Aslında sosyal hizmetin bağlantılı olduğu alanlarda bu kalemlerin çok azı göç, yaşlanma, madde bağımlılığı vb. sorunlara yöneliyor diyebiliriz. Elimizde bulunun para, fikir, iş ve kaynak gücünü daha iyi dijital arama motorları, füzeler, araçlar geliştirmek için mi kullanmalıyız, yoksa daha önemli sosyal sorunları çözmek için mi vakit harcamalıyız?

Anlaşılan o ki bu sermayeyi sosyal hizmet alanına kaydırdığımız anda sosyal sorunları çözmek için sosyal inovasyondan yararlanabiliriz. Şöyle bir düşünelim isterseniz. Eğer 15-20 yıl öncesinde sosyal sorunlarla uğraşıyor olsaydık, bireysel sosyal girişimcilerden, bireysel sivil toplum örgütlerinden, hatta bireysel sosyal hizmet eğilimlerinden bahsedebilirdik. Ancak günümüzde başka bir ülkenin sosyal sorunu kendi sınırlarını aşabilmekte ve farklı bir ülkenin sosyal sorununa dönüşebilmektedir. Galiba bu duruma en iyi örnek Suriye iç savaşı ile ülkemize göç eden sığınmacılar verilebilir. Ayrıca başka bir ülkedeki sosyal sorunla ilgili gelişmelere teknoloji sayesinde, sosyal medya sayesinde anında ulaşabilmekteyiz. Demem o ki sevgili meslektaşlarım, artık kişilerarası mesafeler yok denecek kadar az...

Teknoloji sayesinde bugün hepimiz bu alanın oluşmasına katkıda bulduk ve sosyal inovasyon kavramının bir parçası olduk. O zaman bugün 15-20 yıl öncesinin mantığı ile hareket etmek çok doğru bir tercih olmayacaktır. Bakınız günümüzde büyük sanayi toplulukları, geniş sistemler ve güçlü hükümetler gibi aktörleri politika, karar, eğitim, yeni nesil teknoloji, yenilenebilir enerji gibi konularda belirli kriterlere göre eleştirebiliyoruz. Bu alışkanlık sosyal inovasyonun hayatımıza yerleştiğinin en büyük göstergelerinden biridir. Madem bunları yapabiliyoruz, neden bu işbirliğini ve gücü sosyal hizmet alanından, kapısından içeri sokmuyoruz?

Sosyal sorunların çözümü için kullanmıyoruz? Ve madem iktidar ile sermayeyi eleştiriyoruz, niçin ikisinin de sosyal hizmet alanına katılımını sağlamıyoruz? Nitekim sosyal hizmetlerde sosyal inovasyonun önemi bu soruların yanıtlarında yatmaktadır.

Madem sosyal hizmet alanındayız; fikirlerimiz ve yeni sosyal girişimlerle bu aktörlerin sosyal hizmetlere katılımını sağlamak zorundayız. Uygulamalarımızla bu aktörlerin dikkatini bu alana çekmek zorundayız. Türk toplumu olarak her konuda ayrışmaya müsaitiz.

**Fenerbahçeliler, Galatasaraylılar,
Beşiktaşlılar...**

Erkekler, kadınlar, çocuklar...

Femenler, Maçolar...

Yoksullar, zenginler...

Memurlar, işçiler...

Bütün bu gruplara sorarsanız neden durum böyle diye, kıyısından köşesinden hepsinin ortak vurgusu bir hak ve statü arayışı ile ilgili olacaktır. Bizler bir yandan hak ve statü arıyoruz diye ayrışmaya devam ederken hangi eylemlerimiz bizi bir arada tutacak? Femenlerin, maçoların, erkeklerin, kadınların, Fenerbahçelilerin, Galatasaraylıların, Beşiktaşlıların hangi uygulamaları bizi birleştirecek? Eğer duruma sosyal hizmet penceresinden bakarsak, sosyal hizmet profesyonellerinin ayrışmayı değil birleşmeyi ve katılımı sağlaması gerektiğini de anlayabiliriz. Hem de her alanda, her sosyal sorunla mücadelede... Öyle girişimlerimiz olmalı ki, öylesine yeniliklerle hareket etmeliyiz ki her kesimden az çok kabul görmeliyiz. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları değişim unsuru olmalı...

Geçenlerde bir karikatürde gördüm. Kimler değişimi istiyor diye sorulduğunda o ortamda bulunan herkes el kaldırıyor ve değişimi istediğini belirtiyor. Kimler değişmek istiyor diye sorulduğunda ise kimse oralı olmuyor. Sosyal hizmette sosyal inovasyon ve akabinde sosyal girişimcilik konusunu aslında bu karikatür özetliyor. Sosyal sorunlar ile mücadelede hedef, rol ve stratejilerimizi değiştirmek istiyorsak önce bakış açımızı değiştireceğiz. Teknolojik dünyada sosyal hizmet uygulamalarının sunumunda sosyal inovasyon ve sosyal girişimciliğe direnemeyiz...

ÖZELEŞTİRİ VE ÖZDEĞERLENDİRME SOSYAL HİZMET UZMANLARI İÇİN NEDEN ZARURİDİR?

HANDE ALBAYRAK

Sosyal Hizmet Bölümü öğrencisi olmak kendini tanıma ve insanı anlamaya çalışma sürecidir.

Bu süreç sosyal hizmeti diğer fen ya da bazı sosyal bilim alanındaki bölümlerden ayıran özelliklerinden biri. Bu süreçte en önemli şeylerden biri ise öz-değerlendirme ve öz-eleştiri yapabilmektir. Çoğu insan için bu çok zor bir şey ve her zaman yapılması mümkün değil. Öz-eleştiri bireyin bir durumda kendi duygu, düşünce, davranış ve eylemlerini objektif bir eleştiriden geçirmesidir. Öz eleştiri sonrasında ve öncesinde yapılacak olan öz değerlendirme sonucunda ise bireyin kendini, güçlü ve zayıf yönlerini tanımasına, keşfetmesine yardımcı olur. Dolayısıyla birey kendisi gelişimi ve değişimi üzerine gidebilir hale gelir. Bir başkasını eleştirmek kolayca yapılabilirken, bireyin kendisine eleştirel bir gözle bakması bazen bireyin kendi farkındalığıyla olabilirken bazen de birilerinin bizim yüzümüze çarptığı bazı durumlar sonucunda olabilir. Her koşulda karın ağırlarını beraberinde getiren, hiç bitmeyen yaşam boyu bir süreç bu.

Peki öz eleştiri ve öz değerlendirme yapmak sosyal hizmette neden bu kadar zaruri? Farklı kimliklerden, kültürden, ırktan ve sosyal geçmişten gelen insanlarla ve sosyal konumlarının getirdiği ayrımcılık, baskı ve diğer sosyal sorunlarla çalışma yapabilmek için kendi değerlerimizle ve sosyal hizmet disiplininin değerlerinin ayrımını yaparak ve disiplinin değerlerine kendini adayarak, yargılayıcı olmaksızın çalışmak, kişisel ve toplumsal etkileşiminde insani varoluş için öz-eleştiri ve öz-değerlendirme zaruridir.

2012 yılında Sakarya Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nden mezun olduktan sonra 2012-2013 yılları arasında sosyal hizmet uzmanı olarak engellilik alanında çalışmıştır. 2013 yılından itibaren Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda bütünleşik doktora programına başlamıştır. 2014 yılından itibaren ise Hacettepe Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Doktora tez aşamasının son dönemindedir. Akademik çalışma alanları kadın çalışmaları (annelik, mülteci kadın olmak), çocuk ve gençlik refahı (çocuğa yönelik ihmal ve istismar, madde bağımlılığı) ve feminist sosyal çalışmadır.

Eğer sosyal hizmet mesleğinin hedeflerinden bazıları; sosyal değişme ve kalkınma, sosyal içerme, insanların güçlendirilmesi ve özgürleşmesi ise önce kendimizden başlamamız gerekmez mi? Müracaatçıdan beklediğimiz şeyi kendimiz için yapmamamız bir çelişkiyi beraberinde getirmez mi?

Sosyal hizmet bölümünde öğrenciliği boyunca derslerdeki vakalarda ve uygulamalarda kendi geçmişimiz ve değerlerimiz üzerine düşünmemizi gerektirecek çok çeşitli sorunlar yaşayan bireyleri görmekteyiz. Örneğin ırkı, kimliği, cinsel kimliği, toplumsal cinsiyeti gibi nedenlerle şiddete, baskıya ve ayrımcılığa maruz kalan bireylerle çalışmada kendi konumlanışımız uygulamayı olumlu veya olumsuz etkileyecektir. Kendi değerlerimizin yani konumlanışımızın uygulamayı olumsuz etkilemesi ise bizim elimizde olan değiştirebileceğimiz bir şey iken ayrımcılık ve baskının derin bir şekilde kendimizde köklelendiğinin farkında olmamak, öz eleştiriden, değerlendirmeden ve düşünümsel uygulamayı gerçekleştirmemek sosyal hizmet disiplinin değerlerini tam olarak benimseyemediğimizi gösterir.

Bu meseleyi sosyal hizmet eğitiminin son sınıf uygulamasını yaşlı bakım hizmetleri biriminde yapan bir erkek sosyal hizmet öğrencisinin yaşadığı bir deneyim üzerinden ele alalım. Öğrenci ve danışmanı olan erkek sosyal hizmet uzmanı bir aile ile birlikte yaşadıkları dedenin yaşlı bakım hizmetinden yararlanması için sosyal inceleme yapmak üzere eve gitmişlerdir. İnceleme sırasında evdeki ebeveynlerin tutumundan kaynaklı kız ve erkek kardeşin arasındaki toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentileri nedeniyle yaşanan büyük çatışmayı görmezden gelerek geçiştirmişlerdir. Bu konuda özellikle kız çocuğunun psikolojik olarak olumsuz etkilendiği ailesine karşı büyük bir öfkesi olduğu görülürken bu konuda herhangi bir yönlendirme yapmamışlardır. Bunun nedenini ise danışman öğrenciye kendilerinin çalışma alanının yalnızca yaşlı hizmetleri olduğunu, diğer sorunların kendilerinin çalışma alanı dışında olduğunu zaten kardeşlerin arasında yaşadıkları tartışmada sorun olarak bir şey görmediğini belirtmiştir. Burada sosyal hizmet uzmanının toplumsal cinsiyet rolleri, kalıpyargıları kendini açıkça göstermektedir. Sosyal hizmet uzmanının cinsiyet körü bir yaklaşımla meseleye yaklaştığı ve sosyal hizmet uzmanının mesleğini çalışma alanları ile sınırlandırarak aşıkaran bir soruna gerekli yönlendirmeyi yapmaktan kaçındığı görülmektedir. Bu noktada sosyal hizmet uzmanı düşünümsel bir uygulamadan kaçındığı ve kendi öz-eleştirisini, değerlendirmesini yapmadığı görülmektedir. Ayrıca sosyal hizmet uzmanının bu eylemi sosyal konumlanışının nasıl olduğu hakkında da bir bilgi vermektedir.

Elbette ki düşünümsel uygulamayı yapma çabası içerisindeyken bazen farkında olmadığımız eşitsizliği ve dezavantajlı durumları pekiştiren bir uygulama içerisinde kendimizi bulabiliriz. Ama bu noktada ırkçı, homofobik, cinsiyetçi, ayrımcı vb. yanlarımız üzerine daha çok düşünmek ve çalışmamız gerektiğini görmeliyiz. Kendimizin bu yanını şimdiye kadar fark etmemiş olabiliriz, belki bu yanlarımızı harekete geçirecek bir durum yaşamadık, fanusta büyüdük. Ancak artık sosyal hizmet öğrencisi ya da uzmanı olarak o fanusta değiliz ve bütün sosyal sorunları yakından görebileceğimiz bir noktada mesleğin temel ilkeleri olan insan hakları, sosyal adalet, farklılıklara saygı ve kolektif sorumluluk çerçevesinde çalışmalarını yürütmemiz gerektiğini unutmamak gerek. Bu durumda kendi konumlanışımız ve müracaatçının iyilik hali için uygulamada sürekli kendimize sürekli olarak sorular sorarak öz değerlendirme yapmak, gerektiğinde süpervizyon almak, eğitim ve gelişime sürekli olarak devam etmek, müracaatçıyla uygulamanın planlanmasından itibaren tam katılımıyla birlikte çalışmak ve uygulamayı birlikte değerlendirmek fayda gösterecektir.

ARZULANAN MÜRACAATÇI

MEHMET YAŞAR SÖNMEZ

Literatürde yer almayan ve “tehlikeli” olarak ifade edilebilecek olan sözcüklerle tanışmamın sosyal hizmet eğitiminin hayatıma girmesi ile paralel bir doğrultuda ilerlediğini söylemem hatalı olmaz. Bu duruma ek olarak metnin başlığı tehlikeli sulara yüzdüğümün göstergesi olarak ele alınabilir, hatta alınmalıdır. Çünkü bu metinde akla ilk gelenin aksine üzeri örtük olan bazı tehlikelere dikkat çekmeyi amaçlamaktayım.

Kişi lisans eğitiminde geçen belirli bir süreden sonra mesleğini hayat tarzı haline getirmektedir. Okuyan, araştıran ve ilgi duyan için bu durum kaçınılmazdır. Bir daha çıkar(a)mamak üzere meslek adayının gözüne taktığı mesleki gözlük, ömrü boyunca sosyal hizmet uzmanı ile birlikte olmaya devam edecek bir bakış açısıdır. Ünlü polise karakter Sherlock Holmes, insanlar üzerinde çıkarım yapma yeteneğini, aynı zamanda kendi laneti olarak tanımlamaktadır. İnsanları incelemesi ve ayrıntılara dikkat etmesi Holmes’e özgü bir davranıştır ve Holmes bir süre sonra insanlar üzerinde çıkarım yapmaktan kaçamaz ve onunla yaşamaya devam eder. Yani laneti ile birlikte yaşamayı öğrenir ya da öğrenmek zorunda kalır. Sosyal hizmet gözlüğünü takan bir kişi de artık dünyaya eskisi gibi bakamıyordur. İzlediği filmleri, okuduğu kitapları ve dinlediği müzikleri filtreleyen, mesleki değerlere dayalı tinsel bir jüri kurulmuştur ruhuna. Artık belirli konulardaki espriler eskisi kadar komik değildir ve çevresindeki birçok durumun şüphelenmeye açık bir yapıda olduğunu öğrenmiştir. İşte bu durum da sanırım sosyal hizmetin lanetidir.

Mesleğin çalışana yüklediği ciddi bir yük bulunmakta ve bu yük mesleki etik ilkeler ve değerlerle korunmaktadır. Peki bu kadar yük arasında bir sosyal hizmet uzmanı kendisini nasıl var etmektedir? Tabii ki bu konu kişinin kendi hayatını anlamlandırması ile yakından ilişkilidir. Bu anlamlandırmalar içerisinde oldukça dikkat çeken, hatta bir uzmanın kendisini var etme çabası olarak özetlenebilen bir konuya(?) dikkat çekeceğim.

2017 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünden mezun oldu. Akademik kariyerine Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında yüksek lisans yaparak devam etmektedir. sonmezmyasar@gmail.com

En baştan alalım

Üniversiteyi kazandığım dönemde geçirdiğim bir kaza ile acil bir şekilde hastaneye kaldırılmam üzerine yapılan tetkikler sonrası vücudumda bir kitle tespit edildi. Bu kitle ile popüler olmak, isteyeceğim en son şey olabilirdi ama kendimi bir anda tıp öğrencilerinin ilgisini çeken bir “vaka” olarak buldum. Ertesi gün başıma toplanan kalabalık beni sadece bir organizma olarak görüyor ve ona göre yorumlar yapıyordu. Ruh halim, hayat akışım, o an hissettiğim korku gibi konuların esamesi okunmazken, onların gözünde sadece “beyin” olarak ele alındığımı fark ettim. Yani beni nesne olarak görüyorlardı.

Kısa bir süre önce SHUDER etik komisyonuna iletmek üzere meslek etiğinin ihlal edildiğine dair bir ihbar aldım. İhlale delil sayılacak olan görüntüler elime ulaştığında karşıma çıkan durumun kaynağı, varlığını aynı nesneleştirme temeline dayandırıyor.

Bir sosyal hizmet uzmanı müracaatçısının kişisel bilgilerini düşünceşizce sosyal medya hesabından ifşa ediyor ve bununla ilgili uyarıları dikkate almıyordu. Vakada sosyal hizmet uzmanınca nesneleştirilerek toplumsal bir tip haline getirilmiş bir müracaatçı bulunmaktaydı. Dahası müracaatçının kişisel bilgilerinin sosyal medya üzerinden ifşa edildiği bu fotoğrafın derinliklerinde, uzmanın kendisini var etme çabası yatıyordu. Uzman, müracaatçısının sorunlarını kişisel çıkarlarına alet ederek ifşa ediyor ve böylece kendi varoluşuna anlam katmaya çalışıyordu. Çevreye vermek istediği mesaj “Ey diğerleri, ben acıyı, istismarı ve acziyeti görüyorum. Bu benim işim ve sizin sorunlarınız benim uğraştığım şeyler yanında hiçbir şey” minvalinde varoluş çabasını içeriyordu.

Bu durum çok garip değil mi?

Müracaatçının dezavantajının, bir sosyal hizmet uzmanının hazlarına karşılık gelmesi, yaşanan sorunun birileri için giderilmeyi gerektiren ihtiyaç iken, birileri için tatmin meselesi olması... Yani kişinin meslek elemanı olarak varoluş ve kendini kabul ettirme çabasının müracaatçısına bağlı olması... Yani müracaatçının sosyal hizmet uzmanını var eden velinimet olarak algılanması...

Sanki bir esnafın müşterisine bakışı gibi... Sizce bu benzetme mi tehlikeli, yoksa bahsettiğim eylem mi? Düşündükçe gülüyorum acınacak bu hale. Elimizdeki trajikomik durum karşımıza çıkan bu tarz ihlâl ihbarlarından daha fazla, maalesef. Hatta bu tarz durumların birçok kişi tarafından görülürken sadece belirli azınlığın dikkatini çekmesi de tehlikeli olsa gerek.

Nasıl bir müracaatçı görüyoruz?

Çoğu zaman, ilk defa karşılaştığımız insanları zihnimizde tasnif etmeye çalışıyoruz. Konuşması, giyinmesi, yemesi, içmesi ve birçok diğer günlük faaliyetleri ile onu belirli bir şemaya oturtmaya çalışıyoruz.

Bu gündelik ilişkilerde kaçınılmaz iken mesleki hayatta bunu nasıl engellemeliyiz? Verdiğim örnekte uzman müracaatçısını zihninde belirli tiplere göre tasnif ediyor ve ona göre davranıyor. Burada sorun tam olarak nedir diye kendime sorduğumda aklıma ilk şu durum geliyor: Uzmanın kişilik değerleri mesleğin ona yüklediği değerlerden daha ağır basıyor. Bu da uzmanın hazlarının mesleki değerlerinin önüne geçmesine yol açıyor. Bizlere öğretilenler arasında bu durumun hazlarla ilgisinden ziyade tükenmeye iten nedenlerine değinilmişti. Acaba bu durum tükenmişliğe karşı bir direnç mi? Bilmiyorum. Ama istediğim şey bunlar üzerine biraz düşünülmesi, çünkü her alanda olduğu gibi sosyal hizmet alanında da farklı açılardan bakmanın kıymetli olduğunu düşünüyorum. Evet burada bir yanlış var ve herkes şuan bunun yanlış olduğunu düşünüyor ya da sorguluyor. Peki mesleğin uygulama boyutuna ilk adım attığınızda ilginizi en çok çeken vakalar hangisiydi? Evet, benim için “en” dezavantajlı olarak değerlendirilenlerdi. Arkadaşlarım için de öyleydi, bu kadar eleştirdiğim şeyi benim ve çevremdekilerin ya da sizin ve sizin çevrenizdekilerin istekle bakıyor olması ne anlama geliyor öyleyse?

Lisans stajımda gelen istismar vakası üzerine arkadaşlarımla o dosyayı almak için neredeyse yarıştığımızı hatırlıyorum. Metin ilerledikçe sorgulanması gereken şey sosyal medyada paylaşılan bir fotoğraftan ötesine gidiyor, biliyorum. Bu metni okuduktan bir süre sonra meslek ile ilintili olan belirli davranışları sergileyeceksiniz. Bu davranışları sergilerken, belirttiğim durumların sizin varoluşunuza nasıl ya da ne kadar anlam kattığını sorgulayabiliyorsanız kendimi belirli soru işaretlerini uyandırabilmiş olarak sayabilirim. Metni bir yere bağlamak yerine böylece bırakmanın uygun olacağını düşünüyorum, herkesi bu durum üzerinden konuyu bir süre sorgulamaya davet ediyorum.

SOSYAL HİZMET YAPMAK İÇİN NE KADAR SOSYAL OLMAK GEREKİR?

DR. NURULLAH ÇALIŞ

Sosyal hizmet eğitimi, son yıllarda mesleğe duyulan ihtiyaç nedeniyle ve artan bölümler sayesinde giderek daha fazla popülerlik kazanmış durumda. Türkiye’de zaman zaman belirli mesleklerin –ki özellikle de kamuda çalışmayı sağlayanların- diğerlerinden popüler olduğu zamanlar olmuştur. Nitekim okulu bitirdikten sonra iş bulabilme gayesi ülkemizin bir gerçeği olarak geçerliliğini korumaya devam ediyor. Öte yandan üniversite ve bölüm tercihi yapmak da başlı başına zorlu ve şans faktörünü barındıran bir süreç olabiliyor. Yani açıkçası mesele üniversite veya bölüm seçmek olduğunda pek çoğumuz ‘gönlümüzde yatan aslana’ ulaşamıyoruz. Ama olsun, hayat devam ediyor ve bizim de sosyal hizmet bölümüne tercihlerimiz arasında yer vermemiz için elbette bazı motivasyonlarımız vardı. Belki bir arkadaş/akraba/öğretmen tavsiyesi belki de kişisel ilgi... ama gerçek şu ki pek çoğumuz bu bölüme gelirken konuya oldukça yabancıyız.

Netice itibarıyla sosyal hizmet uygulayıcı olmak da pek çok meslek gibi üniversite eğitimini tamamlamayı gerektirdiğinden meselenin arka planı bizim için bağlayıcı olabilir. Sosyal hizmet bölümünde eğitime başlayan öğrenciler pek çok farklı dinamikten etkilenerek bu bölümü tercih etme yoluna gitmiş olabilir. Ancak burada duracağımız asıl mesele bundan sonrası için. Bundan sonra soracağımız başka sorular var. Hem kendimize, hem mesleğe, hem de uygulama alanına dair sorulması ve anlaşılması gereken çok şey var. Burada bizim soracağımız soru ise başlangıç için ideal. Çünkü temelde anlamamız gereken noktalardan biri bu mesleğin bize ne kadar uygun olduğu, ya da bizim bu mesleğe ne kadar uygun olduğumuz.

Nurullah Çalış, 1989 Samsun doğumludur. 2011 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü’nde lisans eğitimini tamamlamıştır. 2011-2012 yılları arasında Sakarya Çocuk Şube Müdürlüğü’nde sosyal çalışmacı olarak suça sürüklenen ve suçtan zarar gören çocuklar ve aileleriyle çalışmıştır. 2012-2017 yıllarında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak görev yapmıştır. Halen Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi’nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Doktora eğitimi kapsamında ergenlik dönemindeki öğrencilerin okul ve aile yaşamı arasındaki etkileşim üzerine çalışmasını tamamladı. Başlıca akademik ilgi alanları okul sosyal hizmeti, gençlik politikaları, aile refahı ile ilgili sorunlardır. nurullah.calis@erdogan.edu.tr

Sosyal hizmet yapmak için sosyal olmak gerekir mi?

Kısaca cevap evet, ancak bunu hangi bağlamda anlamamız gerektiğini tartışmamız gerekir. Öncelikle sosyal olmak veya sosyallikten ne anlayacağımız meselesi burada en temel nokta olarak karşımıza çıkıyor.

Sosyal insan denildiğinde günlük hayatta algıladığımız şekliyle diğer insanlarla ilişki ve iletişim kurmaya yatkın, girişken, dost canlısı birini aklımıza getiriyoruz. Nitekim bunlar sosyal becerileri yüksek insanların tipik özellikleri arasında sayılır. Bazılarımız sosyal ilişkiler kurmakta diğerleri kadar iyi değiliz, ancak bu özellikleri sonradan da kazanabileceğimizi bilmemiz bizi rahatlatır.

Sosyal bir insan olmak aynı zamanda topluma ait olmak ve toplumla ilgili olana ilgi duymaktır. Çünkü sosyal kavramı; “topluma dair, topluma ilgili olan” demektir. Toplum, en temelde bireylerden meydana geldiğine göre birey olmak da sosyal olmanın bir parçasıdır. Birey olmak için de kendini tanımak (örn. kişiliğini, hayallerini, bedenini) ve diğer bireylere göre konumunu bilmek gerekir. Böylece insan, ait olduğu aileden başlayarak toplum içindeki yerini daha kolay anlar ve sosyalleşmesi daha sağlıklı olur.

Tomanbay (2007), Sosyal Olmak adlı kitabında bu tartışmayı yapar. Ona göre toplumdaki yerini algılayabilen birey topluma karşı duyarsız kalmaz. Toplumun sorunlarına duyarlı olmak aynı zamanda bireylerin sorunlarına duyarlı olmak anlamına geleceğinden bu da bizi sosyal bir birey haline getirir. Duyarlı olmak da bizi topluma ve insanlara karşı daha meraklı hale getirir. Böylece dünyayla etkileşime girmek ve dünyayı sorgulamak imkanı doğar. Bu de hem düşünsel hem de eylemsel düzeyde daha anlamlı bir yaşam sürmeye çalışmak demektir. Sosyal yaşama dahil olmak da elbette bunun bir parçasıdır. Hobiler edinmek, sosyal örgütlenmelere katılmak, farklı yerleri gezmek, insanlara yardım etmek bunlardan yalnızca birkaçıdır.

Mesleki anlamda sosyal olmak

Sosyal hizmet, sosyal sorunlara yönelen ve sosyal adaleti arayan bir meslek olarak hem toplum hem de birey düzeyinde hizmet sunan bir meslek olarak tam da sosyal olmanın gerektirdiği bir disiplindir. Bu nedenle sosyal hizmet yapmak için sosyal olmak bir ön koşul olmasa da önemli bir kişisel özelliktir. Öyle ki, bireye ve topluma karşı ilgili olanlar bu mesleğin icrasında daha fazla mesleki doyum alabilir. Dolayısıyla sosyal hizmet mesleğindeki sosyallik anlayışının iyi arkadaş ilişkileri ve sosyal aktivitelerde bolca yer almaktan daha fazlası olduğunu anlamamız mümkündür. Sonuçta birçoğumuz seçtiğimiz bölümü veya çalışacağımız alanı çeşitli bireysel, çevresel ve sosyal koşullara bağlı olarak belirliyoruz. Ancak mesleğe uygun tutum ve davranış biçimlerini öğrenme ve özümsemeye yönelik olarak alacağımız konum bizi daha iyi bir meslek elemanı yapacaktır. Buna ‘mesleki sosyalleşme’ adı verilir. Mesleğin yürütülmesinde ve mesleğe ait ‘çalışma ortamında geçerli ve gerekli tutum ve davranışları öğrenme süreci’ olarak ifade edilir. O halde ‘sosyal hizmet için sosyal olma’ çabası içinde olmak alanda doğru bir mesleki kimlik edinmek için gereklidir.

“Sosyal olmak sanattır”

Thompson'a göre (2013), sosyal hizmet eğitiminin kendisi bireye özel yaşamında da yararlanabileceği pek çok bireysel ve sosyal beceriler kazanmak için fırsatlar sunar. Dolayısıyla meseleye biraz da ilgi ve merak çerçevesinden bakmak gerekir, tıpkı bir sanatçı gibi. Bu nedenle Tomanbay (2007), sosyal olmanın bir sanat olduğunu, çünkü çaba, duyarlılık, enerji ve motivasyon gerektirdiğini vurgular. Sosyal hizmet literatürüne katkı sunan pek çok yazar da benzer ifadeleri sosyal hizmet uygulaması için kullanarak sosyal hizmetin bir sanat olduğunu savunur. O halde bir tümevarım yaparak biz de sosyal hizmet yapmanın sosyal olmakla özdeşleştiğini iddia edebiliriz.

Sonuç olarak kavramamız gereken şudur ki sosyal hizmette bireysel insani niteliklerimizle mesleğin gerektirdiği nitelikleri birleştirerek sosyal bir sosyal çalışmacı olabilmemiz mümkündür. Bu ise yine meseleye vereceğimiz anlama ve öneme dayanacaktır. Sosyal hizmet eğitimine yeni başlayan kıymetli arkadaşlarımıza tavsiyemiz her adımda düşünmekten ve gelişmekten vazgeçmemeleridir.

Kaynaklar

Thompson, N. (2013). Kuram ve Uygulamada Sosyal Hizmeti Anlamak. Özlem Cankurtaran Öntaş (Çev. Ed.). Ankara: Dipnot Yayınları.
Tomanbay, İ. (2007). Sosyal Olmak. Ankara: SABEV Yayınları No:11

SOSYAL HİZMETİN YASAKLILARI - KENDİ AİLE ÜYELERİMİZLE ÇALIŞMAMIZ NEDEN ETİK DIŞIDIR?

DR. SERHAT TEK

Sosyal hizmetle yolumuzun ilk kesiştiği anda duymaya başladığımız ve ilerleyen yıllarda mesleki yaşantımızda dilimize pelesenk olan kavramlardan birisidir, etik. Kavram bilinmeye bilinir, her meslek elemanı tarafından canhıraş şekilde savunulmasına savunulur ama uygulamaya gelince ne kadar uygulanır? Orası biraz şüphe götürür türden. İşte tam da bu noktada etik kavramı devreye girer ve bizim sokakta iyilik yapan insandan farkımızın ne olduğunu kulağımıza usulca fısıldar: “Sen bir profesyonelsin...”

Çünkü Sosyal Hizmet Etiği İnsanın Değerini Korur

Sosyal hizmetin etik altyapısı, insanın değerini temel alır. Sosyal hizmet alandan edindiği bilgi altyapısı ile paydaş bilimlerden edindiği eklektik bilgiyi bütünleştirerek ‘insana insanla insanca’ hizmetler sunar. Planlama sürecinden, uygulama sürecine amaç insanın değerini ve onuru yücelterek, bireylerin kendi yaşamlarının mimarı olmasını sağlayacak çalışmaların odağına oturtulmasıdır. İnsanın değeri deyince akla direk müracaatçının değeri gelebilir ancak sosyal hizmet müracaatçı kadar biz sosyal hizmet uzmanlarının da değerini korur.

Başkent Üniversitesi Sosyal Hizmet (tam burslu), Afyon Kocatepe Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Finansman (bölüm birincisi), Anadolu Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi bölümlerini bitirmiştir. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalında Prof. Dr. Sema Buz danışmanlığında yürüttüğü doktora eğitimini “Azınlıklarla Sosyal Hizmet: Türkiye’de Yaşayan Azınlıkların Toplumsallaşma Deneyimleri ve Sosyal Politika Gereksinimleri” başlıklı tezi ile Ocak-2018’de tamamlamıştır. 2011 yılından beri Hacettepe Üniversitesinde çalışmaktadır. Sosyal hizmet üzerine yurtdışında ABD’de University of Alabama, Birmingham’da ve Almanya’da Alice Salomon Hochschule’de çalışmalar gerçekleştirmiştir. Ağırlıklı olarak dezavantajlı birey ve gruplar, azınlıklarla sosyal hizmet, ırkçılık, ayrımcılık, kültürel yetkinlik, çokkültürcü sosyal hizmet ve sosyal politika konularında çalışmalar yürütmektedir. serhat.tek@hacettepe.edu.tr

Bu çift yönlü korumanın işlerliği adına mesleğin kamusal anlamda örgütlü olduğu ve örgütlerin bir tabela örgütü olmaktan öte gerçek manada güç ve yaptırımlarının olduğu ülkelerde çeşitli meslek yasaları vardır. Meslek örgütleri ve bahsi geçen meslek yasaları, sosyal hizmet uzmanlarının içinde bulunduğu olası etik dışı durumlara mahal vermemek adına bir takım etik kodlar belirlemiştir.

Bu meslek örgütlerinden birisi olan ve alanda sıklıkla takip edilen Amerikan Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Birliği (NASW) sosyal hizmet uzmanlarının dikkat etmesi gereken etik ilkeler yayınlamıştır. Söz konusu etik ilkelerden birisi olan Standart 1.16'da aile üyelerimiz gibi çalışmamızın mümkün olmadığı müracaatçıları havale etmemizin gereğinden bahsedilmektedir (NASW, 2017). Sosyal hizmet uzmanlarının aile üyeleri ile gerek terapötik bağlamda gerekse de amir-memur pozisyonunda çalışması etik dışı uygulamalara yol açabilecek bir durumdur. Aile üyelerimizle çalışmanın ortaya çıkarabileceği sorunlar düşünüldüğünde, yukarıda bahsi geçen iki noktada da istemeden bizi zor durumda bırakabilecek durumların meydana gelmesi olası görünmektedir.

Çünkü Sosyal Hizmet Etiği; Terapötik Sürecin Olası Yıpratıcı Etkilerinin Farkındadır

Sosyal hizmet uzmanları, bio-psiko-sosyal sağlığın kaybedilmemesi, kaybedildiğinde ise yeniden kazanımı için çalışmalar sürdüren paydaş meslek elemanlarıdır. Sosyal hizmetin çoğu alanında çalışmalar yürüten uzmanlar zaman zaman müracaatçıları ile terapi mahiyetinde bire bir görüşmeler gerçekleştirir. Her ne kadar profesyonel meslek elemanları olsak da, gerçekleştirdiğimiz görüşmelerin bizleri duygusal açıdan etkileyen yönleri olduğunu biliriz. Bu duygusal yükü zaman zaman üzerimizden atamayız ve deneyimli meslektaşlarımızdan süpervizyon alırız. Her yeni vakada bizden uzak yaşamların bizi ne denli etkileyebildiğini bire bir yaşayarak deneyimleriz. Düşünelim ki, çoğunu ilk kez gördüğümüz insanların durumları bizi bu denli etkileyebiliyorsa, aile üyelerimizin içinde bulunduğu duygu durumunun ağırlığı bizi nasıl etkiler? Örneğin, aile üyelerimizden birisinin bizim çalıştığımız onkoloji kliniğine yatışının gerçekleştiğini düşünelim. Aile üyemizin durumunun bizi sarstığını ve bu sarsılmışlıkla yakınımıza profesyonel destek sağlamaya çalıştığımızı varsayalım. Ne kadar imkansız bir süreçten bahsediyoruz değil mi? Sürece sistem kuramı perspektifinden yaklaştığımızda, durumun aile üyemiz için de imkansızlıklar barındırdığını hemen görürüz. Biz yakınımızın odak sistemde yer aldığı sistemler bütününde ancak aile sistemi içerisinde yer alabiliriz. Yakınımızın bizi profesyonel destek sistemi olarak görmesini beklemek bir etik çelişki ortaya çıkarmıyor mu? Durumun kavramsal açıklaması olsa olsa 'sistem karışıklığı' olarak ifade bulabiliyor.

Özetle böylesi bir örnekte, yakınımız bizi algısal olarak profesyonel bir terapist olarak görmek yerine doğrudan şemalarındaki yerimiz olan aile üyesi olarak görecektir. Bizim de bu durumun farkında olmamız ve bizi zor durumda bırakacak girişimlerden uzak durmamız gerekiyor mu sizce de?

Çünkü Sosyal Hizmet Etiği Nepotizm Gibi Doğasına Aykırı Uygulamaları Kesin Bir Dille Reddeder

Bizi zor durumda bırakabilecek bir diğer nokta ise, aile üyelerimizle aynı iş ortamında amir-memur pozisyonunda çalışıyor olmamızdır. Bu olası tehlikenin bilimsel açıdan açıklaması nepotizm kavramı ile yapılmaktadır. Nepotizm, en genel tanımıyla 'aile üyelerini kayırma, takdir yetkisini ve gücü aile üyelerinden yana kullanma' anlamına gelmektedir (Haugen ve Westin, 2016). NASW etik standartları, Madde 1.06'da nepotizmin sosyal hizmet uzmanları açısından yasaklanmış olduğu belirtilmektedir (Barsky, 2010). Bu kavram çalışılan ortamda sahip olunan pozisyonun ve gücün vermiş olduğu yetkiyi yakınların lehine kullanma şeklinde ifade edilir. Zaman zaman çalışma yaşamımızda karşılaştığımız ve tabiri caizse çoğumuzun iş aidiyetini derinden sarsan nepotizm, sosyal hizmetin bilimsel ve mesleki misyonuna taban tabana zıt bir kavramdır.

**Ez Cümle,
Atalarımız demiş de ne güzel demiş
"Terzi kendi söküğünü dikemez" diye.
Biz biz olalım sosyal hizmetin etik
değerlerine sıkıca sarılalım. Hak
savunuculuğunu ve insanın değerini
çalışmalarımızın odağına
konuşlandıralım. Kanıta dayalı
uygulamalarla ne kendimizi ne de aile
üyelerimizi zor durumda
bırakmayalım.**

Yararlanılan Kaynaklar

Barsky, A. E. (2010) Ethics and values in social work: an integrated approach for a comprehensive curriculum. Oxford University Press: New York.
Haugen, K. & Westin, K. (2016) 'not a problem until it becomes a problem': a qualitative study of values and risks of in-house family ties in swedish workplaces. Nordic Journal Of Working Life Studies. 6(4),67-86.
National Association of Social Workers (2017) Ethic principles. Access: <https://www.socialworkers.org/About/Ethics/Code-of-Ethics/Code-of-Ethics-English>

FELSEFE VE SOSYAL HİZMET İLİŞKİSİ: ŞEFKATLİ ANNENİN İLKELİ ÇOCUĞU OLMAK

SARA NİLGÜN ALDOĞAN*

Felsefe... Bilgelik sevgisi anlamını taşıyan bu disiplinin tarihi, insanın yazıyı keşfiyle birlikte başlayan kendini arama ve ifade etme çabası kadar eskidir. Her ne kadar Antik Yunan'da başladığı söylene de etik ve ontolojinin ilk izlerine Hindistan, Çin ve İran'da rastlanır. Mitolojinin kendine verdiği bilgiyle yetinmeyen insan, Thales ile doğaya dönmüş, inançla gökyüzüne bakan gözlerini yaşadığı yerin gizemlerini, düşünme ve gözlem gibi kendi yetileri ile keşfetmek üzere yeryüzüne çevirmiştir. İnsanı ve doğayı, bilgiyi ve bilmeyi, eylemi ve eylemeyi, yönetimi ve yönetmeyi sorgulamaya başlayan felsefe, hakikatin sesini duyuran önemli bir araç olarak 17. Yüzyılın sonlarına dek neredeyse tüm çocuklarını kendi bünyesinde büyütmüş, onların yöntem ve bilgi bakımından donanımlı bir hale gelmelerini sağlamıştır.

Şefkatli Annenin Büyüttüğü Çocuklar: Bilimler

Başlangıçta tüm bilimler felsefenin içinde yer almaktaydılar. Matematik, geometri ve mantık daha ilk çağda felsefeden ayrılmışlardır. Bu ayrılmadan sonra uzun bir süre felsefeden ayrılan bilim olmamıştır. Newton'un "Doğa Felsefesinin Matematiksel İlkeleri" adını taşıyan kitabı 17. Yüzyılda doğa bilimlerinin felsefeden henüz ayrılmamış olduğunu bize gösterir niteliktedir.

18. Yüzyılda doğa bilimlerinde yaşanan kayda değer ilerlemelerle felsefenin büyük çocukları olan doğa bilimleri yöntem ve bilgi bakımından özgürleşerek annelerinden ayrılmış ve kendi yollarını yürümeye devam etmişlerdir. Onları 19. Yüzyılda sosyoloji ve 20. Yüzyılda psikoloji ve siyaset bilimi izlemiştir.

Akla hemen şu sorular gelmeli: "Çocuklarını büyüten şefkatli anne şimdi ne yapıyor? Felsefe 21. Yüzyılda ne türden işlerle ilgilenmektedir? Çocuklarına olan etkisi ve katkısı devam ediyor mu?"

Felsefenin işi kavramlardır. Bilimler araştırdıkları alanlara dair bilgileri kendi yöntemleriyle elde ederlerken kendi ne'likleri hakkında düşünmezler. Felsefe ise ne'lik hakkında düşünür ve sorar: "Bilim nedir? Bilimselliğin ölçütleri nelerdir?".

* Lisans Eğitimine Hacettepe Üniversitesi Felsefe Bölümünde başladı. Felsefe öğretmeni olarak eğitim kurumlarında bulundu. Sonrasında etik alanında çalışmak amacıyla Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde yüksek lisans öğrenimine başladı ve 2018 yılında bilim uzmanı unvanını kazandı. Kahkaha yogası liderliği yapmakta ve yoga eğitmenliği için eğitimine devam etmektedir. Evlidir ve Bilge Çınar'ın annesidir. ocalaranilgun@gmail.com

Hukuk insan haklarına uygunluk şartını konuşur. Felsefe ise hukuka dönerek “Önce insanın ne’liğini konuşalım ki haklarından bahsedebilelim” der. Siyaset bilimi demokratik yönetimlerin özelliklerini anlatır. Felsefe ise “Demokrasi nedir?” sorusu ile siyaset biliminin kullandığı kavramı içeriklendirmesini ve sınırlarını çizmesini sağlar. 21. Yüzyılda felsefenin en temel konusu etik ve insan haklarıdır. Her türden mesleğin insana uygunluk bakımından kendine etik ilkeler belirlemesinin önemini tartışmaya gerek yok. İşte felsefe bu noktada meslek etiğinden önce “etik” kavramını ve mesleki etik ilkelerin insan haklarına uygunluğunun sağlanması için “insan hakları” kavramını ortaya koyar. Diğer alanlar ise bu kavramların içeriklerine uygun biçimde etik ilkeler belirlerler. Buradan hareketle felsefenin, yetiştirdiği çocuklarına olan desteğinin açıkça devam ettiğini söyleyebiliriz.

Felsefe Sosyal Hizmet İçin Neden Önemlidir?

Felsefenin diğer çocuklarına kıyasla sosyal hizmet, oldukça genç bir disiplindir. Ancak felsefenin günümüzde ilgilendiği konulara baktığımızda felsefe ile ilişkisi en sıkı ve zorunlu disiplinlerden biri olduğu da açıktır.

Felsefe ve sosyal hizmet ilişkisi iki noktada yoğunlaşmaktadır. Bu noktalardan ilki sosyal hizmetin insan hakları kavramını temele alıyor oluşudur. Sosyal hizmet tanımı gereği bir “insan hakları mesleği”dir. Mesleki etik ilkelerinin temelinde insanın değeri başrolü üstlenir. Zamanın ruhu ile değer yargıları, toplumsal sorunlar, müracaatçı tipleri, müdahale yöntemleri değişse de sosyal hizmetin ayağını sıkıca sabitlediği bir nokta vardır: insanın değeri. İşte bu noktada felsefe, sosyal hizmete insanın ne’liğine dayalı değerini sağlayıcı önemli bir kaynaktır. İnsanın insan olmaktan kaynaklı değerine dayalı bir mesleki etik ve uygulama sosyal hizmet disiplininin amacına uygunluk bakımından meşruiyetini sağlar. Yine bu nokta sosyal hizmetin savunuculuk görevinde kendisine sağlam bir dayanak sağlayacaktır.

İkinci olarak ele alınması gereken şey ise sosyal hizmetin kendine ait kavramlarının tanımlanmasıdır. Yalnızca sosyal hizmetin değil sosyal hizmet disiplininde ve mesleki uygulamada kullanılan tüm kavramların doğru şekilde içeriklendirilmesi önemlidir. Bu çalışma, mesleğin kendi kavramlarının oluşmasını sağlayacak ve kavramın kullanımında o kavramdan anlaşılması gereken şeyler konusunda ortaklık sağlayacaktır. Bu konuyu bir örnekle açıklayalım: “Çocuğun yüksek yararı ilkesi” sosyal hizmette çocuğa yönelik tüm mesleki müdahalelerde birinci öncelik olarak kabul edilmektedir.

Ancak bu ilkedan bahseden belgelerde “çocuğun yüksek yararı” ilkesine dair kavramsal bir tanım verilmemiştir. Bu tanımsızlık hali mesleki müdahalede bu ilkeyi temele aldığı söyleyen birbirinden farklı birçok uygulamanın ortaya çıkmasına sebep olacaktır. Bu noktada felsefenin kavramsallaştırma sistematığına başvurmak, sosyal hizmet disiplinine dair kavramların oluşturulmasında faydalı olacaktır. Kendi kavramlarına sahip olması sosyal hizmeti hem bir disiplin olarak güçlendirecek hem de mesleki müdahalede ortak bir temellendirme zemini oluşturarak kavram kargaşasını ortadan kaldıracaktır.

Sonsöz olarak

“Felsefe yolda olmaktır” der Jaspers. Eğitim hayatının her anında felsefe ile yol alan sosyal hizmet öğrencileriyle sosyal hizmetin felsefeden beslenmesi çok daha mümkün olacaktır. Bu nedenle sosyal hizmet eğitimi felsefe ile güçlendirilmelidir. Sosyal hizmetin, şefkatli annesi felsefeye vefasını hep görmek dileğiyle...

PROF. DR. MUAMMER ÇETİNGÖK

PROF. DR. TARIK TUNCAY
ARŞ. GÖR. HAKAN SAKARYA

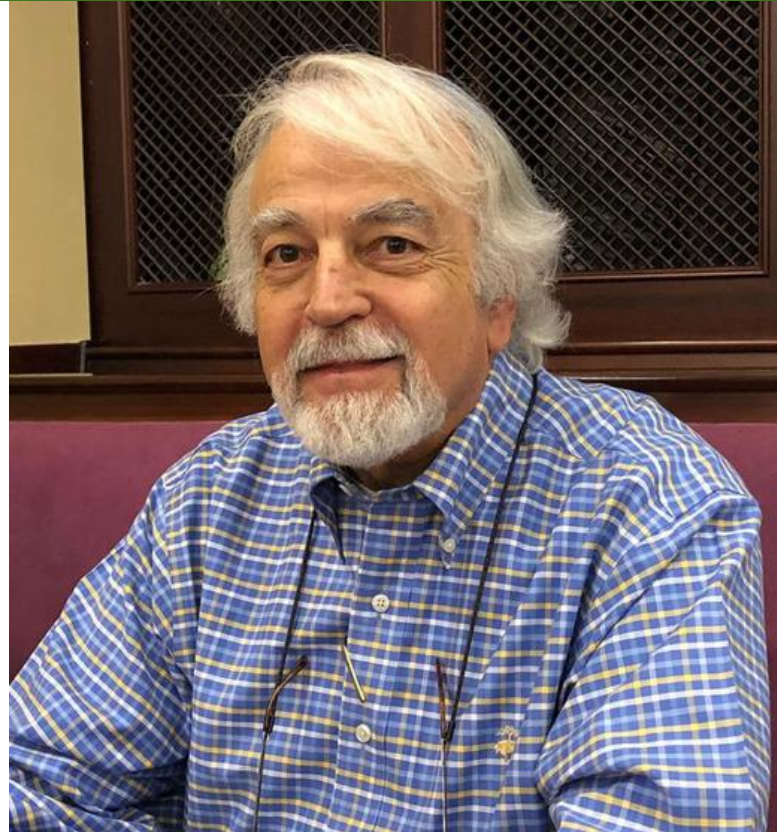
Prof. Dr. Muammer Çetingök, sosyal hizmet ile 1966 yılında lisans öğrencisi olarak başladığı ilişkisi Fullbright bursu ile Amerika'da aldığı master ve doktora eğitimleriyle devam eden, uzun yıllar Amerika'da Tennessee Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmış ve sosyal hizmet doktoru unvanını alan ilk Türk vatandaşı olan, tam anlamı ile Türkiye'deki sosyal hizmet camiasının öncü isimlerinden biri...

Bu söyleşide lisans sosyal hizmet eğitimi Türkiye'de tamamlayarak master ve doktora eğitimleri için Amerika'ya giden ve daha sonra Knoxville Sosyal Hizmet Okulu'nun eğitim kadrosuna katılarak uzun yıllar makro düzeyde sosyal hizmet alanında çalışan Prof. Dr. Muammer Çetingök'ün yaşantısını, sosyal hizmetin gelişim sürecine ve geleceğine ilişkin görüşlerini ve sosyal hizmet bölümü öğrencilerine tavsiyelerini bulabileceksiniz.

SOSYAL ÇALIŞMA
PODCAST

Söyleşinin tamamını Sosyal Çalışma Podcast üzerinden dinleyebilirsiniz.
www.sosyalcalismapodcast.com

Tarik Tuncay (TT): Değerli hocam, yılın belirli zamanlarında dünyanın iki ayrı kıtasında yaşıyorsunuz ve öncelikle vakit ayırıp katıldığınız için teşekkür ediyoruz! Türkiye'deki sosyal hizmet akademi camiasının Knoxville Sosyal Hizmet Okulu'nda uzun yıllar emek vermiş ve yakın zamanda emekli olmuş değerli bir hocamız olarak tanıdığınız sizi, okurlarımızın da tanımasını istiyoruz. Sosyal hizmet eğitimi ile nasıl tanıştınız hocam?

Muammer Çetingök (MÇ): Memnuniyetle. 1965 yılında Amerika'dan lise son sınıf öğrencisi olarak Türkiye'ye dönmeden önce yurtdışında sosyal hizmet kavramı ile tanışmıştım ancak ilk duyduğumda açıkçası pek ilgilenmemiştim. Ankara'ya döndüğümde ise sosyal hizmet kavramını tekrar duydum, bir sosyal hizmet okulunun varlığından haberdar oldum ve araştırma yaptığımda tam istediğim biçimde bir okul ve çalışma alanı olduğunu düşünerek 1966 yılında Sosyal Hizmetler Akademisi'ne girmeye karar verdim. Esasen Amerika'da lise öğrenciliğim sırasında oradaki sosyal hizmet uzmanlarının çalışmalarını görmüştüm, onların insanlarla ilişkileri ve kendilerine müracaat eden insanlara yardım etme çabaları beni sosyal hizmete itti diyebilirim.

TT: Bu çok heyecan verici! Gerçekten yarım asır ülkemizde ve Amerika'da mesleğe hizmet etmiş bir profesör için çok iyi bir başlangıç olmuş hocam, size kuvvetli bir motivasyon sağlamış. 1966 yılı sonrasında eğitim süreciniz nasıldı hocam?

MÇ: 1966-1970 arası Türkiye’de sosyal hizmet eğitimi aldım, oldukça yoğun ve verimli bir süreç olarak tanımlayabilirim. Amerika’ya master programına gittiğimde oradaki hocalarıma ilk söylediğim şey: ‘ben öyle iyi bir okuldan mezun olmuşum ki, sizin şu an master programında vermiş olduğunuz derslerin içeriklerini hemen hemen tamamı ile biliyorum ve bu okulda da başarılı olacağıma inanıyorum’ olmuştu. Nitekim master eğitimimi de başarılı şekilde tamamladım. Burada aldığım eğitim, bugün de umarım aynı şekilde devam ediyordur, benim için gerçekten sosyal hizmette temel bir eğitim oldu ve bunun üzerine de Amerika’da hiçbir zorluk çekmeden hem master hem doktora programlarını tamamladım.

TT: Bunu duymak bizim için de çok motive edici oldu değerli hocam! Çünkü sosyal hizmet eğitiminin henüz ülkemizde sosyal hizmet alanında yetişmiş hoca olmadığı bir dönemde uluslararası eğitim standartlarına uygun bir eğitim sağlaması mutluluk verici! Amerika’da hangi okullarda eğitimlerinizi tamamladınız hocam?

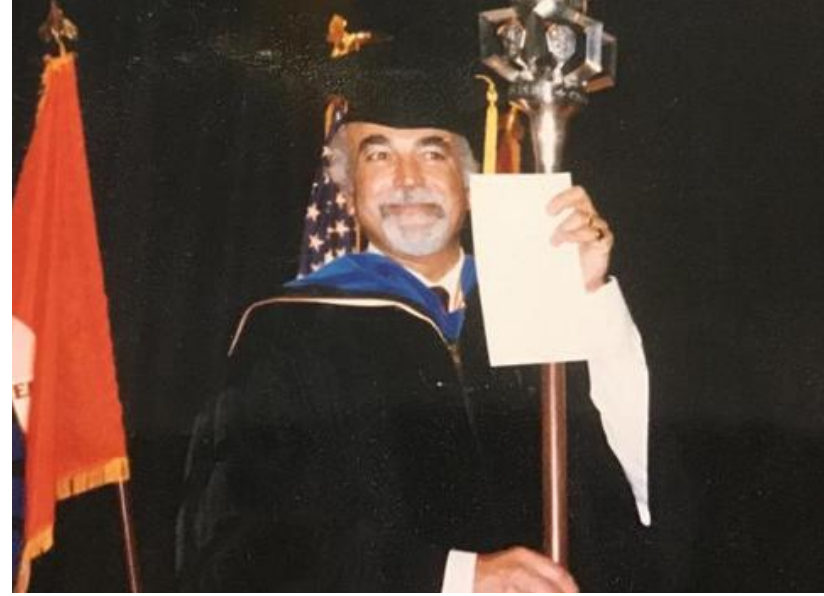
MÇ: 1970 yılında Fullbright bursu ile Amerika’ya gittim. İlk gittiğim okul Maryland Üniversitesi Sosyal Hizmet Okulu’ydu, Baltimore kentinde oldukça tanınan ve bilinen bir okuldu. Benim bu okulu seçme sebebim daha önce lise öğrenimim için gittiğim yere yakın olan en büyük kentte olmasıydı. Daha sonra 1972 yılında St. Louis’de Washington Üniversitesi adı altında eğitim veren başka bir okula, o üniversitenin bursu ile geçtim ve doktora programından 1976 senesinde mezun oldum. Bildiğiniz gibi sosyal hizmette iki tip doktora vardır: birisi philosophy doktorasıdır PhD olarak bilinir (Türkiye’deki model), diğeri Doctor of Social Work (DSW) derecesidir ki bu profesyonelliğe yakın bir modeldir. Ben PhD derecesi ile mezun oldum.

TT: Bu DSW konusunda da okurlarımızı aydınlatalım isterseniz, sosyal hizmet mesleğinde ileri düzey mesleki uygulama bilgisini almak için atacağımız adım Master of Social Work (MSW) derecesi, yani yüksek lisans. Bunun bir üstündeki, daha ileri düzey klinik uygulama yetkinliği DSW, değil mi?

MÇ: Çok doğru! Master derecesi bizim için aslında temel derecedir, son zamanlarda biz burada Bachelor of Social Work (BSW) veriyoruz, yani lisans derecesi. Bu da hizmet vermeye, uygulama yapmaya giriş derecesi olarak kabul edilmekle birlikte master derecesi son derece önemlidir, çoğu insan da master dereceli eleman çalıştırmayı tercih eder. DSW de söylediğiniz gibi uygulama yönelik verilen bir derecedir, çoğu yönü ile PhD’ye benzese de DSW derecesini alan uzmanların daha çok uygulamacı yönleriyle ön planda olması beklenir.

TT: Aslında bu bizim için çok önemli bir nokta, sosyal hizmet uzmanlığı için başlangıç noktası aslında master derecesidir! Toplumsal kabul düzeyini de göz önüne alırsak bu konuda özel bir ihtimam göstermeliyiz değil mi?

MÇ: Ben de bu şekilde düşünüyorum. BSW ile de mümkün olan en iyi eğitim düzeyini vermeliyiz ancak tam anlamı ile sosyal hizmet uzmanı yetiştirmenin ancak master derecesi ile sağlanacağını düşünüyorum. Amerika’da çoğu sosyal hizmet uzmanı, master derecesinin mesleki uygulama gerçekleştirebilmek için gerekli olduğu konusunda hemfikir durumda.

TT: Doktora eğitiminiz ve akademik ilgi alanlarınız nedir değerli hocam?

MÇ: Washington Üniversitesi St. Louis’de doktora eğitimimi tamamladım. Benim eğitimim ve akademik ilgi alanım daha çok makro sosyal hizmet ile ilgilidir, yani sosyal hizmet yönetimi, sosyal hizmet politikası ve sosyal hizmet araştırmasıyla bağlantılıdır. Ben mikro ve mezzo uygulama boyutları ile ilgilenmedim ancak sosyal hizmetin bütüncül bakış ile bu alanlarda da var olması gereklidir. Meslek olarak bu geniş çerçeveyi bir arada sağlamakta her zaman için yarar vardır.

TT: 1976 yılında sosyal hizmet doktorası almış ilk Türk vatandaşı olarak tarihe geçmiş oluyorsunuz, birincisiniz. Harikulade bir şey ve bu açıdan bir öncüsünüz, tebrik ederiz! Neler düşünüyorsunuz?

MÇ: Hepimiz aslında bu mesleğin öncüleriyiz. Bunu kendimi övmek için söylemiyorum ancak bu bilginin Türkiye’deki sosyal hizmet tarihi açısından faydalı olduğunu düşünüyorum çünkü her ülkede alanların eğitimlerinin tarihleri yazılır ve bu tarihler de irdelenir. Kimin nerede, ne şekilde eğitim gördüğü kayıt altına alınır ve ilk mezunlardan son mezunlara kadar bir alanda eğitimin ne şekilde geliştiği, geliştirildiği gözlenir.

TT: Doktora eğitiminiz sonrasında yaşadığınız süreçten bahsedelim derseniz, sanırım bir süre için Türkiye'ye döndünüz..

MÇ: Doktora eğitimim sonrasında Amerika'da en azından bir iki yıl öğretim üyeliği yapma imkanı aradım ve bu imkana da sahip oldum. 1976-77 eğitim yılında Tennessee Üniversitesi Knoxville'de öğretim üyeliğine başladım, bu okul farklı bir modelle çalışan bir sosyal hizmet okuluydu ve bu halen de böyledir. Okulun Memphis kampüsünde bir sene boyunca sosyal hizmet politikası ve sosyal hizmet yönetimi derslerini verdim. 1977 yılında askerlik görevimi yapmak için Türkiye'ye geldim, bunun ardından 1979 yılında Memphis kampüsündeki okula geri döndüm ve 2010 yılında emekli olana kadar bu okulda çalıştım. Akademik hayatım boyunca da makro alanda sosyal hizmet yönetimi, sosyal hizmet politikası, sosyal hizmet araştırması ve araştırma metodolojisi başta olmak üzere birçok ders verdim.

TT: Emekli oldunuz ancak akademik çalışmalarınızı devam ettirdiğinizi biliyoruz hocam doktora danışmanlıklarınız, araştırma projeleriniz gibi..

MÇ: Bugün bile Memphis'deki emekli olduğum okulda hemşirelik fakültesinde doktora yapan öğrencilerin doktora kurul danışmanlıklarına devam ediyorum, hemşirelik fakültesindeki öğretim üyeleri ile geçmişte yaptığım çeşitli araştırmalar oldu. Özellikle geliştirdiğimiz bir proje ile aldığımız yaklaşık 3,5 milyon dolar bütçe sayesinde Amerika'da özellikle organ naklinde sosyal hizmet konusunda tanınan bir akademisyen oldum. Disiplinler arası çalışmaların çok değerli olduğunu düşünüyorum, umarım sizler de bu gibi çalışmalar yapıyorsunuzdur.

TT: Tabii! Makro sosyal hizmet konusunda hatırı sayılır emeğiniz var, Amerika siyaseti içinde sosyal hizmetin nasıl bir konumu vardı hocam? Siyasete nüfuz etme kapasitesi ve reel sosyal politikalara etki etme kapasitesi nasıldı mesleğimizin, disiplinimizin?

MÇ: Benim Amerika'ya gittiğim zamanlarda sosyal hizmet politik alanda pek fazla etkili olamıyordum (1970'ler), Maryland Üniversitesi o senelerde bu konuda çalışmaya başlamış bir okuldu. Ben de bu çalışmalardan faydalanarak sosyal hizmetin politik alanda neler yapabileceğini incelemeye başladım ve bu nedenle sosyal hizmet yönetimi ve toplum kalkınması eğitimi aldım master programında. Bu etkinin bir nedeni okulun Baltimore'da olması nedeniyle Washington'a, yani başkente, yakın bir okuldu ve dolayısıyla başkentteki kongre ile bu okulun öğretim üyeleri arasında bir takım ilişkiler vardı. Bu ilişkilerden ben de yararlandım. O yılların ardından sosyal hizmet politik alanda mümkün olduğu ölçüde etkili olmaya başladı ve sosyal hizmet uzmanlarının çeşitli eyalet parlamentolarına girmeye çalıştıklarına şahit oldum. Son yıllarda da federal kongreye girme çabaları sürüyor ancak halen yeterli ölçüde başarılı değil. Türkiye'de sosyal hizmet uzmanlarının politik sosyal hizmet alanına girmeleri gerektiğini düşünüyorum.

TT: Diğer taraftan Amerikan örneğinde bakarsak; önceki başkan Barack Obama'nın Chicago'da toplum örgütlenmesi alanında çalıştığını, master programına başvurduğunu ve diğer Amerikan başkan ve yardımcılarının da kendi siyasi kariyerleri içerisinde sosyal hizmetin makro boyutu ile ilgili okullarda eğitim aldıklarını görüyoruz. Dolayısıyla sosyal hizmetin makro bağlamı her siyasetçi için de önemli bir bilgi kaynağı değil mi?

MÇ: Çok çok iyi bir bilgi kaynağı! Makro sosyal hizmet, geniş anlamıyla insanların hak ve özgürlüklerini mümkün olduğu kadar korumaya çalışan bir hizmet uygulaması olarak ifade edebiliriz. Dolayısıyla politik sosyal hizmet bu konuya eğilmeli ve bu alanda çalışmak için de siyasetçilerle bağlantı kurmanız gerekli. Bunu iki şekilde yapabiliriz: ya siyasetçileri kendi içimize çekebiliriz ya da kendi içimizden siyasetçiler çıkarabiliriz. Bence en iyi yol, bizim sosyal hizmet uzmanları olarak parlamentonun içerisinde yer almamız olacaktır.

TT: Yanlış hatırlamıyorsam bir sosyal hizmet uzmanı milletvekilimiz olmuştu, farklı siyasi partilerde milletvekili danışmanlıkları yapan öğrencilerimiz, meslektaşlarımız da olduğunu biliyoruz. Diğer yandan Amerika bizim için farklı bir örnek. Türkiye'de 20 yıldır çalışan bir akademisyenim, 90'lı yıllarda Amerikalı meslektaşlarım bastığı bir kitabı okumuş ve çok etkilenmişim! Kitabın adı Unfaithful Angels, Amerikan sosyal hizmetinin 1 milyon sosyal hizmet uzmanı ile nüfusa oranla önemli ölçüde kalabalığa sahip olmasına rağmen 3'te 2'sinin psikoterapi odaklı, yani mikro alanda, çalıştıklarını ve psikoterapist olarak sosyal hizmetin misyonuna ne kadar hizmet eder sorusunu Amerikan bağlamında değerlendiriyorlardı. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

MÇ: Benim öğrencilik yıllarımda da bu tartışma vardı ve halen devam ediyor. Günümüzde mikro sosyal hizmetin dışında görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının sayısı giderek artıyor; grup çalışmaları, mahallede çalışmalar yapanlar vb. Bu uzmanların yaptıkları artık makro sosyal hizmete doğru yaklaşıyor. Daha önce söylediğim gibi mikro, mezzo ve makro uygulamaları bir arada ele alabilmeliyiz ve hiçbir alanı mesleğimizden dışlamamalıyız.

TT: Okurlarımız arasında eminim önemli bir kitleyi öğrencilerimiz oluşturuyor. Siz tabii iyi üniversitelerde hem eğitim almış hem hocalık yapmış önemli bir figür olarak gençlere lisans eğitimleri sonrasına ilişkin tavsiyeleriniz neler olur? Sosyal hizmette ilerlemek için nasıl bir zihin gerekli?

MÇ: Öğrencilerin mümkün olduğu kadar çevreleri ile ilgilenmeleri gerektiğini düşünüyorum. Bu insanların hangi hizmetlere ihtiyaç duyduklarını, kendilerinden neler beklediklerini öğrenmelerini ve bu bilgilere dayalı olarak kendi mesleki gelişimlerini sağlamaları gerektiğini düşünüyorum. Formal eğitim dışında alandaki öğrenme sürecinden ve deneyiminden önemli ölçüde faydalanmalarını tavsiye edebilirim. Her ülkenin kendine özgü özellikleri ile farklı sosyal hizmetlere ihtiyaç duydukları söylenebilir, sosyal hizmet uzmanlarının ileriye giderek ve toplumun ihtiyaçlarını farkederek çalışması önemlidir. Topluma bakmalı ve insanların bize gelmesini beklemeden onlara gitmeliyiz! Mezun olduktan sonra masabaşına geçip dosya bazlı çalışma yapmamalı.

MÇ: İnsanlarla giderek ve insanlarla birlikte çalışmalıyız. Bununla birlikte, insanlara yardımı kendi elimizle götürmek yerine o yardımı kendi kendilerine nasıl geliştireceklerini göstermek gerekli. Bu, bizim toplumumuzda sosyal yardımlar olarak şekillenmiş durumda ancak mesleki uygulamamız yalnızca bununla ilerleyemez.

TT: Dramatik bir gerçek olarak kişisel özelliklerimizin mesleki sürecimizi büyük ölçüde şekillendirdiğini söyleyebiliriz. Yapı bilgi, beceri ve değerler üzerine kurulu olsa da tavır, yani üslup meslek uygulamasının sanatsal vasfını bize hatırlatıyor hocam. İnsanlara gitmek şeklinde ifade ettiğiniz şey sanırım Amerika'nın yoksullukla mücadele programında uyguladığı enstrümanlardan biri olan 'assertive outreach' kavramını içeren atılğanlık becerilerini artırıcı bir sosyal yardım paketindeki uygulamalara benziyor hocam, Amerikalı bir meslektaşım bununla ilgili kitap yazmıştı.

MÇ: Evet, tam da bu şekilde! Outreach kavramı; ulaşmak, yetişmek, gitmek demektir değil mi? Kişilere gitmek! Biraz önce bahsettiğim gibi masada oturmak yerine dışarıda olmak! Bunu sosyal hizmet uzmanlarının yapması gerekli, kendimiz hiçbir zaman kibirli ve gururlu bir yapıda olmamalıyız. Bizden hizmet bekleyen insanların kendi kendilerine yeterli hale gelmelerine yardımcı olmalıyız, bizler içerisinde bulunduğumuz toplumlarda insanlara her yönden en yakın olan mesleğimiz!

TT: Dokunmak bizim için bir metafor aynı zamanda! Hakikaten omuza dokunmak, el vermek bizim sembolümüz. Değerli hocam, bizim eskilerin tabiri enaniyet dedikleri şey; asla bir sosyal hizmet uzmanının göstermemesi gereken küçük görme, eşit görmeme, mağdur görme, ezen-ezilen ilişkisini bir biçimde sürdüren korkunç bir tablo. Yani bu bir mesleğin aslında bittiği yer! Asla kişi kendini önemsiz, değersiz ve yetersiz hissetmemeli. Onu iyi hissettirmemiz, önemli ve değerli hissettirmemiz lazım! En zor durumdaki insanla çalışırken 'Bana dokundu ve kendimi çok iyi hissettim' dedirtmeliyiz önce, değil mi?

MÇ: Kesinlikle! Bizim sanırım kültürümüzden kaynaklı olarak eğitim vb. yollarla kazandığımız özelliklerden dolayı kendimizi değerli görme, diğerlerinden daha yüksekte görme gibi bir sorunumuz var. Ancak bizim sosyal hizmet uzmanları olarak böyle bir yaklaşımdan kesinlikle kaçınmamız gerekli! Bizler, bu insanlara bu şekilde yardım edebildiğimiz sürece varız ve diğer türlü bir belediye memurundan farkımız yok!

TT: Değerli hocam, bu kadar bilgelikle yarına daha emin bakmamız için sizin görüşleriniz çok değerli. Amerika'yı da çok iyi biliyorsunuz, Türkiye'yi de çok iyi biliyorsunuz. Sizce gelecekte sosyal hizmeti bekleyen şeyler neler?

MÇ: Türkiye'de meslek elemanları arasında bir kopukluk, bir bölünmüşlük gözlemliyorum. Bunun engellenmesi için de mümkün olduğunca sosyal hizmet eğitim sürecinde bazı çabalar sergilenmesi gerektiğini düşünüyorum. Akademisyenlerin ve uzmanların yıllık toplantılar düzenleyerek bu bölünmüşlüğü sona erdirmesi gerektiğini düşünüyorum. Özellikle sosyal hizmet okullarında sosyal hizmet eğitimi almış kişilerin öğretim üyesi olarak yer alması gerektiğini düşünüyorum, bu konuda çeşitli girişimlerde bulunuyorum. Biraz bencillik gibi gelebilir ancak yalnızca psikoloji, sosyoloji, iktisat vb. alanlardaki derslerin farklı eğitime sahip akademisyenler tarafından sağlanabileceğini diğer bölüm derslerinin sosyal hizmet eğitimi almış akademisyenlerce yürütülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bu mesleğin geleceği Türkiye'de son derece parlak olacaktır, bu bakımdan da son derece ümit varım.

BİR ÖNCÜ: BARBARA B. SOLOMON

ARŞ. GÖR. ADEM KILIÇ*

Sosyal Hizmet ile “Güçlenmek”, Sosyal Hizmeti “Güçlendirmek”

Bir akademisyen, araştırmacı ve öncü olarak Solomon, sosyal hizmet mesleğinde etkin bir yere sahiptir. Sosyal hizmet araştırma ve uygulamasında onu önemli bir yere konumlandıran pek çok şey olmakla birlikte, mesleğe en büyük katkısı güçlendirme yaklaşımıdır. Solomon’un güçlendirme yaklaşımı halen mesleki araştırma ve uygulamada eşsiz bir yerdedir. Solomon’un hayatı ve sosyal hizmet akademisine yapmış olduğu katkılarını ele alan bu yazıda öncünün özgeçmişi hakkında kısa bilgi verilecek, daha sonra kendisinin sosyal hizmet mesleği ile olan serüveni ele alınarak, mesleğe yaptığı katkı üzerinde durulacaktır.

Solomon’un Özgeçmişi

Barbara Solomon 1934 yılında Houston, Texas’ta doğmuş ve büyümüştür. Akademisyen ve sosyal çalışmacıdır. 1950 yılında 15 yaşında iken Washington DC’de Howard Üniversitesi psikoloji alanında lisansa başlamış ve yüksek onur derecesi ile mezun olmuştur.

19 yaşında lisansı bitiren Solomon, 1956 yılında Güney California Üniversitesi’nden sosyal hizmette yüksek lisans, 1966 yılında da yine aynı üniversiteden doktora derecesi alarak asistanlık kadrosuna hak kazanır. 1977 yılında da profesör unvanını alır. Önce lisans derecesi ve mesleki çalışmalar bölümünde dekan yardımcılığı, daha sonra 1988 yılında ise enstitü dekanı görevini yürütür. Kendisi üniversitede Afrikalı-Amerikan kökenli olan ilk dekandır. Bu görevi 1994 yılından emekliliğine kadar sürdürür.

* 2011 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünden mezun olan Adem KILIÇ, Bingöl Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde araştırma görevlisi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı doktora programı öğrencisidir. Başlıca ilgi alanları; sosyal politika, sosyal hizmet kuramları, göç. akilic@bingol.edu.tr

Solomon'un mesleki uygulama deneyimleri evlat edinme hizmetleri ve klinik sosyal hizmettir. Asistan olarak başladığı döneme kadar çeşitli hastanelerin klinik sosyal hizmet servislerinde çalışır. 50 yılı aşkın sürede bir sosyal çalışmacı ve akademisyen olarak Solomon, sosyal hizmetin veriliş şekilleri üzerine odaklanır. 2004 yılında emekli olana kadar Güney Kaliforniya Üniversitesi'ndeki çalışmalarına devam eder. Oldukça yoksul bir ailenin çocuğu olan Solomon, eğitim hayatını çeşitli sorunlar ile geçirir. Maddi sorunların dışında siyahi, yani azınlık mensubu olması nedeni ile de sorunlar yaşar. Kendi döneminde aynı fakülteyi okuyan 100 öğrenciden sadece iki tanesi siyahidir ve Solomon da onlardan biridir. Babası demiryolu işçisi, annesi ise öğretmen olan Solomon'un bir de kız kardeşi vardır.

Solomon'un Sosyal Hizmet Serüveni ve Düşünceleri

Solomon 15 yaşında iken aslında amacı bir psikiyatrist olmaktır. Howard Üniversitesi'nde psikoloji bölümüne başlayan Solomon, üniversitedeki psikoloji bölümünün aşırı deneye dayalı ve Freudyan yanının ağır bastığını görür. Bu durumdan sıkılan Solomon, lisans ikinci sınıfta psikiyatrik sosyal hizmetin psikoloji ile yakın ilişki içinde olduğunu öğrenir ve okul sosyal hizmeti konusunda üniversitenin bir kursuna katılır. Böylece Solomon'un sosyal hizmet ile ilk teması başlar. Klinik sosyal hizmet alanında yüksek lisans derecesi aldıktan sonra Solomon memleketine döner ve bir hastanede, Afrika kökenli ilk Amerikalı sosyal çalışmacı olarak işe başlar. Belli bir süre alanda çalışan Solomon evlenir ve bir çocuğu olur.

Bir süre bebeğine bakar ama daha sonra doktora yapma düşüncesine kapılır. Bu kararını eşi ile paylaşınca, eşi tarafından destek görür. Solomon doktora yapmaya karar verir ve Güney Kaliforniya Üniversitesi'nde sosyal hizmet alanında doktora yapmaya böylece başlar.

Solomon'a göre sosyal hizmeti diğer disiplinlerden ayıran temel özelliği bütüncüllüğü ve heryerdeliğidir. Ona göre sosyal çalışmacı, birey ile sosyal kurum arasında işlevsizliğin olduğu her kurumdadır. Bütün sosyal kurumlarda çalışabilmesi için de sosyal çalışmacının bütüncül bir bilgiye, çoklu becerilere sahip olması gerektiğini dile getirir.

Bir vaka çalışmacısı olarak kendini tanımlayan Solomon, eğitim müfredatının hem araştırma hem de öğretmeye dayalı olması gerektiğini, uygulama alanı ile teorik bilgi arasındaki boşluğun ancak bu şekilde kapanacağını belirtir. İyi bir sosyal hizmet müfredatının amacının, teori ile alan arasında bir denge kurmaya dayalı olduğunu vurgular. Solomon'un sosyal hizmet eğitime kattığı başka bir kazanım da etnik duyarlılığa dayalı bir müfredat oluşturmasıdır. Bu kapsamda 1960 ve 1970'ler boyunca çalıştığı fakültede sosyal hizmet müfredatına kültürel farklılıklara hassas olacak şekilde yeni bilgiler ve uygulama pratikleri koymuştur.

Solomon yurt dışında da sosyal hizmete dair farklı deneyimler elde etmiştir. Bu kapsamda İngiltere ve Kenya'da bulunmuştur. İngiliz sosyal çalışmacılarına yönelik uygulama pratikleri hazırlayan bir grupta yer almıştır. İngiltere'deki sosyal hizmet alanı ile ilgili temel problemlerden birinin, sosyal hizmet alanının oldukça kapitalistleşmiş olmasıdır. Böyle bir ortamda sosyal çalışmacıları çalıştıran CEO'lar veya diğer şirketler, olabildiğince yüksek kar elde etmek istemekteler. Bu şartlar altında sosyal çalışmacılar zorlanmakta ve mesleki gereklilikleri kar uğruna yerine getirmemektedirler. Solomon, kapitalist bir toplumda sosyal çalışmacıların nasıl çalışabileceğine ve mesleki gereklilikleri yerine getirebileceğine dair grup çalışmaları yapar.

Bu şartlar altında sosyal çalışmacılar zorlanmakta ve mesleki gereklilikleri kar uğruna yerine getirmemektedirler. Solomon, kapitalist bir toplumda sosyal çalışmacıların nasıl çalışabileceğine ve mesleki gereklilikleri yerine getirebileceğine dair grup çalışmaları yapar.

Solomon'un uygulama deneyimi yaptığı bir diğer ülke de, kendi atalarının kökeni olan Kenya'dır. Kenya'da da Solomon, sosyal çalışmacıların eğitimine yönelik programlar düzenlemiştir. Eğitimler, sömürgecilik sonrası sosyal çalışmacıların var olan sosyal sorunlarla nasıl baş edebileceklerine yönelik olmuştur. Ayrıca oradaki kadın liderlerle de güçlendirmeye dayalı grup çalışmaları gerçekleştirmiştir.

Solomon sosyal hizmetin gelecekte nasıl olması gerektiği konusu üzerinde de durmaktadır. Ona göre sosyal hizmet interdisipliner bir kimlik kazandıkça gelişecek ve sosyal bilimler içerisinde hak ettiği yeri bulacaktır. İnterdisipliner bir kimliğe sahip olması gerektiğini sosyal hizmetin var oluşuna bağlar. Sosyal hizmet, diğer bilim dallarından yararlandığı sürece, yani interdisipliner bir kimlik kazandıkça başarılı bir meslek haline gelecektir.

Sosyal hizmete En Büyük Katkısı: Güç ve Güçlendirme Çalışmaları

Solomon'un sosyal hizmet literatürüne yaptığı en büyük katkı, güç ve güçlendirme hakkındaki çalışmalarıdır. Sosyal hizmet alanında güçlendirmenin gelişimi ve güçlendirme hakkındaki ilk çalışmalar, Solomon'un uygulama ve yazılarına dayanmaktadır. Solomon güçlendirme konusundaki çalışmalarını Amerika'da siyahiler ile yaptığı mesleki uygulamalardan elde etmiştir. Black Empowerment: Social Work in Oppressed Communities kitabı, güçlendirme konusunu ele alan en temel eserdir. Solomon kitabının girişinde 1960'lar ve 1970'ler boyunca Amerika'da klinik sosyal hizmet uygulamasına ciddi eleştirilerin yöneltildiğini belirtir. Klinik sosyal hizmet modellerinin psiko-sosyal problemleri kavramsallaştırmada sadece içsel ve içruhsal faktörleri neden gösterdiğini, dışsal ve baskı unsuru olan sosyal kurumların ise görmezden geldiğini tespitini yapar. Bu nedenle baskı unsuru olan sosyal kurumlar üzerine çalışmaya başlar.

Solomon güçlendirmenin, problem çözmek için belirli engeller ile ilgili olduğunu ve bu problemlerin belirli, kolektif kimlik kazanmış dış bir toplumca dayatıldığını ifade eder. Ona göre güçlendirme, sosyal çalışmacının müracaatçıları ile bir dizi faaliyette bulunduğu bir süreçtir. Güçlendirme, damgalanmış bir gruba mensup olma temelinde olumsuz değerlerle yaratılan güçsüzlüğü azaltmayı amaçlamaktadır. Solomon, güçlendirmeye çok odaklı (multifocal) yaklaşımda etnisite ve buna dayalı kültürün önemli yer tuttuğunu vurgular. Bu nedenle yapılacak olan güçlendirme uygulamaları etnik duyarlı bir yaklaşım temelinde şekillenmelidir. Çok etnisiteli uygulama yapabilmek için Solomon, her bir etnik köken için ayrı modeller geliştirmiştir. Solomon kişisel ve politik gücün ayrılmaz bir şekilde iç içe geçmiş olduğunu, güçsüzlüğün ise bireylerin ve toplumların hayatında toplumsal çözümlerin yetersizliği yüzünden devam ettiğini ifade eder. Solomon sadece müracaatçıların güçlendirilmesi konusunda değil, aynı zamanda sosyal çalışmacıların da güçlendirilmesi konusunda çalışmalar yapmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar

- Archives of the University of South California's Social Welfare Archives Raporu, (USCWA). (1995). <https://libraries.usc.edu/california-social-welfare-archives-oral-history-catalog/barbara-solomon> Erişim Tarihi, 25 Kasım, 2016
- Adams, R. (2003). Social Work and Empowerment. (3. Baskı). London: Palgrave Macmillan. California Social Work Hall of Distinction (CSWHD), <http://www.socialworkhalloffdistinction.org/honorees/item.php?id=67>, Erişim Tarihi, 25 Kasım, 2016.
- Goffman, E. (1963). Stigma. Notes on the Management of Spoiled Identity. N.J: Prentice Hall.
- Lee, J. A. B. (2001). The Empowerment Approach to Social Work Practice: Building the Beloved Community. (2. Baskı). New York: Columbia University Press.
- National Association of Social Workers (NASW) <http://www.naswfoundation.org/pioneers/s/BarbaraB.Solomon.htm> Erişim Tarihi, 25 Kasım, 2016.
- Solomon, B. B. (1976). Black Empowerment: Social Work in Oppressed Communities. New York: Columbia University Press.
- Solomon, B. B. (1967). Conceptualizations of Identity in Social Work Practice. Social Service Review, 41(1), ss. 1-9

RETROSPEKTİF: MESLEKİ DENEYİMLER

DR. ZEKİ KARATAŞ

Yüreğime Sığmayan Çocuk

Annesinden ayrılmak zorunda kalan 3 yaşındaki korunmaya muhtaç çocuğun bende bıraktığı izlenimler...

Seni kelimelerden kalıplara dökmenin bu kadar zor olduğunu bilemezdim. Senin yanı başında olup da seni anlatamamak, cümlelere sığmayan hüznünün büyüklüğünden olsa gerek. Ne zaman sana dair bir şeyler yazmaya niyetlensem yüreğim yalın halinden çıkmaktaydı. Senin masumiyetinin yanında, kimse benden tarafsız olmamı istememeliydi. Yüreğim senin yanında olacaktı ve bu akşam kelimeler seni anlatmak için çıkacaktı, kalemimin gözyaşı damlayan kıvrımlarından. Tarafsızlık masalına çoktandır inanmıyordum. Yüreğim ne tarafta ise, ben de o taraftandım artık...

Çocuğun o ayrılıktaki her halini düşündüğümde, pervazlara konan kuşlar gelirdi aklıma. Yüreğinin ürkekliği, gözlerinin kaçamak bakışlarına yansımıştı. Kanat takıp uçacakmış gibi çırpınan kalbinin göğüs kafesindeki titreşimleri, ne zaman bir çocuğa sarılısam bedenimi titretiyordu. Günlerce etkisinden kurtulamamıştım.

Çocuğun o ayrılıktaki her halini düşündüğümde, pervazlara konan kuşlar gelirdi aklıma. Yüreğinin ürkekliği, gözlerinin kaçamak bakışlarına yansımıştı. Kanat takıp uçacakmış gibi çırpınan kalbinin göğüs kafesindeki titreşimleri, ne zaman bir çocuğa sarılısam bedenimi titretiyordu. Günlerce etkisinden kurtulamamıştım. O an ellerimden kayıp giden insanlığımdan utanmıştım. Kalbimin derinliklerinden kopup gelen şefkat duygumun parmak uçlarımdan süzülüp gitmesi, yaralı bir kuşun kurtuluşa bir adım kala düşüp kalması gibi ümitlerimin son çırpınışlarını da bitirmişti. Çocuğun gözlerinden süzülen yaşlar mıydı, yüreğinin ayrılık hüznüne batırılmış parçaları mı bilinmez? Bildiğim tek şey, her ayrılışın bünyesinde bir feryadı barındırıyor olmasıydı.

1993 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nden mezun oldu. On yıl Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda sosyal hizmet uzmanı ve idareci olarak görev yaptı. 2011 yılında Rize Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Psikolojisi Bilim Dalı'nda yüksek lisansını ve 2016 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda doktorasını tamamladı. 2012 yılından bu yana Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde öğretim elemanı olarak görev yapmaktadır. Risk altındaki çocuklar, engelliler, aile danışmanlığı ve sosyal hizmet alanında yayınlanmış kitap, kitap bölümü, bildiri ve makaleleri bulunmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır. zekikaratas@gmail.com

Çocuk olup da buna anlam vermek, bir o kadar da zordu. Neden şimdi firak ve eğer firak zorunluysa neden ben?.. Gözlerindeki tedirginliği temas kurduğu hiçbir bakış giderememişti. Kimseden yüreğini ferahlatacak cevabı alamamıştı. Etrafındakilerin de öyle bir dertleri yok görünüyordu. Ellerindeki evraklara ve dosyalara göz atan iri cüsseli adamlar, uğultular çıkararak bir şeyler konuşuyorlardı. Çocuğun konuşulanları anlaması zordu. Çünkü hüznün benliğini kaplamış, acının bedenine yaptığı basınç duygularını dış dünyaya kapatmıştı. Çocuk, ortada bir nesne gibi duran kendi varlığının buharlaşmak üzere olduğunu hissediyordu. Bu erken yaşlarda kimsesizliğin ağırlığı omuzlarını çökertmiş, boynunu büktürmüştü.

Yanaklara konan buseler, veda edişin en unutulmaz izleriydi. Bir sonraki buse kim bilir kaç defa gözyaşlarıyla ıslanmış yastıkların sırdaş olduğu gecelerde hasretle beklenecekti. Kimseler görmemeliydi, geceye teslim edilen günahsızlığın ve paklığın sembolü olan billurları... Suskunluğu küskünlüğünden olsa gerekti. Günlerce kimseyle paylaşmadı hüznünü. Paylaşırsa, daha da derinleşmesinden korkuyordu. Sırlar yüreğinde saklı kalmalıydı. Annesini kaybetmenin ardından hatıralar en değerli varlığı oluvermişti. Onu da açarsa kaybetmekten korkuyordu. Çünkü insanlar keşfettiği her şeye değer biçiyor, onu sınırlandırıyor. Bilimsellik uğruna hüznü bile ölçer olmuştu insanoğlu. Acılarını bir parça sezdirdiği hekimler, üç birim hüznün için dörtte bir tablet sakinleştirici öneriyordu. Hüznü yaşamaya bile izin yoktu. Teselliler yüzeysel kalıyordu. Yüreğinin ebediyeti çağrıştıran serzenişlerini, fenaya dair sözler nasıl teselli edecekti?

Her hayal âlemine dalışında, koridorların ucundan çıkıp gelecek ışıktan bir bedeni bekler gibi, kutlu seferlere çıkardı. Toprağın suya karışma özleminden de büyük anne hasreti her yerdeydi. Kuytu köşelerde, aynalarda, dolabın içine sakladığı hatıralarda... Daha ötesine, yüreğinin en bakir köşelerine gizlediği masum çocukluğunun sımsıkı kavradığı avuçlarında. Sen ağladığında bulutlar ağlardı. İnceden bir yağmur serinletirdi gecelere sığmayan yüreğini. Hasretin rüzgârlara karışarak, annenin toprakla bütünleşmiş bedeninde açan çiçeklerin ellerine dokunurdu. Tıpkı özlemlerle her gece rüyanda, ışıktan ellere dudağını dokundurduğun gibi...

Ve sen minik kuşum, kimsesizliğin en ücra köşelerine sığınmışken, cesareti buluyordun sana uzanan ellerde. Bu ellerin ilkinden farklı geldiğini yüreğinle hissedebiliyordun. Tenine akan bu sıcaklığın ilk dokunuşlardan farkını hemen anlaman, sende tedirginlik oluşturuyordu... Zamanla buna da alışacaktın. Alışmandan biraz da korkuyordum aslında. Alışkanlıklar insanı duyarsızlaştırıyordu. Kalabalıklara karışmandan dolayı, masumiyetinde aşınmalar oluşabilirdi. Hüznünü diri tutmalıydın ki, yaşama saldıgın derin kökler hiçbir rüzgârla sarsılmasın.

Acılardan öğrendiğin hayat senin için çok değerli olmalıydı. İçindeki hasret ateşini vuslata kadar taşımalıydın. Kendini çaresiz hissettiğin anlarda, yüreğindeki hatıralara sığınmalıydın. Her ne arıyorsan, orada bulacağın ümidini hiçbir zaman söndürmemeliydin.

SOSYAL ÇALIŞMACININ BİR GÜNÜ: ÜNİVERSİTE PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK MERKEZİ

ÖĞR. GÖR. AYŞE KIZILTAŞ

Türkiye’de son yıllarda nüfus yaşlanmasından söz edilse de, genç bir nüfusa sahip bir ülkede yaşadığımızı söyleyebiliriz. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) "İstatistiklerle Gençlik 2017" araştırmasının sonuçları, 15-24 yaş grubundaki gençlerin Türkiye nüfusunun yüzde 16.1’ini oluşturduğunu ortaya koydu. Yani genel nüfusun 12 milyon 983 bin 97’si gençlerden oluşuyor. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), 2016-2017 öğretim yılında mevcut üniversite öğrencilerinin sayısını 7 milyon 198 bin 987 olarak açıkladı. Bunun anlamı, genç nüfusun yarıdan fazlasının (yaklaşık % 55) üniversite öğrencisi olmasıdır.

Üniversite gençliği çeşitli psikososyal sorunlar yaşıyor

Gençlerin geç ergen olarak adım attıkları üniversite yılları, mesleki bilgi ve beceri edindikleri, gelişim ve değişimi en yoğun yaşadıkları, genç yetişkinler olarak süreci tamamladıkları yıllardır. Üniversite öğrencileri bu dönemde, yeni bir kente ve akademik yaşama uyum sağlamak, yeni arkadaşlar edinmek, kendi kendine kararlar alabilmek, kendi bütçelerini idare etmek, barınma ve beslenme dâhil pek çok gereksinimlerini kendi kendine karşılamak durumunda kalabilirler. Bu dönem bir takım uyum güçlüklerini, ekonomik sınırlılıkları hatta bazı psikolojik sorunları beraberinde getirebilir.

Üniversite yılları kapsadığı gelişim döneminin özellikleri açısından gençlerin pek çok yeni ve bazen riskli davranış deneyimledikleri yıllar olabilir. Deneyimlenen ya da sürdürülen davranışlar gençlerin kişiliği, aile geçmişi, yetiştikleri çevreden etkilenmenin yanı sıra maruz kaldıkları yeni yaşantılar ve güçlüklerden de kaynaklanabilir. Bu yönüyle gençleri incinebilir gruplardan biri olarak görmek çok da yanlış olmaz. Kaldı ki, üniversite kampüsleri engelli, bağımlılık riski yüksek olma gibi doğası gereği incinebilir grupları da içinde barındırabilir.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu’ndan 1993 yılında mezun olmuş ve aynı yıl Anadolu Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi’nde sosyal çalışmacı olarak göreve başlamıştır. 2006- 2017 yılları arasında uzman, 2017 Mayıs ayından beri de Öğr. Gör. kadrosuyla aynı kurumdaki görevini sürdürmektedir. 2000 yılında yüksek lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Sanatları Anabilim Dalı’nda tamamlamıştır. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı’nda doktora eğitimine devam etmektedir. Bilişsel Davranışçı Psikoterapiler Derneği’nden Bilişsel Davranışçı Terapi I. ve II. Modül eğitimleri ve süpervizyon eğitimini tamamlamıştır. Ayrıca, aile danışmanlığı, cinsel danışmanlık, krize müdahale, kısa süreli çözüm odaklı terapi gibi çeşitli eğitimler almıştır. Ulusal ve uluslararası dergilerde makaleleri ve kongrelerde bildirileri bulunmaktadır. Mesleki ilgi alanları, bireyle, ailelerle ve gruplarla klinik sosyal hizmet, gençlerde madde kullanım riski, toplumsal cinsiyet ve kadın konularıdır. aysekiziltas@anadolu.edu.tr, aysekiziltas26@gmail.com

Gençler, sözü edilen uyum güçlükleri, ekonomik güçlükler, yaşanan çeşitli psikososyal sorunların yanı sıra, tehlikeli alkol ve madde kullanımı, flört şiddeti ya da aile içi şiddete maruz kalma gibi travmatik yaşantılar nedeniyle profesyonel meslek gruplarından yardım almaya gereksinim duyabilirler. Bu meslek gruplarından biri de kuşkusuz sosyal çalışmacılardır.

Üniversitelerde Görev Alan Sosyal Çalışmacıların Görev ve Sorumlulukları Nelerdir?

Amerikan Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (NASW) tarafından üniversitelerde görev alan sosyal çalışmacıların klinik sosyal hizmet uzmanlığı, danışmanlık, terapistlik, yöneticilik, akademisyenlik gibi rolleri kapsamında yerine getirmekle yükümlü oldukları görevleri şöyledir:

- Araştırma, yazma ve yayımlama yoluyla belirli konu alanları hakkında bilgi vermek;
- Eleştirel düşünmeyi, pratiği ve yaratıcılığı destekleyen görevler geliştirmek;
- Tartışma ve tartışmaların kolaylaştırıcılığı;
- İncinebilir gruplara ve kültürel çeşitliliğe ilişkin bilgilerin ders materyallerine dahil edilmesini sağlamak;
- Öğrenci eğitimi için literatür ve teknoloji dahil olmak üzere uygun kaynakların belirlenmesi;
- Öğrencilerin öğrenme güçlüklerini analiz etmek ve uygun eylemleri önermek;
- Yerel toplulukla etkili ilişkiler kurmak;
- Diğer disiplinlerden ve bölümlerden profesyonellerle işbirliği yapmak;
- Öğrencilerin madde bağımlılığı, yeme bozuklukları, destek sistemleri gibi duygusal ve psikososyal sorunlarının değerlendirilmesi ve/veya fiziksel işleyiş;
- Öğrencileri karşılaştıkları çeşitli konular hakkında eğitmek;
- Öğrencilere toplum kaynaklarını tanıtmak ve ilgili kaynaklara yönlendirmek
- Program planlamasında yer almak.

Görüldüğü gibi, sosyal çalışmacıların rol ve sorumlulukları genel çerçeveleriyle tanımlanmış. Buradan yola çıkılarak ülkemiz için de, benzeri bir çerçevenin belirlenmesi ve standardizasyonuna ilişkin çabanın gerekliliğini vurgulamak gerekiyor.

Ülkemizde Mevcut Durum...

Ülkemizde mevcut uygulamada, sosyal çalışmacılar, üniversitelerde akademisyen olarak görev almanın yanı sıra Sağlık Kültür ve Spor Dairelerine bağlı sosyal servisler/sosyal hizmet birimlerinde, psikolojik danışma ve rehberlik merkezleri/birimlerinde, engelliler birimlerinde görev alabiliyorlar. Ancak net bir oran bilinmemekle birlikte, istihdam edilen sosyal çalışmacıların oldukça az sayıda olduğu söylenebilir. Sosyal çalışmacıları, salt öğrencilere burs sağlamakla sorumlu meslek grubu olarak değerlendirmek doğru olmasa gerek. Sosyal çalışmacıların, çalıştıkları birimlere göre rol ve görevleri farklılıklar gösterse de, üniversiteleri, mikro, mezo ve makro düzeyde çeşitli mesleki uygulamaların gerçekleştirilmesi gereken, çok çeşitli mesleki becerinin kullanılmasını gerekli kılan bir çalışma alanı olarak değerlendirebiliriz.

Sosyal Çalışmacıların Sahip Olması Gereken Yetkinlikler- Yaşam Boyu Gelişim

NASW'nin görev sıralamasında araştırma yapma ve yayınlamanın ilk sırada olduğunu görüyoruz. İhtiyaç analizleri yapmak, teknolojik değişimleri en hızlı takip eden ve bu değişimlerden de en hızlı etkilenen grup olan gençlere yönelik hizmetleri planlamada oldukça önemlidir. Üniversitelerin psikolojik danışma ve rehberlik merkezi/birimi ya da mediko sosyal merkezlerinde görev alan sosyal çalışmacılar, çeşitli psiko eğitim grupları, bilgilendirici seminerler düzenleyebilir, uzmanlaşmış olduğu konularda bilgi kaynağı olmak kadar, ihtiyaç duyulan farklı konularda uzmanların katılımını sağlayacak organizasyonlar gerçekleştirebilirler. Üniversiteye yeni başlayan öğrenciler için oryantasyon programları düzenlemek, onların uyum geliştirmelerinde etkili olacaktır. Ayrıca sosyal çalışmacılar, olası kriz durumlara müdahale edecek krize müdahale ekibinin de doğal üyesi olacak mesleki becerilerle donanmış olmak durumundadırlar. Kuşkusuz bu alanda çalışmak, uzmanların kendilerini sürekli geliştirmelerini gerektirir.

Araştırma ve istatistik bilgilerini güncel tutmak, krize müdahale eğitimi, kısa süreli çözüm odaklı terapi, psiko eğitim gibi kısa müdahale programları konusunda eğitimlere katılmak, süpervizyon almak üniversitelerde çalışan sosyal çalışmacılar için önemlidir. Ülkemizde kendilerini geliştirmek isteyen sosyal çalışmacılar, yüksek lisans ve doktora yapmak ya da diğer meslek grupları ya da örgütlerinin açmış oldukları eğitimlere katılmak durumunda kalıyorlar. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneğinin organize edeceği süpervizyon eğitimleri, sosyal hizmet lisansüstü eğitimin uzmanlaşmaya fırsat sağlayacak nitelikte çeşitli sosyal hizmet alanlarını kapsamaması işlevsel olabilir.

Sosyal çalışmacıların kendileri de sosyal hizmet bölümü öğrencileri ve mesleğe yeni başlayan sosyal çalışmacılar için süpervizyon veren konumunda da olmak durumundadırlar. Üniversitede görev alan ve çeşitli organizasyonlar gerçekleştiren sosyal çalışmacılar, sosyal hizmet bölümü öğrencileri arasından gönüllü olanların desteğini alabilirler. Öte yandan sosyal hizmet bölümü öğrencileri, akran sosyal desteği elemanları olacak şekilde bir programa dahil edildiklerinde hem akranlarına destek olurken aynı zamanda çeşitli beceriler geliştirme şansı da bulabilirler. Örneğin uyum güçlüğü yaşayan ya da çeşitli konularda zorlanan akranlarına sosyal destek verebilirler. Böylesi bir programın organizasyonu ve akran sosyal destek elemanlarının eğitimi akademisyenlerce planlanarak, yürütülebilir.

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneğinin web sayfasında yer alan sosyal hizmet uzmanı/sosyal çalışmacıların görev yaptığı kurumlar listesini incelediğimizde, YÖK ve Üniversiteler başlığında merkeze bağlı birimlerde idari görevler, sosyal hizmet bölümleri, tıp fakültesi hastaneleri, mediko-sosyal bölümleri, sağlık, spor ve kültür dairesi vb. kuruluşların adının geçtiğini, ancak psikolojik danışma ve rehberlik merkezi/birimlerinden bahsedilmediğini görüyoruz. Kuşkusuz bunda bahsi geçen merkez ya da birimlerin yurtdışında olduğu kadar yaygın olmaması da etkilidir. Ülke nüfusunun yaklaşık onda birini kapsayan gençleri kazanmaya yönelik gerçekleştirilecek sosyal hizmet müdahalelerinin önemi tartışılmaz. Ülkemizde son yıllarda gerek akademisyenlerin, gerekse derneğin okul sosyal hizmeti uygulamalarına ilişkin gösterdikleri haklı çabanın üniversitelerde sosyal çalışmacı istihdamı ve sosyal hizmet uygulamalarının yaygınlaştırılması yönünde de harcanması bir gereklilik gibi görünüyor. NASW'in üniversitelerde çalışan sosyal çalışmacıların rol ve görevlerine ilişkin detaylı bilgi, Social Work Specialty Occupational Profiles linkinde yer alıyor. Gençlere yönelik istatistikler için de TÜİK'in "İstatistiklerle Gençlik 2017" çalışması incelenebilir.

ÖĞRENCİ DENEYİMLERİ: AMERİKA'DA YÜKSEK LİSANS VE DOKTORA YAPMAK

BURCU ÖZTÜRK

Amerika Birleşik Devletleri'nde sosyal hizmetler alanında lisansüstü eğitime katılmak! İlk duyduğumda beni ne kadar çok heyecandırmıştı ve bugün aynı heyecanı bu yazıya başlarken tekrar hissettim diyebilirim. Kulağıma nasıl olur acaba diye gelmişti ve sonrasında da ardı arkası gelmeyen sorular. Bugün geriye dönüp baktığımda geçirmiş olduğum yedi yıl içinde iyi ki bu yola çıkmışım diyorum kendi adıma. Peki bu süreç nasıl başladı ve nasıl devam etti dersiniz öncelikle kendimi kısacık tanıtarak başlamak istiyorum. Lisans eğitimimi sevgili Turgay Çavuşoğlu hocamın tabiri ile "küçük ama gururlu bir üniversite olan Adnan Menderes Üniversitesinde" tamamladım.

Üniversiteye başladığım ilk yıllardan itibaren İngilizcenin hayatımda ne kadar önemli olduğunun farkındaydım. Özellikle akademik bir gelecek düşündüğüm için bu sorunun bir an önce çözülmesi için küçük çaplı kurslara katıldım. Üniversitemin 3. yılında YLSY (Yurt Dışına Lisansüstü Öğrenim Amacıyla Gönderilecek Öğrencileri Seçme ve Yerleştirme) adında bir program olduğunu öğrendim. YLSY programı 1929 yılından beri yürürlükte olan 1416 Sayılı Kanun kapsamında Avrupa, Amerika ve diğer ülkelere lisansüstü eğitime öğrenci göndermektedir. Kanun gereği giden öğrencilerin eğitimlerini tamamladıktan sonra atanmış oldukları kurumlarda yurt dışında kaldıkları sürenin iki katı kadar görev yapmaları gerekmektedir. 2010 yılında üniversiteden mezun olduktan sonra ALES puanım ve okul ortalamam ile başvurumu yaptım. Milli Eğitim Bakanlığının 2010 yılında açmış olduğu kadrolara göre Erzurum Teknik Üniversitesine verilen kadrom ile programa katılmaya hak kazandım. İşçi sınıfı bir aileden gelmiş ve üniversiteyi burslarla okumuş bir öğrenci olarak devlet bursu ile yurtdışına eğitim amaçlı gelmenin benim için ayrı bir önemi vardır. YLSY programı ile ilgili daha detaylı bilgi isteyen arkadaşların Milli Eğitim Bakanlığının sitesinden ayrıntılarına bakmalarını tavsiye ederim. 2011 yılında Amerika Birleşik Devletleri'ne dil kursu için geldim. Gelmeden önce birçok kişi gibi benim de kendime göre tereddütlerim ve sorularım vardı. Ancak zaman içinde sorularınıza cevap bulabiliyorsunuz.

Burcu Öztürk, Lisans eğitimini Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümünde tamamlamıştır. Lisans eğitimini tamamladıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı bursu ile Amerika'da yüksek lisans ve doktora eğitimini tamamlamaya hak kazanmıştır. Yüksek lisansını Temple Üniversitesinde klinik odaklı tamamlamış ve yüksek lisansı boyunca lisede okul sosyal hizmeti alanında staj yapmıştır. Şu an Alabama Üniversitesinde sosyal hizmetler bölümünde doktora devam etmektedir. Çalışma alanı, aile içinde kadına karşı şiddet, göçmenlik, travma ve aile terapisi odaklıdır. bozturk@crimson.ua.edu

Olumlu ve olumsuz tecrübelerim oldu bu süreçte. Her karşılaştığım zorluğun bir tecrübe olacağı gözüyle bakarak pozitif bir şekilde yoluma devam etmeye çalıştım. 2013 yılında Temple Üniversitesinin Sosyal Çalışma (Social Work) Bölümünden yüksek lisans eğitimim için kabul alarak eğitimime başladım. Amerika'da kaldığım dönemler içindeki en sancılı zamanım kabul evraklarımın hazırlanması ve okullara başvuru yaptığım dönemler arasında geçti. Amerika'da yüksek lisans ya da doktora başvuruları için geçmeniz gereken bazı aşamalar var. Bunların en başında TOEFL ya da IELTS sınavlarından İngilizcenizin yeterli olduğunu kanıtlayan puanları almanız gerekiyor. Bunun dışında bir diğer sınav, GRE sınavına girip başvuru yaptığınız üniversitenin istediği puanı almanız gerekiyor. GRE sınavı Türkiye'de ALES sınavının bir benzeri. Matematik ve sözel kısmına ek olarak bir konu hakkında tartıştığınız iki tane kompozisyon yazmanız gerekiyor.

Sınavlarınızın dışında okullara lisans ortalamanızı (GPA adı verilen transkriptiniz) okullara göndermeniz gerekiyor. Bunların dışında "Statement of Purpose" dedikleri niyet mektubu yazmanız gerekiyor. Niyet mektubunuz iş deneyimlerinizi, akademik olarak yapmak istediklerinizi ve kendinize ait projelerinizi içermektedir. Bu belgelerin dışında her okul sizden üç tane referans mektubu istiyor. Size referans olacak kişilerin mail adreslerini okullara veriyorsunuz ve okullar elektronik olarak mail aracılığı ile kendileri ulaşıyorlar. Tüm bu belgelerin dışında ABD'deki en önemli ve sıkıntılı kısım üniversitelerin paralı olması ve sizin bunu nasıl karşılayacağınızı kanıtlanmanız gerekmektedir. Ben bunun için Milli Eğitim Bakanlığının hazırlamış olduğu garantörlük belgesini kullandım. Bu şekilde bursu olmayan arkadaşlar okulların asistanlık kısımlarına başvuru yapabilirler. Bu şekilde de okul parasının ve yaşam giderleri için gerekli miktarın büyük bir kısmını karşılayabilirler. Bu anlattığım süreçleri tek başına yaşamış birisi olarak özellikle paylaşmak istedim ki gelecekte başvuru yapmak isteyen arkadaşlara rehberlik etmesi adına. Sosyal hizmetler alanındaki yüksek lisans programım iki yıl sürdü. Genel olarak yüksek lisansta tez yazımı yok, onun yerine yoğun alan eğitimi vardır. Yüksek lisans programım klinik odaklıydı.

İlk derste DSM-5 kitabı ile karşılaştığım zaman içindeki hastalıklardan ve nasıl teşhis konulduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu.

Yüksek lisans eğitimim boyunca lisede sosyal servis kısmında terapist olarak staj yaptım. İlk dönem staj yaptığım yerde zorlandığımı söyleyebilirim. Dil problemi, kültür farklılıkları, eğitim sisteminin farklı olmasından kaynaklı yaşadığım zorlukları aşmaya çalıştım. Çalışmış olduğum lisede ilk dönemin sonunda grup terapilerine başladım. Duygusal olarak zorluk yaşayan öğrenciler için oluşturduğumuz grubun liderliğini yaptım ve her grup seansı sonrası klinik raporlar yazmaya başladım. Raporları yazmadan önce bir süre okulda benim danışmanlığımı yapan sosyal hizmet uzmanını gözlemledim ve bir çok konuda desteğini aldım. İki yıllık staj deneyimimde bir çok farklı vaka ile karşılaştım. Karşılaşmış olduğumuz birçok vakayı derste tartışarak onlara uygun müdahale planları hazırladım. Bunun dışında almış olduğum dersler makro-mezzo ve mikro odaklıydı.

Aynı zamanda bu ders içeriklerinde farklı terapi stratejileri ve bireylerle çalışırken çalışma grubuna göre kullanılabilecek müdahale programlarını içeren eğitimler aldım. Bunların dışında politika ve istatistik üzerine dersleri aldım. Yüksek lisans eğitiminden öğrendiğim en temel şeylerden bir tanesi en ufak ayrıntıyı bile yazıya dökmektir. Derslerin yoğunluğu ve her ders için hazırlanan bir çok ödev vardı. Ödevler ve staj deneyimlerim sayesinde öğrendiğim bilgilerin dışında da içinde yaşadığım toplumu tanıma fırsatım oldu. Yaşadığım ülkenin tarihini, politikasını ve kültürünü bilmek müratçı ile nasıl çalışmam gerektiği konusunda çok büyük önem teşkil etmekteydi. Bu anlamda yeniliklere açık olmak, farklılıkları bir zenginlik olarak kabul etmek hem kendimi öğrencilerime kabul ettirmem hem de farklılıkları yargılamadan, olduğu gibi kabul etmek adına benim için önemliydi. Yüksek lisans eğitimimden sonra doktora eğitimime de ABD'de devam etmeye karar verdim. Yukarıda bahsetmiş olduğum yüksek lisans başvuru süreçlerinin aynısını doktora başvurusu için de takip ettim. Bu sefer tecrübeli olduğum için bu süreç daha az sancılı geçti ve Alabama Üniversitesinden kabul aldım. Genel olarak doktora eğitimi ABD'de ortalama beş yıl sürmektedir.

İlk 2-3 yıl ders sürecini kapsamaktadır. Ders sürecinde ilk yıl aldığınız dersler herkes için aynı olurken ikinci sene tez konunuza göre farklı departmanlardan ders almanız gerekiyor. Almış olduğum derslerim daha çok tartışma odaklı ve sunum odaklıydı. Doktora çalışma konumu daha doktora başlamadan önce belirlemiştim. Orta Doğu'dan Amerika'ya göç etmiş eşleri veya partnerleri tarafından şiddet görmüş kadınlar ile çalışmamı tamamlayacağım.

Ders süreci bittikten sonra doktora yeterlilik sınavına giriyorsunuz. Doktora yeterlilik sınavı her üniversiteye göre değişmektedir. Ben uygulamaya, politika ve araştırma alanında üç ayrı sınava girdim. Yeterlilik sınavınızı geçtikten sonra danışmanınız ile birlikte araştırma önerinizi hazırlıyorsunuz. Araştırma önerinizi yazdıktan sonra konunuzu komite üyelerinize ve etik kurula sunup onaylanmasını bekliyorsunuz.

Onayınızı aldıktan sonra çalışmanıza başlayabilirsiniz. Doktorada önemli olan şeylerin başında yapmış olduğunuz yayınlarınız ve katılmış olduğunuz konferanslardır. İşbirliği ve departmandaki diğer hocalar ile çalışmanız daha kolay yayın çıkarmanızı sağlayabilir. Ortalama olarak bir makale çıkarmanız bir yılınızı bulabilir. Bu nedenle ortak çalışma size bir çok konuda avantaj sağlayabilir.

Doktora eğitimim içinde burada kaldığım sürece öğrenebileceğim ve ilgimi çeken bir çok şeyi öğrenmeye çalışıyorum. Üç yıldır üniversitenin aile kliniğinden danışmanım ile birlikte aile terapisi seanslarını gözlemliyorum. Terapiyi camlı bir odada dokuz kişilik bir ekip gözlemlemektedir. Dokuz kişilik ekip psikoloji ve sosyal hizmet alanlarında master-doktora yapan öğrencileri kapsamaktadır. Terapiye katılan ailenin bu ekipten en baştan beri haberi vardır. Terapi bittikten sonra seans boyunca terapistin neleri uyguladığını, hangi yöntemi yararlı bulduğumuzu ve bir sonraki seansta neler uygulanabileceği üzerine tartışıyoruz. Böyle bir ekibe dahil olmam alan deneyimlerimi sıcak tutmam ve ileride alanda öğrendiklerimi akademide kullanmak adına yararlı olacağı inancındayım.

Tabii ki tüm bunları yazarken şunu belirtmek isterim ki daha öğrenilecek o kadar çok şey var ki, ben kendimce alabildiklerimi almaya çalışıyorum.

Yedi yıllık ABD sürecinde okul dışında yeni yerler görme, yeni kültürler tanıma, farklı yemek lezzetleri tadma ve farklı milletlerden dostlar edinme şansım oldu. Aynı zamanda nasıl ki yeni kültürler öğrenme şansım olduysa Türkiye'yi tanıma şansım da oldu. Doktoramı yapmış olduğum üniversitenin öğrenci topluluklarından bir tanesi de Türk Öğrenci Birliği'ydi. İki yıl boyunca başkanlığını yürüttüğüm öğrenci birliğinde milli ve dini bayramlarımızı buradaki arkadaşlarımız ile kutladık. Ailenizden, sevdiklerinizden ve ülkenizden kilometrelerce uzak yerlerde bayrağınızı tanıtmanın verdiği gururu yaşamak, yaşamış olduğunuz zorlukları bazen görmezden gelmenize neden olabiliyor.

Hayatı denge içinde yaşamak gerektiğini savunan birisi olarak, hayatı kaçırmadan içine biraz cesaret, biraz emek ve biraz sevgi katarak zorlukların üstünden gelebilirsiniz. Bu şekilde yaptığınız iş daha keyifli ve anlamlı hale gelebilir. Ben kendimce elime geçen tüm fırsatları değerlendirmeye çalışıyorum. Daha yolun çok başındayım. Öğrenilecek ve paylaşılacak bir çok bilgi var ve her şey paylaştıkça çok daha güzel olacaktır. Böyle bir yola çıkmak isteyen, aklında soru işareti olan herkese elimden geldiğince de destek olmaya hazırım.

SİVİL TOPLUM: YURT AY DER (Yetiştirme Yurdundan Ayrılanlar Derneği)

KUDRET BULUT

Yurt Ay Der”in Amacı

Bir çocuğun en iyi bakılıp korunacağı yer kuşkusuz sağlıklı bir "aile" ortamıdır. Ancak bu her zaman mümkün olamamaktadır. Terk edilen, ailenin ihmal ve istismarı, sosyo-ekonomik yetersizlikler, aile parçalanması gibi sorunlar nedeniyle toplumda korunmaya muhtaç çocuk ve gençlerle karşı karşıya bırakılmıştır.

100 yılı aşkın süredir yetiştirme yurtlarının var olmasına rağmen, bu kuruluşlarda kalanların sorunların çözümü, yardımlaşma ve dayanışmaları açısından bir örgütlenmeye yönelmedikleri, bunun sosyal yaşamdan soyutlanmış olmaları ve toplumun bakış açısından kaynaklandığı bilinmektedir.

Yetiştirme Yurdundan ayrılanlar tarafından 1976 yılında Kimsesiz Çocuklar Birleşme ve Dayanışma Derneği (KİB-DER) kurulmuştur. Daha sonra 1993 yılında Yetiştirme Yurtlarından Ayrılanlar Kültür ve Dayanışma derneği (Yurt Ay Der) adı ile devam etmiştir.

Dernek yurt ve 1976–1993 yılları arasında, sorunların dile getirilmesi ve çözümünü doğrultusunda faaliyetlerde bulunmuştur. KİB-DER, dönemin etkisi nedeniyle 1980 yılında kapatılmış olmasına rağmen etkileri önemli olmuş, doğrudan yetiştirme yurtlarında kalan çocuklarla iletişim sağlanarak, onların sorunları dile getirilmiş, Yurt Ay Der yapmış olduğu çalışma ve 18. Dönem İzmir Milletvekili Sayın Akın Gönen önderliğinde Anayasa'nın 41. ve 61. maddeleri gereğince hazırlanan taslak ve Devlet Bakanımızın duyarlı yaklaşımıyla 2828 Sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yasasına EK 1. Maddesinin eklenmesine neden olmuştur.

Yurt Ay Der Ankara'da 20.04.1993 yılında kurularak, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı tüm çocuk yuva ve yetiştirme yurtlarından, hizmet alan ve almış bulunan 50 bin kardeşimiz için tüzüğümüzde yer alan, amaç ve ilkelerimiz doğrultusunda; hizmet vermeyi amaç edinen sivil toplum örgütüdür.

Derekışla doğumlu, evli iki çocuk babası.Özel eğitim kurumlarında çalıştıktan sonra görme engellilere okuma gibi etkinliklerde bulundu. Ankara Valiliği İl Nüfus Vatandaşlık müdürlüğüne bağlı Çankaya Nüfus Müdürlüğünden 2003 yılında emekli oldu. Çeşitli sivil toplum örgütlerinde aktif görevlerde bulundu. Bulunduğu süre içinde "Yurt-Ay-Der" yönetim başkanı olarak kültür merkezi projesi, "Bahara Merhaba" şenliği, Barolar Birliği ile "Yetiştirme Yurtlarından Hayata" adlı panel, İçişleri Bakanlığı ile "Yetiştirme Yurtlarda Yetiştik, Hayatta Sosyalleşiyoruz" adlı resim sergisi, "Hayata Tutunanlar" ve "YEYAG-KARGEL" (Yetiştirme Yurtlarından Ayrılan Gençlerin Kariyer Gelişimi) Projesi gibi çalışmalara imza attı. Halen de Yetiştirme Yurtları Gençlik Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği (Yurt-Ay-Der) Genel Merkezi Yönetim Kurulu Başkanı olarak göreve devam etmekte.

Geçmişten beri var olan sorunların varlığı günümüzde parçalanmış ailelerin çocukları sorunlarını dile getirilmesinde bir adresin bulunmaması; diğer yandan, yetiştirme yurtları ve burada kalanların ülkemizin bir gerçeği olmasına rağmen yetiştirme yurtlarının yeniden yapılanmasına ve kimi sorunların çözülmesine rağmen birçoğunun devam ediyor olması ve yetiştirme yurdundan ayrılanların karşılaştıkları sorunların yanında aynı ortamı ve şartları paylaşmaktan gelen birlikteliğin dayanışma ve yardımlaşmaya yöneltilmesi gibi nedenler Yurt Ay Der'in kuruluşunun gerekçeleridir.26. Yılına ulaşan Yurt Ay Der, toplum içerisinde yaşamını devam ettirme çabası içerisinde bulunan binlerce yetiştirme yurdu ayrılanını bir araya getirme amacı ile faaliyetini sürdürmektedir.

Devlet Korumasına Alınan Çocuk

Çocuk hakları sözleşmesinin temel ilkesi olan "çocuğun yararının gözetilmesi" ilkesi göz önüne alınarak çocuklarımızın hala umutla çözümünü beklediği konular gündeme getirilerek çözüm bulunulacağı fırsatı yaratılmalıdır. İşe yerleştirme işlemi hızlı yürütülmelidir. Devlet bakım ve gözetiminde olan çocuğun işe yerleştirilmesi ve soruşturması aylarca sürmemelidir. Koruma altındaki çocuk istenmeyen bir duruma düşmüşse veya düşürülmüşse sebebi ne olursa olsun bu yavru başıboş bırakılmamalı, sosyal devlet bu yavruyu yeniden destekleyerek hayata tutunmasını sağlayacak ortamı yaratmalı, idare bu işi yapacak birimi kurmalı ve işletmelidir.

18 yaş öncesi koruma kararı kaldırılan yavruların mağduriyetleri dikkate alınarak idari veya yasal yollardan mutlaka çözümlenmelidir.

İlgili idare çocukların bu gibi çeşitli taleplerinde onlara hukuki destek sağlayacak onun derdini iyi anlatacağı zemini hazırlamalıdır.

Böyle bir destek verilmeyince çocuk hakkının ne olduğunu dahi bilmediği için hak kaybına uğratılmaktadır.

İdare çocuğun ömür boyu destekleyecek onun yalnız olmadığını onun daima yararını gözettiğini vurgulayan yalnızlık duygusunu ortadan kaldıran tutum içerisinde olmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde basına yansıyan intihar haberlerini önlemek mümkün olmayacağı gibi daha akla gelmeyen birçok üzücü olayda sürpriz olmaz sanırım.

Hiçbir mazeret çocuğun sızlanması ve mağdur olmasının meşru gerekçesi olamaz. Bu ilan ve yaklaşımla sıkıntılarımıza pozitif bir yaklaşım gösterileceği umudumuz artmıştır.

**Sesimize kulak
verilirse her
şeyin güzel
olacağına
inanıyoruz.**

Yetiştirme Yurtlarında Ayrılan Çocuklarımızın Yaşadıkları ve Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm!

Asaleti tasdik olmadan görevlerine son verilen çocuklarımızın görevlerine iadeleri sağlanmalıdır.

Devlet koruması altında bulunan gençlerimizin yapılan üç defa çekilişte isimleri çıktığı halde güvenlik soruşturmasına takılan gençlerin haklarının iadeleri sağlanmalıdır.

Kızlarımızdan istediklerini alamadıklarında onların üzerinde değişik oyunlar oynayıp bezdirme yoluna gidilmekte ve çocuklarımız bu baskılara dayanamamakta, ya işten ayrılmakta ya da işlerine son verilmektedir.

İşe yerleşen çocuklarımızın zaman içinde yapmış oldukları hatalardan dolayı işlerine son veriliyor, ama işten atmanın bu sorunun çözüm yolu olmadığı, bu çocukların işten atıldıklarında dışarıdaki hayatlarında kötü yola sürüklenme tehlikesiyle karşı karşıya kaldıkları açıktır. İşten atılmanın önüne geçilip bu çocuklarımızı kazanma yoluna gidilmesi, bu konuda illerdeki mülki idare amirlerine bu konuda hassasiyet göstermeleri bu çocukları kazanma yoluna gidilmesi konusunda Bakanlığımızca genelge yayınlanması gerekmektedir. (Özellikle Milli Eğitim Bakanlığının ve emniyet genel müdürlüklerinde çocuklarımız baskı altında bırakılıp işlerine son verilmektedir.)

Devletçe Koruma altına alınan, daha sonra mağdur edilen çocuklarımızın aşağıda saydığımız maddeler doğrultusunda yeniden koruma altına alınarak iş istihdam yasasından yararlandırılmaları;

- a) Evlatlık verilen ve daha sonra mağdur edilen kimsesiz çocuklarımız,
- b) Yetiştirme yurdundan kaçan kimsesizlere iş istihdam yasadaki yararlanmayanlar,
- c) Kurum tarafından evlendirilenler daha sonra mağdur olan,
- d) Mağduriyetleri devam eden çocuklarımızdan ailesi yanına verilenler ve
- e) İlköğretim, mezunu olup okuryazar olan çocuklarımıza hakları verilmelidir.
- f) Üniversiteyi kazanmış çocuklarımızın okumaları sağlanmalıdır.
- g) İkametgâhları olmayan çocuklarımıza ulaşmayan tebligatlar sorundur.
- h) Kurumda kalmakta iken veya ayrılan gençlerimizden suça bulaşmış olanlarına bu nedenle işten atılan gençlerimize hak verilmesi veya mahkûmlarla ilgili yasadaki yararlandırılmaları,
- i) İşe yerleşmiş daha sonra işten atılan gençlerin tekrar işe yerleşmeleri,
- j) Yetiştirme yurdunda barınmaları sağlanan yetim öksüz ve kimsesizlerin 2828 sayılı yasaya eklenen ek madde ile 3413 sayılı yasadaki sözü edilen çocuklarımızdan kendi istemleri dışında yaşanan olaylarla mağdur olan çocuklarımıza haklarının geri verilmesi sağlanmalıdır.

3413 sayılı kanun teklifini T.B.M.M.'ne sunan, ilgili Komisyon ve Genel Kurulda savunan, Meclis'te kabul gören yasanın mimarı Vali kökenli 18. Dönem İzmir Milletvekili ve zamanın Devlet Bakanımız Sayın Akın GÖNEN Beyefendinin değdiği gibi, "Hiçbir mazeret çocuğun sızlanması ve mağdur olmasının meşru gerekçesi olamaz." Bu cümle ile koruma kararı alınan ve yetiştirme yurdunda barınmaları sağlanan 18 yaş sonrası yetim öksüz ve kimsesizlerin aşağıdaki kurumlarda sözleşmeli olarak çalıştırılmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu cümle ile koruma kararı alınan ve yetiştirme yurdunda barınmaları sağlanan 18 yaş sonrası yetim öksüz ve kimsesizlerin aşağıdaki kurumlarda sözleşmeli olarak çalıştırılmalarının sağlanması gerekmektedir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde bulunan kurumlarda;

- a) çocuk yuvalarında,
- b) erkek yetiştirme yurtlarında,
- c) kız yetiştirme yurtlarında,
- d) çocuk evleri sitelerinde,
- e) koruma bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde,
- f) bakım ve sosyal rehabilitasyon merkezlerinde,
- g) ÇOGEM'lerde

Bulunan çocuk ve gençlerimize sosyal proje kapsamında Yurt Ay Der Genel Merkezi, İşkur, halk eğitim merkez müdürlükleri ile yapılacak protokoller dâhilinde çocuklarımızın yarıda bıraktıkları eğitimlerini tamamlamaları ve bunun yanısıra uzun müddet sokakta kalan gençlerimizin tedavileri sağlanmalı; üretime dâhil edilmelidir ilkesi gereği adıgeçen eğitim kurumları ile iş istihdam sağlayan kurumlar öncüğünde meslek edinmeleri ve kurumlara sözleşmeli olarak belediyeler bünyesinde ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kurumlarda iş verilmeli veya çalışmalarını sağlanmalıdır.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ

BÖLÜM TANITIMI

Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü 2006 yılında o zamanki adıyla Konya Sağlık Yüksekokulu bünyesinde kurulmuştur. Bölüm başkanlığını ilk olarak Prof. Dr. Çiğdem ARIKAN yapmıştır. Daha sonra Prof. Dr. Aliye MAVİLİ yapmıştır. Bölümün çatısı altında olduğu yüksekokul, 05.02.2010 tarihinde Sağlık Bilimleri Fakültesi olarak değiştirilmiştir. Şu an Doç. Dr. Özlem KARAKUŞ başkanlığında öğrenim hizmetine devam eden Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, kuruluş yılı itibariyle ülkemizde sosyal hizmet alanında eğitim veren ilk beş kurumdan biri olma özelliği taşımaktadır. Bölümümüzde halen 3 doçent, 2 doktor öğretim üyesi ve 5 araştırma görevlisi görev yapmaktadır.

Bölümümüz öğretim üyeleri sosyal hizmet mesleğinin çeşitli uygulama alanlarıyla ilişkili olarak üniversite bünyesinde bulunan bazı koordinatörlük ve merkezlerde de görev almaktadır. Selçuk Üniversitesi'nde öğrenim gören engelli öğrencilerin öğrenimleri süresince çeşitli alanlardaki ihtiyaçlarını ve karşılaştıkları güçlükleri belirlemek ve bu ihtiyaçların karşılanmasını sağlamak amacıyla hizmet veren Engelli Öğrenci Birimi'nin koordinatörlüğünü bölümümüz öğretim üyesi Doç. Dr. Özlem KARAKUŞ yürütmektedir.

Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü'ne başvuran engelli öğrencilerimizin ihtiyaçlarının karşılanmasında, akademik başarılarının desteklenmesinde, sosyal yaşama katılımlarının kolaylaştırılmasında sosyal hizmet bölümü öğrencileri yardımcı olmakta, Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü ve sosyal hizmet bölümü öğrencileri arasında "partner öğrenci" uygulaması gerçekleştirilmektedir. Ayrıca bölümümüz öğretim üyeleri Selçuk Üniversitesi Kadın, Aile ve Toplum Hizmetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü (KATUM) uygulamalarına katkı sunmaktadır. Rektörlük makamının projelerine de bölümümüz öğretim üyeleri tarafından katkı sağlanmaktadır. Örneğin; 2014 yılında Konya Sağlık kasabasında yürütülen projede sosyal hizmet bölümü öğretim üyeleri tarafından aile eğitimleri verilmiştir. Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü ulusal ve uluslararası standartları temel alan lisans, tezli yüksek lisans, doktora ve aile danışmanlığı tezsiz yüksek lisans programlarında hizmet vermektedir. Ulusal ve uluslararası öğrenim hareketliliği kapsamında bölümümüzde Erasmus, Farabi ve Mevlana koordinatörlükleri yürütülmekte; müfredat programı olarak Bologna süreci takip edilmektedir. 2010 yılında ilk lisans mezunlarını veren bölümümüzden bu zamana kadar yaklaşık 650 lisans; 16 tezli yüksek lisans; 6 doktora ve 155 aile danışmanlığı tezsiz yüksek lisans programı öğrencisi mezun olmuştur. Mezunlarımızın büyük bir kısmı kamu kurumlarında görev yaparken, bir kısmı da özel kurum ve kuruluşları tercih etmiş; sekiz öğrencimiz de mezuniyetlerinden sonra çeşitli üniversitelerin akademik kadrolarında görev yapmaya başlamıştır.

Bölümümüzde özellikle lisans öğrencilerinin mezuniyet öncesinde sosyal hizmet uygulamaları ile tanışmaları amacıyla, Arş. Gör. Dr. Mehmet KIRLIOĞLU danışmanlığında sosyal hizmet bölümü öğrencilerinden oluşan öğrenci topluluğu etkinlikleri yürütülmüştür. Bu topluluklara 2013-2016 yılları arasında "Sosyal Hizmet Meslek ve Etkileşim Topluluğu", 2016-2017 yılları arasında "Sosyal Çalışma ve Farkındalık Topluluğu", 2017 yılı sonrasında "İnsan Odaklı Farkındalık Topluluğu" isimleri verilmiştir. Öğrenci topluluğumuzun başkanlığını yine sosyal hizmet bölümü öğrencilerimiz devam ettirmekte ve her yıl bölümümüz öğrencileri arasında topluluk başkanlığı seçimi yapılmaktadır. Öğrenci topluluğu etkinlikleri sayesinde öğrencilerimiz farklı sınıflarda olsalar da ortak karar verme ve etkileşim fırsatı yakalamaktadırlar. Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü olarak sosyal hizmet mesleğinin güncel gereksinimlerini ve gelişimini takip etmeye ve bunlara katkı vermeye çalışmaktayız. Öğrencilerimizin ve akademik kadromuzun katılımıyla her yıl farklı bir üniversitenin sosyal hizmet bölümü tarafından düzenlenen sosyal hizmet sempozyumları dizisine 2012 yılında bölümümüz ev sahipliği yapmıştır. "Farklılıkları Anlamak" temalı sempozyuma ulusal ve uluslar arası düzeyde pek çok katılımcı katkı vermiştir. Konya ilindeki diğer sosyal hizmet eğitimi veren okullarla ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği ile işbirliği ile düzenlenen Dünya Sosyal Hizmet Günü kutlamaları da 2015 ve 2018 yıllarında Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü tarafından organize edilmiştir.

Öğrencilerin anlatımı ile Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü

Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü, kocaman bir aile. Sadece bir bölüm değil, hayatlara imza atabileceğim bir sanat. Büşra Alay

Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünün Türkiye'de sosyal hizmet bölümleri arasında hatırı sayılır bir yerinin olduğunu düşünüyorum. Bunda hocalarımızın eğitim seviyesi önemli bir yer tutmaktadır. Akademisyenlik öncesi mesleki deneyimlerinin olması da verdikleri eğitimin kalitesini arttırıp bizim öğrenimimizi kolaylaştırmaktadır. Derslerimizde sosyal hizmetin teorik ve pratik yönlerini öğrenirken daima ilk akla getirdiğimiz, "insana insan olduğu için değer verme, farklılıklara saygı ve sosyal adalet" ilkeleri olmaktadır. Öğrendiğimiz bilgileri bu ilkeler üzerine inşa etmekteyiz. Hilal Gültekin

Sosyal hizmet bölümünü Selçuk Üniversitesinde okumamın bir artısı da köklü bir üniversite de yerleşmiş bir düzen içinde okumaktır. Bölümün eğitimcilerinin birçoğu sosyal hizmet alanından mezun olmuş olmaları nitelikli bir eğitimin temel esaslarından birini oluşturuyor. Selçuk üniversitesi mevki açısından da öğrenciye birçok kolaylıklar sağlayan bir üniversitedir. Ulaşım yönünden olanaklarının çok olması, fakültelerin bir arada olması, kütüphanenin hemen hemen tüm fakültelere uzak olmaması öğrenciler için önemli bir olanaktır. Selçuk Üniversitesi sosyal aktiviteler yönünden de çok gelişmiş bir üniversitedir. Üniversitede yer alan Süleyman Demirel Kültür Merkezi'nde her gün bir aktivite yapılması öğrencilerin sosyalleşmesi açısından çok iyi bir imkân sağlamaktadır. Rümeyza Yün

Derslerin sosyal hizmet kökenli hocalar tarafından verilmesi, sosyal hizmetin temel taşlarının öğrenilebilmesi adına büyük bir şanstır. Eğitimleri sadece teorik olarak değil uygulamalarla pekiştirerek öğrenirsiniz. Eğitim aldığınız süre boyunca sadece dezavantajlı kesimlerin ihtiyaçlarını değil, kendi ihtiyaçlarınızın da farkına vararak alana çıkmadan önce kendinizi değiştirdiğinizi fark edersiniz. Kendinizi değiştirirseniz başkalarının hayatlarını da değiştirebilirsiniz. Bilgehan Usca

TEKNOLOJİ

Sosyal Hizmet Araştırmasında Nitel Veri Analiz Programları

ARŞ. GÖR. GÖRKEM KELEBEK*

Araştırma, sosyal hizmet uygulamasının üç sac ayağından biri olan bilgi temeli için çok kritik bir yerde durmaktadır. 21. Yüzyılda teknolojinin hızla ilerlemesiyle de beraber sosyal hizmetin bilgi temelinin güçlendirmek için araştırmalara olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Nitel ve nicel araştırma veri analizleri, teknolojinin ilerlemesinden kaynaklı olarak kendilerine düşen payı üstlenerek veri analiz programları geliştirilmiştir. Sosyal Hizmet Magazin'in bu ayki teknoloji bölümünde nitel araştırmada kullanılan veri analiz programları hakkında kısa bilgiler sunmak istedim.

Öncelikle nitel veri araştırma sürecini kısaca bir tanımlamak gerekirse; bu süreçte toplanan veriler işlenmekte, görselleştirilmekte ve bu veriler sonuçlarla teyit edilmektedir. Nitel veri araştırması için yazılım kullanıldığında, veriler kategorilere ayrılabilir, temalar ortaya çıkabilir ve bütün sürecin raporlanması ve de yedeklemesi/depolanması kolaylıkla yapılabilir. Nitel veri analizi amacıyla kullanılan ve bilgisayar desteği veren yazılımlara genel anlamıyla Bilgisayar Destekli Veri Analizi Yazılımları denmektedir.

Sosyal hizmet araştırmada kullanılacak bilgisayar destekli veri analiz yazılım programlarının başında ATLAS.ti, Nvivo ve MAXQDA gelmektedir. bu programların ortak noktalarına ve işlevlerine kısaca değindiğimizde; bizlere not alma, dosya ekleme, sorgulama, içerik analizi yapabilme, verileri kodlama, verileri gösterme, sonuçları oluşturma ve teyit etme, verileri depolama, programlar içinde arama yapma, görseller yaratma (örneğin word clouds, tree maps, cluster analysis, word trees, mind maps), ilişkisel haritalar oluşturma imkanları sunmaktadır.

Nitel araştırmanın veri analizinde sayısız desteği ve basitçe oluşturulmuş tasarımları ile araştırmacılar için tasarlanmış baş ucu yazılımlar arasında yerlerini almaktadırlar. Aynı zamanda sosyal hizmetin becerilerinden biri olan zaman yönetimi sağlamada ise en büyük destekçilerimiz arasındadır bu yazılımlar. Hızlı kodlama yapabilme imkanı ile bu yazılımlar, bağlantılar kurmamıza, açıklamalar eklememize de olanak sağlamaktadır. Yazılımlar aracılığı ile oluşturulan temaları, kodları, kategorileri rahatça gözlemleyebilir, neden-sonuç ilişkisi kurabiliriz. Hatalı gözükten noktalara derhal müdahale edebildiğimiz için de araştırma süreci boyunca bize esneklik sunmayı ihmal etmemektedirler. Özetle, aşırı veri yüklü araştırmalarda nitel verilerle başa çıkmada, araştırmayı analitik/sistematiik biçimde ele almada ve betimleme yapmada bu programlar çok yararlı bir yerde durmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde 2013 yılında lisans eğitimini tamamlamış ve 2016 yılında "Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanan Kadınların Deneyimleri" başlıklı yüksek lisans tezi ile bilim uzmanı unvanını almıştır. Şu anda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde çalışmakta ve doktora eğitimine devam etmektedir. gorkemkelebek@gmail.com

1) ATLAS.ti

Programın öne çıkan kullanım avantajlarına baktığımızda multimedya dosyalarını ve PDF'i desteklediğini, dil seçeneklerinin olduğunu, Google Earth ile bağlantılı kullanılabilirliğini, esneklik sağladığını, zihin haritalandırma yaptığını ve SPSS, HTML, CSV'ye aktarım yapabildiğini söylemek mümkündür. En önemli dezavantajı ise, çalışma kodu listesinin hiyerarşik yapıya sahip olmamasıdır. Türkiye'de henüz yeterli derecede yaygınlaşmamıştır.

2) MAXQDA

Hem Windows hem de Mac sürümleri için tasarlanmıştır. Excel veya SPSS ile sorunsuz veri iletişimi sağlamaktadır. MAXQDA'nın internet erişimine gerek duymadığı, karma yöntemler için oldukça tercih edildiği, kodlamalar sürükleyip bırakarak kolaylaştırıldığı, ulaşılabilir destek hizmeti sağladığı, ses/video/PDF/grafik gibi birçok veriyi analiz edebildiği, mobil olarak tasarlandığı gibi özellikler öne çıkan avantajlar arasındadır. En önemli dezavantajı ise, aynı anda birden fazla kullanıcı tarafından erişilememesidir.

3) NVIVO

Bu programın avantajlarına baktığımızda ise, ses dosyaları, videolar, Word, PDF, tablo gibi veri formatlarını desteklediği, sosyal medya sitelerinden veri aktarabildiği, SPSS, Excel gibi uygulamalarla kullanılabilirliği, herhangi bir mobil cihazdan kolayca erişim sağlayabildiği öne çıkan özellikleri arasındadır. Ayrıca kullanıcılar tarafından eş zamanlı olarak da yürütülebilmektedir. En önemli dezavantajlarına baktığımızda ise, büyük veri kümelerini aktarması çok zaman alabildiği ya da hatalar oluşturduğu görülmektedir. Son olarak, Mac kullanıcılarının programda sınırlı bir işlevselliğe sahip olduğu da bilinmektedir.

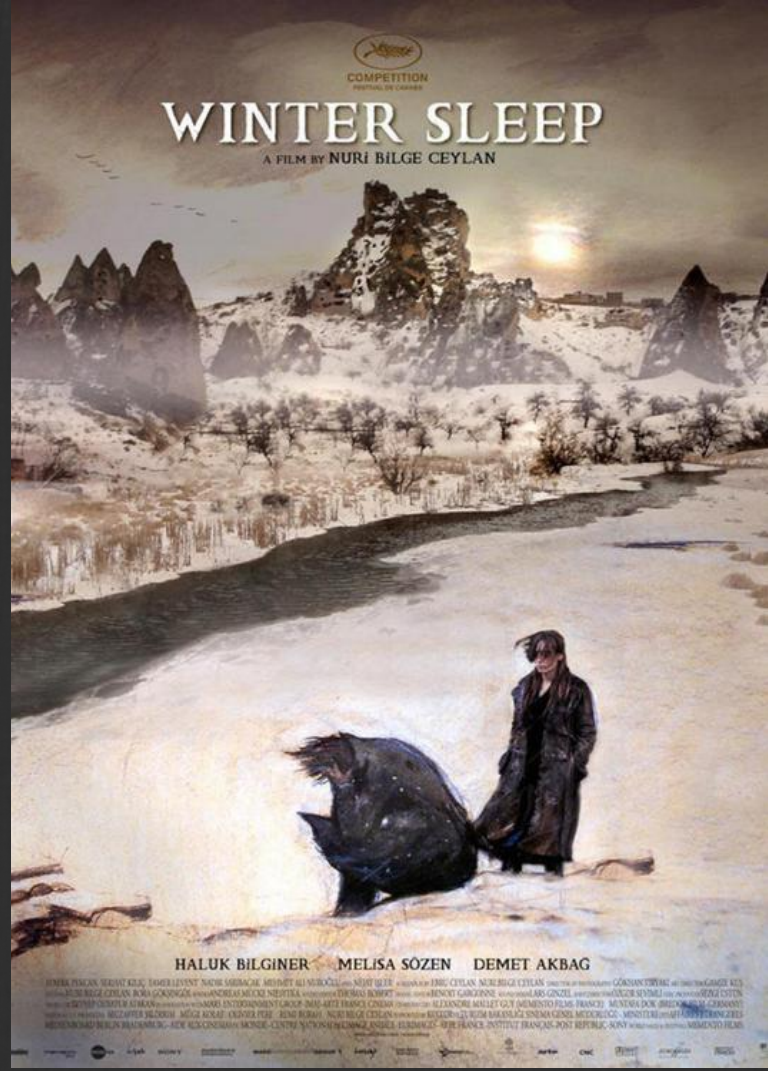
SİNEMA

Kış Uykusu (2014)

SELVER ALBAYRAK*

Memnuniyetsiz, içten içe bencil, diğerinin görüşlerine dayanamayan, kendi doğrularıyla hareket eden, otelin duvarlarına sıkışmış, yalnız, üç farklı insanın hayatını gözler önüne seriyor Nuri Bilge Ceylan bu filminde.

Nejla: Aydın'ın ablası. Boşanmış. Boşandıktan sonra babadan kalma kardeşi ve eşinin yaşadığı otel-ev'e gidip onların yanına yerleşiyor. Şehirdeki yaşamdan vazgeçmiş. Bu noktada içten içe sorumlunun boşandığı eşi olduğunu düşünüyor. Sürekli hayatını sorguluyor. Boşanma nedeninde suçsuzken acaba eski eşi Necdet'i affetseydi hayatı nasıl olurdu diye düşünüyor hep. 'Bazen gidip Necdet' ten af dilemek istiyorum' cümlesiyle 'suçsuzken af dilemenin karşındaki kişiyi utandıracağı'nı düşünüyor. Sürekli bahsedip durduğu, kardeşi ve Nihal'in de fikirlerini sorduğu, 'kötülüğe kayıtsız kalmak' davranışını kendi dünyasında, biten evliliğiyle ilişkili olarak sorguluyor. Nejla'yı ilk olarak Nihal'le aynı düşüncelere sahip biri olarak tanıyoruz. İkili 'kötülüğe kayıtsız kalmak' konusunda hemfikir cümleler kuruyorlar. Ama ikili yalnız kaldığında birbirlerini sert sözlerle eleştiriyorlar.

FILMIN ADI: KIŞ UYKUSU
YÖNETMEN: NURİ BİLGE CEYLAN
TÜRÜ: DRAM
YAPIM YILI: 2014
ÜLKE: TÜRKİYE
SÜRESİ: 196 DK.

Nejla, kardeşi Aydın'ı ve onun bir işe yaramadığını düşündüğü eşini açıkça eleştirmekten çekinmiyor ve kişileri kendileriyle yüzleştiriyor.

Nejla bir, iki sahnede, Aydın'ın gerçek dünyasında barındırmadığı duygular üzerinden yazılarını yazdığını, yazılarının bu yüzden güven vermediğini söylüyor.

1988'de Antalya'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Antalya'da tamamladıktan sonra 2008 yılında Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümüne başladı. Haziran 2013'de üniversiteden mezun olur olmaz Eskişehir Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne sosyal çalışmacı kadrosuyla atandı. 2013 yılından beri Eskişehir'de koruyucu aile biriminde çalışmasına ek olarak sosyal hizmetin diğer alanlarında da (engelli, yaşlı, kadın, korunmaya muhtaç çocuk, suça sürüklenen çocuk, danışmanlık, sosyal ve ekonomik destek, eğitim...) çalıştı. Son dört aydır sadece koruyucu aile biriminde görev yapmakta. Mesleğini bu alanda aktif bir şekilde yürütmekten, mesleki doyumu yaşayabilmekten, çocuklarla birebir çalışmaktan büyük keyif alıyor. selveralbayrak@yandex.com

Nejla Aydın'ı; 'Bir gün bile anne babasının mezarına gitmemiş, ziyaret etmemiş birinin maneviyattan bahsetmesini anlayamıyorum' cümlesi ve daha birçok cümlesiyle 'vicdan, ahlak, maneviyat gibi kavramlardan yoksun biri' olarak tanımlıyor. Aydın bu noktada, Nejla'ya hiç bir işe yaramadığını, sürekli evde oturduğunu, başkalarının üzerinden geçindiğini söyleyerek 'çalışmadan geçen bir hayat dürüst ve namuslu değildir.' cümlesiyle karşılık veriyor.

Nejla, Aydın'la tartışırken eşi Nihal'i de sürekli eleştiriyor. 'Yardımseverlik köpeğin önüne kemik atmak değildir. En az köpek kadar açken kemiğini onunla paylaşmaktır.' cümlesiyle Nihal' in yaptığı işe bakış açısını yansıtıyor. Film boyunca Nejla'nın memnuniyetsizliğini kendi içindeki yalnızlığını görüyoruz.

Aydın, uzun yıllar tiyatroculuk yapmış, sonunda eşiyile birlikte babasından kalan otele yerleşmiş. Sayısını bile bilmediği, evleri, dükkanları var. İki yıldır eşiyile aynı evde fakat ayrı hayatları yaşıyorlar.

Aydın, Nejla'nın tabiriyle 'sözde aydın', pek çok konuda net ve değiştirilemez fikirleri olup bunları hiçbir zaman sorgulama zahmetine girmemiş biri.

Mutsuz bir evliliği var. Dışarıdan genç ve güzel bir eşe sahip, zengin biri olarak görünmek hoşuna gidiyor, ama ilişkideki ayrılığı hiç sorgulamamış. Nejla'nın Aydın' a söylediği ; 'Sen acı çekmemek için kendini kandırmayı seçiyorsun' cümlesi Aydın karakterinin özeti sayılabilir. Eşi Nihal'in yardımseverlik adına yaptığı girişimlerle hiç ilgili olmayan Aydın, eşinin arkadaşlarını eve davet edip yürüttükleri işe ilişkin toplantı düzenliyor.

Bu toplantıya eşiyile yakından ilgilenen hemcinsinin de katıldığını görünce birden ilgili, anlayışlı eş olmaya kalkışıyor. Sırf merakı yüzünden orada kalıyor. Konuşulanlara dahil olmaya çalışıyor. Burada, insanlara kendini, varlığını hissettirmek, eşinin evli ve yalnız olmadığını göstermeye çalışmak da düşünülebilir. Bu duruma katlanamayan Nihal, Aydın'ı mutfağa çekiyor ve toplantıyı terk etmesini söylüyor. Aydın, fikirlerinde haklı olan Nihal'e iyilik yapmaya çalışıyor gibi görünerek aslında kendi doğrularını uygulamak istiyor. Amacının onu korumak olduğunu, bağış yapmak istediğini söylüyor.

Bu noktadan sonra ikili arasında tartışma başlıyor. İlk kez birbirleri hakkında açık ve net konuşuyorlar. Nihal, Aydın'ın bencilliğinden, vurdumduymazlığından, kibirli olmasından dem vuruyor.

Tartışmada, Nihal'in aslında uzun bir süredir gitmek istediğini ama buna hiç cesaret edemediğini görüyoruz. Zengin, her istediğine ulaşabilmenin verdiği rahatlık, elindekileri yitirmenin korkusuyla bağımlı bir kişilik olarak izleyiciye yansıtılıyor, NBC'nin çoğu filmindeki bağımlı kadın karakterlerde olduğu gibi.

Gidebileceğini, ne iş olsa yapabileceğini söylüyor. Aydın, ona hiç engel olmadığını, gitmek istese çok önceden gidebileceğini söylüyor.

Nihal, gidemediğini, ne parasının ne de cesaretinin olduğunu, en iyi yıllarının Aydın'la cebelleşmek uğruna uçup gittiğini pişmanlık dolu sözlerle ifade ediyor.

Nejla, en başta gitmeye hazır, her şeyi göze almış biri olarak konuşuyor, fakat yine de gidemiyor.

Aydın, aralarındaki yaş farkını, sorunlarının bundan kaynaklı olabileceğini vurguluyor.

Aydın Nihal'e; 'Keşke en başından beri hayal ettiğin karizmatik, havalı aktör olabilseydim. Ama değilim. Ben basit bir adamım ve öyle de kalmak istiyorum.' cümlesiyle beklentilerin ilişkiyi yıpranmaya götürdüğünü vurguluyor.

Sonuç olarak Aydın, gitmek, uzun bir süre eve gelmemek üzere çıkıyor fakat yine gidemiyor, eve geri dönüyor.

Aydın: 'Bilmeni isterim ki senden başka yakınım yok. Seni her dakika, her saniye özleyorum, fakat gururum el vermediği için hiç söyleyemiyorum. Senden ayrılmanın benim için ne derece korkunç, hatta olanaksız olduğunu çok iyi biliyorum.

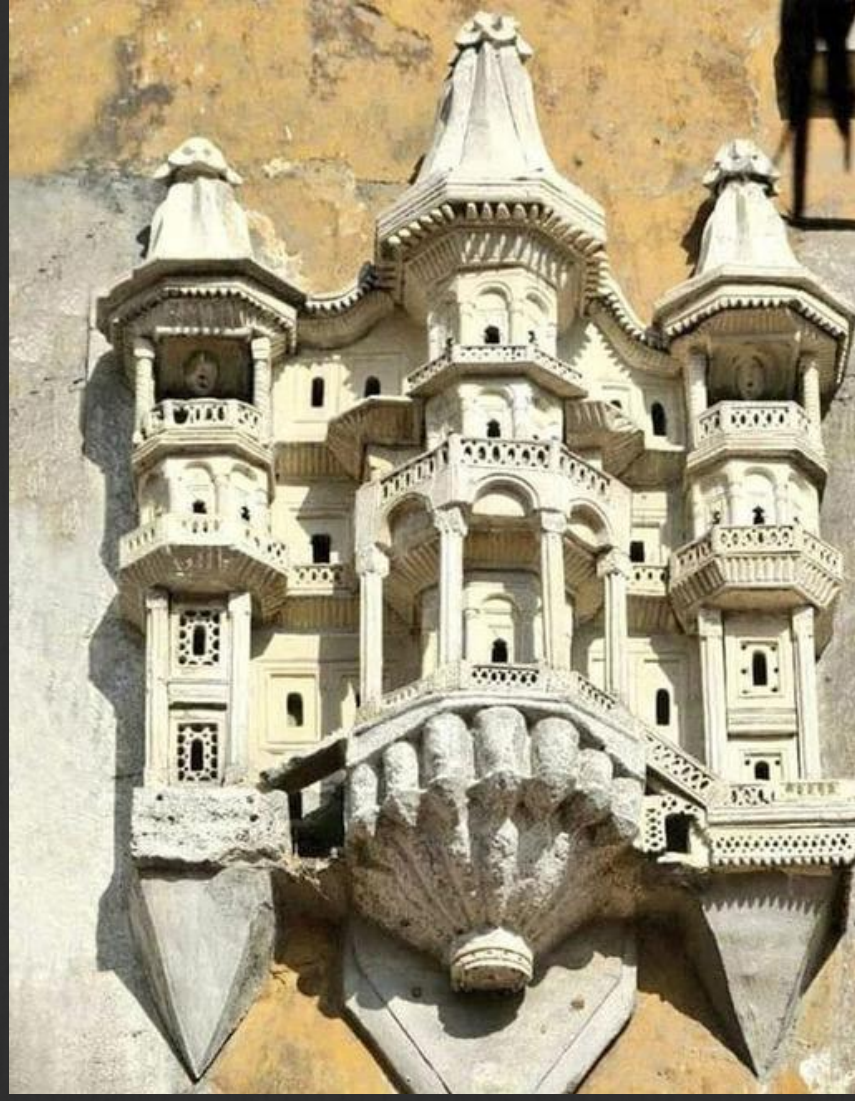
Tıpkı artık beni sevmediğini bildiğim gibi' şeklindeki cümlelerini kuruyor. İçini boşaltmanın, vicdanını rahatlatmanın verdiği sakinlikle; yazmaya kaldığı yerden, mutlu bir şekilde devam ediyor.

**Sonuç; başarısız,
mutsuz,
parçalanmış
fakat bitemeyen,
muhtaç bir ilişki.**

Kuş Evleri

VELİ YALÇIN*

Kış mevsiminin gelmesi ve havaların soğumasıyla birlikte hepimiz sıcak evlerimize çekildik. Elbette gidecek evi olmayan, sokakları mesken tutan insanların da olduğunu unutmuyoruz. Sokaklarda olan başka dostlarımızda var: Kuşlar, kediler ve köpekler. Bu yazıda, havaların sıcağından-soğuşundan, bazı insanların kötülüklerinde, kedi-köpekten zarar görmesin ve hesap edilmeyen kimi tehlikelerden korunmak için kuşların sığındığı evler, kuş evleri.

Büyüğünden küçüğüne kuşları sevmeyen insan yoktur. Edebiyatımızda kuşlarla ilgili ne çok şiirler yazılmıştır. Baharın gelişini (bülbülün ötüşü), aşkı (çifte kumrular), özlemi (turnaların görünmesi) ve birçok duygu kuşlar üzerinden ifade edilmiştir. Bu nedenle kuşlar özeldir. Gittiğimiz yerlerde dolaşırken, kaçımız tarihi bir binanın (han, saray veya cami gibi) cephesinde veya tepesinde bulunan kuş evlerini fark ettik. Bazılarının “Ya! Nasıl da fark etmedik”, diye hayıflandığınızı duyar gibi oluyorum.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bölümünü 1986’da bitirdi. H.Ü. ve Sivas C.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Bölümlerine devam etti. Ocak 1989 - 2014 yılları arasında sosyal hizmet uzmanı olarak Sivas, Gaziantep, Ankara, Batman, Kilis ve Aydın’da çalıştı. Gaziantep Çocuk Yuvası ve Gaziantep Yetiştirme Yurdu Müdürü olarak görev yaptı. Haziran 2014 - Mayıs 2015 tarihleri arasında Aydın Efeler Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü olarak görev aldı ve Mart 2016 tarihinde emekli oldu. Şiirleri Fransız Postası, Alleben, Sanat ve Hayat, Bizim Dergi, Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Sen ve Gerçek Sanat, Karabük Kültür ve Sanat Yaprığı gibi yurtiçi – yurtdışında, “yersizyurtsuz” ve “süje” internet dijital dergilerinde yayımlandı. Bugüne kadar; 25 ülke 82 şehir dolaştı. Ülkemizde ise 81 ilin 70’ine gitti. Çeşitli yerel gazeteler (Aydın Denge ve Gaziantep Sabah) ve internet (havaneli ve hadigez) sitesinde gezi yazıları ve bir internet sitesinde (beklenengazete) köşe yazıları yayımlanmaktadır. Evlidir ve bir kız, bir erkek ikiz çocukları vardır. Favori Yayınları’ndan yayımlanmış iki kitabı bulunmaktadır: Kuşlar Su İçti Dilinden (Şiir, Favori Yayınları 2017). Gezdim Gördüm Yazdım (Gezi Yazıları, Favori Yayınları 2018) veya0927@gmail.com

Eğer fark etmediyseniz, dikkatinizi çekmediyse, bundan sonra bir daha bakın, orada kuşlar soğuk havaların olduğu kış mevsiminde üşümesin, kuşları avlayan insanların kötülüğünden, kedi-köpek gibi hayvanlardan zarar görmesin veya kanat çırpıtları gökyüzüne yakın olsun diye yapılan kuş evlerini göreceksiniz. Geçmiş çok eskilere dayanan bu evlerin günümüze ulaşan örneklerinin tarihi 15. Yüzyıl'ı gösterse de, Osmanlılar'dan önce de bu evlerin yapıldığı bilinmektedir. Bu evlerin yapılma nedenleri ise, kuşları seven insanların bu canlıları soğuktan, sıcaktan, yağmurdan, fırtınadan, kedi-köpekten vb. tehlikelerden korunacakları bir yuva yapmaktadır. Ayrıca bu kuşların şehri terk etmemelerinin istenmesidir. Bu kuş evleri leylek, güvercin gibi büyük kuşlar için değil, serçe, saka ve kırlangıç gibi korunmaya muhtaç küçük kuşlar için yapılmıştır.

Kuş evleri birçok yapıda karşımıza çıkmaktadır. Saraylar, camiler, köşkler, kütüphaneler, hanlar, hamamlar, sinagoglar gibi. Sanat tarihçilerine göre, kuş evleri denilen bu yapıların Osmanlı mimarisinde 17. Yüzyıl'ın sonlarında başladığı ve 18. Yüzyıl'da yaygınlaştığı bilinmektedir. Tuğla, kiremit, taş ve harç kullanılarak yapılan bu evlerin yanında tahtan yapılanlarda bulunmaktadır. Geçmişten günümüze tahtadan yapılanlar aşınma ve yangınlar nedeniyle günümüze kadar varlığını sürdürememişlerdir. Bu evler iki farklı yapıda görünmektedir. Birinci kuş türü evler, binanın yüzeyine açılan oyuklar şeklinde hazırlanmıştır. Bunlar çok sade evlerdir. Bu sadeliği nedeniyle "kuş evi" olarak adlandırılmışlardır.

İkinci kuş türü evler ise binanın yüzeyinin dışına taşan oldukça gösterişli yapılardır. Bu türdeki evlerin, saçak, kubbe, konsol, merdiven ve balkon bile bulunmaktadır. Bu gösterişli özelliklerinden dolayı "kuş sarayı" diye tanımlanmışlardır.

Kuş evlerinin en güzel örneklerinin İstanbul Üsküdar Yeni Valide, Ayazma ve Selimiye camileri, Topkapı Sarayı'ndaki Darphane'nin iç avlusunda, Taksim Maksemi, Tokat, Amasya ve Doğu Bayazıt, Antakya, İzmir, Bolu, Bursa, Tekirdağ, Edirne ve Niğde'de görülmektedir.

Günümüzde "kuş evleri" geleneğini yaşatmak isteyen kimi kurum ve kuruluşların ahşap veya demirden yaptırdıkları yuvaların estetikten yoksun olduğunu da belirtmekte yarar var. Bazı kurumlar ise var olanları kaldırıp yok ediyor. Kuşadası Belediyesi Balık Hali girişinin üstündeki gibi. Tahtadan yapılmış o güzelim kuş evleri fotoğraflarda kaldı. Gezip görmek için gittiğiniz tarihi yapılara daha dikkatli bakmaya çalışalım. Bu kuş evlerinin yenilerini yapamadığımız gibi geçmişten gelenleri de koruyamıyoruz.

DÜŞÜNCE KİTAPLIĞI

Acımasız Dünyaya Meydan Okumak

ELİF TOPÇU*

Ait olmak...

*Bunun üzerine biraz düşünelim.
Çoğumuzun aklına gelecek olan
şeyler, bir aileye ait olmak,
herhangi bir gruba ait olmak, bir
şeye, birine, bir yere ait olmak...
gibi durumlardır. Peki hemen
bunun ardından Maya
Angelou'nun ait olmak konusu
üzerine tanımına bakalım:
Hiçbir yere ait olmadığını –her
yere ait olduğunu- tam anlamıyla
hiçbir yere ait olmadığını fark
ettiğin zaman özgürleşebilirsin.
Bunun bedeli ağır, ödülü büyüktür.*

Hacettepe Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi Sosyal Hizmet
Bölümü 3. Sınıf öğrencisidir.
eliftopcu4@gmail.com

BRENÉ BROWN

ACIMASIZ DÜNYAYA MEYDAN OKUMAK

Gerçekten ait olmak ve
tek başına ayakta durmaya cesaret etmek

Eserin Adı: Acımasız Dünyaya Meydan Okumak
Yazarın Adı: Brene Browne
Yayın Tarihi: 2018
Yayınevi: Butik Yayıncılık
Baskı Sayısı: 1
Dil: Türkçe
Sayfa Sayısı: 168

Kitapta, ABD'li tanınmış sosyal hizmet profesörü (Houston Üniv.), kitapları yıllardır çok satanlar listesinde yer alan yazar ve TED konuşmacısı olan Brene Brown hocanın, Dr. Angelou'nun bu tanıma yer verdiği kısmı birkaç kere okuma ihtiyacı hissettim. Tıpkı Brown gibi ben de anlamlandıramadım. Bunun nedeni "Sosyal bir çevrede yaşıyorum ve nasıl olur da hiçbir yere ait olmayayım? Hiçbir yere ait olmazsam bu yalnızlığı getirmeye mi?" gibi düşüncelerimdi. İşte Acımasız Dünyaya Meydan Okumak kitabı tam da bunu anlatıyor.

Gerçekten ait olmak ve tek başına ayakta durmaya cesaret etmek.

Bizler hayatımızda çoğu zaman başkalarına göre yaşıyoruz. En basitinden moda... sırf moda olduğu için belki de içinde çok da mutlu olmadığımız kıyafetler içine giriyoruz. Oysa ki olduğumuz kişi olmamız gerekiyor. Diğer insanlar bizim dış görünümümüzü beğenmedikleri için içinde mutlu olduğumuz durumlardan kaçınabiliyoruz, hatta çoğu zaman maalesef korkuyoruz. Evet korku, cesaret edemediğimiz anlar, bizi bizden uzaklaştırıp çoğunluğa uymamız gerektirdiğini düşündüren duygular; dışlanma korkularımız...

Kitabın bir kısmından sonra az önceki bahsettiğim düşüncemin yerine şu düşünce yer aldı: "Aslında bir yere ait olma duygum beni kendi içimde yalnızlığa itiyor. Bazen kendimin mutlu olmadığı durumlar içinde kalıyorum, en kötüsü kendimden uzaklaşıyorum. Fakat, ben buyum, kendim olduğum zamanlarda, cesur olduğum zamanlarda HER YERE ait olabilirim. Bedeli ağır çünkü bu durum yalnız hissettirebilir lakin ödüllü büyük çünkü güçlü ve kendime aidim."

Brene Brown'un Hakiki Aidiyet üzerine araştırmasında Hakiki Aidiyeti şöyle tanımlamıştır:

Hakiki aidiyet ancak özgün, kusurlu kişiliğimizi dünyaya sergilediğimiz zaman elde edilir; ait olma duygumuzun düzeyi kendimizi kabul etme duygumuzun düzeyinden daha fazla olamaz.

Tam anlamıyla kendimize ait olup inanırsak hakiki aidiyete kavuşuyoruz. Kendimize ait olmak da yalnız ayakta durabilmek, kesinsizliğin, savunmasızlığın ve eleştirinin yabancığını dize getirebilmektir. Tabii bu olay son derecede zordur. Tam anlamıyla yalnız olduğumuzda bile bizi birbirimize bağlayan şey: sevgi ve insan ruhu. Bizler aynı spiritüel hikayenin bir parçasıyız.

Brown hakiki aidiyeti dört ögeye ayırmıştır:

1. İnsanlara yakından bakınca nefret etmek zordur. Yaklaşın.
 2. Boş konuşacağınıza gerçeği söyleyin. Medeni olun.
 3. El ele tutuşun. Yabancılarla da.
 4. Yüzünüz yumuşak, sırtınız güçlü, yüreğiniz çılgın olsun.
- Bu dört ögeye baktığımızda ortak kavramlara rastlarız. Bunlar; sevgi, cesaret, şefkat, dinlemek, saygı, neşe, aidiyet...

Bu ortak kavramlardan bahsetmek istedim, çünkü kendine ait olma duygusu bencilliğin getirdiği ya da alt yapısında bencillik olan bir durum değil. Aslında alt yapısında bu ortak kavramlar yer alıyor. Birbirimize bu şekilde yaklaşmalıyız. Brene Brown hocamızın Acımasız Dünyaya Meydan Okumak adlı kişisel gelişimlerimiz için oldukça faydalı olacağına inandığım bu kitabı herkesin okumasını öneriyorum ve son bir ekleme yapmak istiyorum: Hayatta her daim olduğumuz kişi olalım. Hiç kimsenin karşısında korkmamıza gerek olmadan cesurca yaşayalım ve kendimize ait olalım.

**BEN BUYUM.
BEN BURADAYIM.
BU BENİM YAŞAMIM.**

SOSYAL ÇALIŞMA KİTAPLIĞI

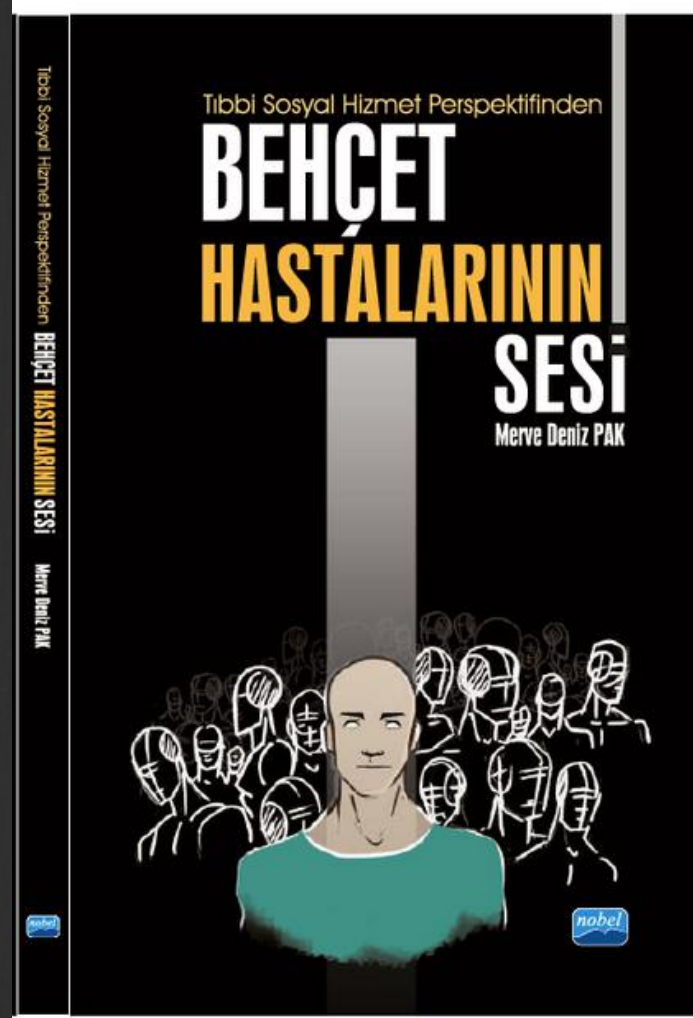
Tıbbi Sosyal Hizmet Perspektifinden “Behçet Hastalarının Sesi”

Kitapta hem tıbbi hem de psikososyal ve ekonomik alanlarda hastaların yaşadığı sorunları ele almaktadır. Kitabın yazarı Merve Deniz PAK, yaptığı araştırmada 64 Behçet hastası ile çalışmıştır.

Tıp dünyasında “Behçet Hastalığı” ismiyle bilinen hastalık, Türk Doktor Hulusi Behçet’in soyadından gelmektedir. İlk kez 1937 yılında hipopiyonlu iridosiklit (göz içi iltihabı), ağızda aftöz lezyonlar ve genital ülserlerin majör semptomlar olarak değerlendirildiği bir hastalık olarak ortaya konulmuştur. Dünya çapında bu klinik tablo, öncelikle “Behçet’in Üçlü Semptom Kompleksi” olarak, sonrasında ise Behçet Hastalığı (Behcet Disease) veya Behçet Sendromu (Behcet Syndrome) olarak isimlendirilmiştir.

Kitabın yazarı Merve Deniz PAK, 2015 yılında Başkent Üniversitesi Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve Sosyal Hizmet Bölümlerinde çift anadal lisans programlarını tamamlayarak birincilikle mezun olmuştur. Eğitim sırasında GATA ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerinde tıbbi/psikiyatrik sosyal hizmet alanlarında çalışmalar yapmıştır. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen “Organ Nakli ve Etik” ve “Genetik ve Etik” konulu Ulusal Tıbbi Etik Proje Yarışmalarında ödüller almıştır. Yüksek Lisansını Başkent Üniversitesi’nde klinik odaklı Sosyal Hizmet ve Ankara Üniversitesi’nde Aile Danışmanlığı bölümlerinde tamamlamıştır. Hacettepe Üniversitesi’nde doktora eğitimine devam etmekte ve Başkent Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Eserin Adı: Tıbbi Sosyal Hizmet Perspektifinden
“Behçet Hastalarının Sesi”
Yazar: Merve Deniz PAK
Yayın Tarihi: 2019
Yayınevi: Nobel Akademik Yayıncılık
Baskı Sayısı: 1.Baskı
Dil: Türkçe

Behçet Hastalığı tıbbi tanımı ile tekrarlayan ağız yaraları ve genital ülserler ile göz bulgularının yanı sıra kas-iskelet, nörolojik, solunum ve sindirim sistemi tutulumları gösteren, geniş dağılımlı bir vaskülitir. Behçet hastaları; hastalığın kronik özelliği, teşhisinin zorluğu, kesin ve kalıcı tedavisinin olmaması, tüm organları etkileme potansiyeli ve atakların öngörülemezliği açısından fiziksel, psikososyal ve ekonomik yönlerden sorunlar yaşamaktadır.

Hem nicel hem de nitel araştırma bulgularının yer aldığı eserde “çevresi içinde birey” yaklaşımından hareket edilmiş; sağlık bakımına uyum, psikolojik baskı, aile ve sosyal çevre ile ilişkiler, cinsel yaşam, mesleki yaşam ve ekonomik durum etrafıca ele alınmıştır. Bunun sonucunda Behçet hastalarının fiziksel, psikolojik, sosyal ve ekonomik ve tıbbi süreçlerde pek çok güçlük yaşadıkları ortaya konulmuştur. Bu noktada Behçet hastalarının marjinalize olmuş bir grup olarak dezavantajlı durumda bulunduğu, hastalığın kronik, tedavi edilemez ve tekrarlayıcı özelliği nedeniyle birey ve ailede ciddi psikososyal yıkımlara neden olduğu ve nihai olarak bireylerin hem sağlık politikalarında hem de sosyal hizmetlere erişimde ciddi gereksinimlerinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. İhtiyaçların giderilmesi ve iyilik hâlinin sağlanması amacıyla güçlüklerle baş etme kapasitesinin geliştirilmesinde, yaşam kalitesinin yükseltilmesinde, etkili tıbbi bakım ve tedavi hizmetlerinin sunumunda ve politikaların oluşturulmasında, aile ve sosyal çevre ile olan ilişkilerin yeniden düzenlenmesinde ve sağlık hizmetine ulaşma hakkının kullanılmasında multidisipliner çalışmalara ihtiyaç bulunduğu açıktır. Bu bağlamda eser, tıbbi sosyal hizmet bakış açısıyla Behçet hastalarının sesini duyurmaya odaklanmaktadır.

BU AY

9 ŞUBAT DÜNYA SİGARA BIRAKMA GÜNÜ

TAHİR GÜNEŞ*

9 Şubat Dünya Sigara Bırakma Günü, sigara ve tütün ürünlerinin kullanımının azaltılması amacıyla her yıl çeşitli etkinliklerin yapılmasına ve kamuoyunda farkındalık oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Tütün kullanımı, olumsuz sosyal, çevresel ve ekonomik sonuçları olan önemli bir sorundur. Kardiyovasküler hastalık, kanser ve kronik solunum hastalığı için önemli bir risk faktörüdür. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre dünya genelinde 15 yaş ve üstü 1,1 milyardan fazla insan (15 yaş ve üstü tüm erkeklerin %34'ü ve tüm kadınların %6'sı) sigara içmiştir. Türkiye Sağlık Araştırması verileri doğrultusunda ülkemizde, her gün ve ara sıra tütün kullanan 15 yaş ve üzerindeki bireylerin oranı 2014 yılında %32,5 iken, 2016 yılında %30,6 oldu. Bu oran 2016 yılında erkeklerde %44,1; kadınlarda ise %17,4 oldu.

Sigara dünyada ve ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Tütün ürünlerinde 4000'den fazla kimyasal madde bulunmaktadır. Yüksek oranda nikotin içerdiği için bağımlılık yapma potansiyeline sahiptir. Esas bağımlılık yapan madde nikotindir. Koklanarak burundan çekilen ya da çiğnenen dumansız tütünler de nikotin kadar yüksek düzeyde zehir içermektedir. Bu yüzden sigara ve diğer tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi ya da azaltılmasıyla ilgili çabalar her geçen gün artarak devam etmektedir. Bu vesileyle her yıl "9 Şubat Dünya Sigara Bırakma Günü" olarak kutlanmaktadır. Her yıl 9 Şubat gününde sigara ve tütün ürünlerinin kullanımının azaltılması konusunda etkinlikler yapılmaktadır.

* 2011 yılında Hacettepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal Hizmet Bölümünden mezun oldu. 2017 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamladı. Yüksek lisans tezini "Türkiye'de Halk Sağlığı Sosyal Hizmetinin Uygulayıcıların Gözünden İncelenmesi" başlığıyla halk sağlığı alanında yaptı. Meslek hayatına 2011 yılında Bursa İl Sağlık Müdürlüğünde başladı. Kurumda madde bağımlılığı, aile içi şiddet, akıl ve ruh hastalıkları vb. konularda koruyucu-önleyici çalışmalar yürüttü. 2018 yılının Temmuz ayından itibaren Trabzon İl Sağlık Müdürlüğünde çalışmaktadır. Aynı zamanda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalında doktora eğitimine devam etmektedir. tahirrgunes@gmail.com

Sigarayı bırakmak mümkün

Sigarayı bırakma nedeni kişiden kişiye farklılık göstermektedir. Bununla birlikte sigaranın yol açmış olduğu sağlık, ekonomik ve sosyal sorunlar herkesi kaygılandırmalı ve bunlar başlı başına bırakma nedeni olmalıdır. Sigarayı bırakmanın en etkili yolu ise etkin sigara bırakma tedavilerinden geçmektedir. Sigara bırakma tedavileri beraberinde davranış değişikliği ve ilaç desteği gerektirmektedir. Sigarayı bırakmak isteyenlere birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de pek çok hastanede Sigara Bırakma Poliklinikleri aracılığıyla destek olunmaktadır. Ayrıca özel sağlık kurumları da sigarayı bırakmaya yönelik ilaç ve psikolojik tedavi hizmeti vermektedir. İlaç tedavisinin amacı, sigaranın bırakılmasını izleyen dönemde ortaya çıkan nikotin yoksunluğunu gidermektir. Bu ilaçlar doktor tarafından reçeteli olarak verilmektedir.

Sigarayı bıraktıktan sonra sigaranın neden olduğu birçok sorun ortadan kalkmaktadır. Zaman çizelgesi halinde değinecek olursak sigarayı bıraktıktan;

2 saat sonra nikotin vücudu terk etmeye başlar.

6 saat sonra kalp atış hızı ve kan basıncı düşmeye başlar.

12 saat sonra sigara dumanından kaynaklanan zehirli karbonmonoksit kan dolaşımından temizlenir ve ciğerlerin daha iyi çalışmasını sağlar.

2 gün sonra tat ve koku duyuları keskinleşir.

2-12 hafta içinde kan dolaşımı iyileşir. Bu da yürüme, koşma gibi fiziksel aktiviteleri kolaylaştırır.

3-9 hafta sonra öksürme, nefes darlığı, hırıltı gibi problemler azalır ve akciğerler güçlenir.

5 yıl içinde kalp krizi riski yarı yarıya azalır.

10 yıl sonra akciğer kanseri riski yarıya inerken kalp krizi riski hiç sigara içmemiş bir kişinin kanser riskiyle aynı orana düşer.

Bırakmaya hazır mıyım? Ne kadar bağımlıyım? Sigara içmemin maliyeti ne kadar? Bırakınca ne olur? Sigarasız nasıl yaşanır? gibi sorular için ülkemizde hem kamu hem de sivil oluşumlar tarafından hazırlanmış birçok destek mekanizması mevcuttur. Bunların başında Sağlık Bakanlığı'na bağlı havanikoru.org.tr ile ALO 171 hattı ve Yeşilay'a bağlı birakabilirsin.org gelmektedir. Bu hizmetler herkese açık ve tamamen ücretsizdir.

SOSYAL HİZMET MAGAZİN

www.sosyalhizmetmagazin.com
Ücretsiz abonelik için ziyaret edin.

sosyalhizmetmagazin@gmail.com

YAZILARINIZI BEKLİYORUZ!

